

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Od Baby boomu po bezdětnost: proč mají Jihokorejci méně dětí?

From Baby Boom to Childlessness:

Why are South Koreans having fewer children?

OLMOUC 2024, Bc. Irena Vlčková

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité
prameny a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Bc. Irena Vlčková
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název práce:	Od Baby boomu po bezdětnost: proč mají Jihokorejci méně dětí?
Vedoucí práce:	Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.
Rok obhajoby práce:	2024
Jazyk:	čeština
Počet stran a znaků:	87, 175768
Počet použitých zdrojů:	138
Klíčová slova:	Jižní Korea, populace, společnost, demografická krize, porodnost, plodnost

Několik let poté, co Jižní Korea podepsala dohodu o příměří se svým severním sousedem, zažila populační explozi jako mnoho jiných zemí po válce. Od 80. let se však začala potýkat s opačným problémem, tedy zmenšující se populací. Tato diplomová práce si klade za cíl zodpovědět otázku: „Proč mají Jihokorejci méně dětí?“ neboli co vše stojí za nízkými a neustále se snižujícími měrami porodnosti a plodnosti v Jižní Koreji. První polovina práce obsahuje deset teoretických podkapitol, které blíže popisují kontext současné krize nízké porodnosti. Výzkumná část práce se zabývá příčinami nízké porodnosti v tisku, a to pomocí analýzy sedmdesáti osmi článků ze čtyř nejčtenějších jihokorejských novin. Jednotlivé příčiny obsažené v článcích byly identifikovány a kategorizovány podle podobnosti a souvislosti. Výsledkem je rozdělení příčin nízké porodnosti na tři skupiny – ekonomické, společensko-kulturní a společensko-demografické.

Annotation

Name and surname:	Bc. Irena Vlčková
Faculty and department:	Faculty of Arts, Department of Asian Studies
Thesis title:	From Baby Boom to Childlessness: Why are South Koreans having fewer children?
Supervisor:	Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.
Year:	2024
Language:	Czech
Number of pages and characters:	87, 175768
Number of used sources:	138
Keywords:	South Korea, population, society, demographic crisis, birthrate, fertility

A few years after South Korea signed a ceasefire agreement with its northern neighbor, it experienced a population boom like many other countries after the war. But starting in the 1980s, it has begun to face the exact opposite, a shrinking population. This thesis aims to answer the question: “Why are South Koreans having fewer children?” i.e., what is behind the low and steadily declining birth and fertility rates in South Korea? The first half of the thesis includes ten theoretical subchapters that describe the context of the current low birth rate crisis in depth. The research part of the thesis examines the causes of low birth rates in the press by analyzing seventy-eight articles from the four most widely read South Korean newspapers. The various underlying causes contained in the articles were identified and categorized according to similarity and association. As a result, the causes of low birth (and fertility) rates were divided into three groups – economic, socio-cultural, and socio-demographic.

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mé diplomové práce Mgr. Blance Ferklové, Ph.D. za její cenný čas, užitečné rady a ochotu s čímkoliv pomoci. Poděkování patří i mé rodině a přátelům za jejich trpělivost a podporu během studia.

Obsah

Seznam grafů a tabulek	7
Seznam zkratk	7
Ediční poznámka.....	8
Úvod.....	9
1 Kontext krize nízké porodnosti v Jižní Koreji	10
1.1 Historický kontext	10
1.2 Oddalování manželství a rodičovství	17
1.3 Změna ve významu manželství a rodiny v současné jihokorejské společnosti	20
1.4 Rostoucí vzdělanost žen a jejich účast na trhu práce	23
1.5 Konflikt mezi prací a rodinou	25
1.6 Tradiční genderové role v rodině	29
1.7 Rozkol mezi pohlavími	31
1.8 Korejský trh práce	33
1.9 Konkurenční společnost a (soukromé) vzdělávání.....	36
1.10 Bydlení	40
2 Příčiny nízké porodnosti v jihokorejském tisku	43
2.1 Předchozí výzkum novinového diskurzu	43
2.2 Metodologie	46
2.3 Příčiny nízké porodnosti v analyzovaných článcích	47
2.3.1 Ekonomické příčiny	47
2.3.2 Společensko-kulturní příčiny	52
2.3.3 Společensko-demografické příčiny	59
2.4 Shrnutí	64
Závěr	70
Resumé.....	71
Seznam literatury	72
Seznam internetových zdrojů.....	75
Seznam analyzovaných novinových článků	78

Seznam grafů a tabulek

Graf 1: Vývoj hrubé míry porodnosti v letech 1960–2023.	16
Graf 2: Vývoj úhrnné míry plodnosti v letech 1960–2023.	16
Graf 3: Vývoj hrubé míry sňatečnosti v letech 1970–2023.	18
Graf 4: Míra zaměstnanosti podle pohlaví a pětileté věkové skupiny, Korea a průměr zemí OECD, 2018..	25
Graf 5: Četnost kategorie ‘ekonomické příčiny’ v článcích konkrétních novin	48
Graf 6: Četnost kategorie ‘společensko-kulturní příčiny’ v článcích konkrétních novin	52
Graf 7: Četnost kategorie ‘společensko-demografické příčiny’ v článcích konkrétních novin	59
Graf 8: Četnost jednotlivých kategorií příčin v článcích dle jejich roku vydání	66
Graf 9: Četnost (ne)ekonomických příčin v článcích dle jejich roku vydání	67
Graf 10: Struktura analyzovaného vzorku dle času	68
Graf 11: Počty analyzovaných článků vybraných novin podle roku vydání.....	68
Graf 12: Trendy ve vyhledávání slova <i>jeochulsan</i> [nízká porodnost] v období 2018-2023... ..	69
Graf 13: Trendy ve vyhledávání slova <i>korona</i> v období 2018-2023.. ..	69
Tabulka 1: Četnost jednotlivých kategorií příčin v článcích dle novin	65
Tabulka 2: Četnost jednotlivých kategorií příčin v článcích dle jejich roku vydání	65

Seznam zkratk

CSAT – je zkratka pro College Scholastic Ability Test. Jedná se o standardizovaný přijímací test na jihokorejské univerzity. Často ho také můžeme najít pod jeho korejskou zkratkou *suneung*.

NEET – je zkratka pro Not in Education, Employment, or Training označující osobu, která je nezaměstnaná a neúčastní se vzdělávání ani odborné přípravy.

OECD – je zkratka pro Organisation for Economic Co-operation and Development, tedy Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Ediční poznámka

V této práci byla k přepisu korejských slov použita Revidovaná romanizace korejštiny vydaná Ministerstvem kultury a turismu Korejské republiky. Korejské termíny jsou uvedeny kurzívou s výjimkou jmen a citací. V případě citací článků v korejském jazyce byla korejská jména autorů romanizována. Pokud autor uvádí vlastní přepis jména, pak je poskytnut v závorce za romanizací. V případě anglicky psaných článků byla použita ta verze jména, kterou sám autor uvádí.

Výraz Korea a slova od něj odvozená jsou v práci používány ve smyslu Korejské republiky (Jižní Koreji).

Termíny hrubá míra porodnosti a úhrnná míra plodnosti jsou v práci často zkráceny na míru porodnosti či plodnosti nebo jen na porodnost či plodnost. Tyto statistické ukazatele velice blízce souvisejí a navzájem se zrcadlí, jak lze vidět např. na grafech 1 a 2. Práce se zaměřuje na příčiny poklesu obou měr, avšak často používám pouze termín porodnost z důvodu vícero významů termínu plodnost a nejednoznačného překladu používaného korejského termínu *jeochulsan*.

Úvod

Korejská republika poté, co v roce 1953 ustaly boje s jejím severním sousedem, prošla výrazným hospodářským rozvojem a stala se jednou z největších ekonomik nejen v Asii ale i ve světě. Během tohoto období korejsí rodiče také výrazně investovali do vzdělání svých dětí, aby jim poskytli lepší životní vyhlídky. A tak se korejská populace stala jednou z nejvzdělanějších na světě. Lepší kvalita života a přístup ke zdravotní péči navíc přispěly k rychlému nárůstu střední délky života¹, která je nyní vyšší než průměr členských států OECD.² I přes to všechno se ovšem Jižní Korea potýká se závažným populačním problémem. Úhrnná míra plodnosti³ klesla z průměrných šesti dětí na ženu v roce 1960 na 0,72 dítěte na ženu v roce 2023. Přetrvávající nízké míry porodnosti a plodnosti mění korejskou společnost a přispívají k nejrychlejšímu stárnutí populace v rámci OECD, což následně přináší řadu neblahých socioekonomických důsledků a politických výzev.^{4,5}

Tato diplomová práce je rozdělena na dva celky. První teoretická část nabídne deset vzájemně souvisejících témat: historický kontext, oddalování manželství a rodičovství, změnu ve významu manželství a rodiny v současné jihokorejské společnosti, rostoucí vzdělanost žen a jejich účast na trhu práce, konflikt mezi prací a rodinou, tradiční genderové role v rodině, rozkol mezi pohlavími, korejský trh práce, konkurenční společnost a (soukromé) vzdělávání a bydlení. V těchto dílčích podkapitolách za pomoci převážně akademických zdrojů a statistických údajů podrobně popíšu kontext krize nízké porodnosti (a plodnosti) v Jižní Koreji a tím tedy i faktory, jež na korejskou demografickou situaci mají vliv.

V druhé výzkumné části práce se budu též zabývat příčinami nízké porodnosti. Tentokrát se ovšem zaměřím na to, jakým způsobem jsou vyobrazovány v korejském tisku. Nejdříve představím předchozí výzkum novinového diskurzu, na který ve své práci navazuji. Dále vysvětlím metodologii prováděné analýzy. V neposlední řadě popíšu a shrnu výsledky výzkumu. Obě poloviny práce si kladou za cíl zodpovědět otázku: „Proč mají Jihokorejci méně dětí?“, tj. představit čtenáři komplexní souhrn příčin a faktorů, které stojí za současnou demografickou situací Korejské republiky.

¹ Střední délka života udává, kolik let má průměrně před sebou osoba, která se právě narodila. (ČSÚ)

² OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.1. Korea: A changing society.

³ Úhrnná míra plodnosti je definována jako počet dětí, které by se živě narodily každé ženě během celého jejího reprodukčního věku (cca 15-49 let). Udává se v promile. (ČSÚ, KOSTAT)

⁴ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.1. Korea: A changing society.

⁵ KOSIS, “Ingudongtaegeonsu mit dongtaeyul chui (chulsaeng, samang, honin, ihon) [Population trends (births, deaths, marriages, divorces)].”

1 Kontext krize nízké porodnosti v Jižní Koreji

1.1 Historický kontext

V posledních několika desetiletích došlo v řadě vyspělých zemích světa k výraznému poklesu plodnosti (a porodnosti), a to do té míry, že od 70. let minulého století je ve většině členských států OECD úhrnná míra plodnosti pod hranicí prosté reprodukce⁶. Např. ve Francii, Švédsku a USA jsou míry plodnosti jen mírně pod úrovní reprodukce, avšak značný počet dalších zemí, zejména v jižní Evropě a východní Asii, zaznamenal extrémně nízké míry plodnosti (1,3 nebo nižší), což je zpravidla jejich vládami vnímáno jako naléhavý demografický problém. Zatímco v mnoha státech byl v nedávné době evidován opětovný nárůst v počtu narozených dětí, Jižní Korea vyniká jako extrémní případ trvale nízké a stále mírně klesající plodnosti a porodnosti.⁷ Tato kapitola se soustředí na historické souvislosti současné demografické krize Jižní Koreji a na vývoj blízkce souvisejících statistických ukazatelů hrubé míry porodnosti⁸ a úhrnné míry plodnosti.

Dekáda 1945-55 byla kromě politických, společenských a ekonomických zvrátů také obdobím demografických změn. Osvobození Koreje od japonské koloniální nadvlády v roce 1945 doprovázelo rozdělení poloostrova na dvě poloviny, severní a jižní.⁹ Osvobození a rozdělení země přineslo také rozsáhlé přerozdělení korejského obyvatelstva.¹⁰ Počet obyvatel jižní poloviny Korejského poloostrova se v době osvobození odhadoval na 16,1 milionu, ale v roce 1949 se zvýšil až na 20,2 milionu. Díky silnému přílivu repatriantů z Japonska a Mandžuska a uprchlíků ze Severní Koreje, zaznamenala populace Jižní Koreje v letech 1945-49 nebývale vysoký přírůstek 6,1 %. Další masové přesuny Korejců v rámci státu i přes jeho hranice byly způsobeny následným válečným konfliktem.¹¹

⁶ Prostá reprodukce je hodnota úhrnné míry plodnosti, při které dokáže nová generace nahradit tu předešlou. Pokud je hodnota míry plodnosti pod touto hranicí (2,1), nerodí se dost dětí na to, aby se populace plně nahradila. (Wikipedia)

⁷ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 299.

⁸ Hrubá míra porodnosti je definována jako počet živě narozených dětí na 1000 obyvatel středního stavu (počet obyvatel daného území v okamžiku, který byl zvolen za střed sledovaného období) v určitém časovém období, nejčastěji v rozmezí jednoho roku. Udává se v promile. (ČSÚ, KOSTAT)

⁹ Severní polovinou je myšlena Korejská lidově demokratická republika (Severní Korea), jižní pak Korejská republika (Jižní Korea).

¹⁰ Kim, "Demographic transition and population aging in Korea," 27.

¹¹ Kwon, "Demographic Trends and Their Social Implications," 21.

Korejská válka, která vypukla v roce 1950 a trvala až do roku 1953, měla ničivé dopady na všechny aspekty korejské společnosti. Korejci v této době zažili rozbroje a utrpení, které svým rozsahem a intenzitou neměly v korejských dějinách obdoby a sehrály rozhodující roli při změně způsobu života Korejců. Chování v oblasti reprodukce se v tomto procesu neukázalo být žádnou výjimkou.¹² Během válečných let se populační růst zpomalil, nicméně v druhé polovině 50. let nastal v Jižní Koreji tzv. Baby boom¹³.¹⁴ V letech 1955-60 dosáhla míra plodnosti s hodnotou 6,3 vrcholu v korejské historii. Podobně tomu bylo u míry porodnosti, která činila rekordních 45 narozených dětí na 1000 obyvatel za rok. Došlo k tomu navíc bez jakéhokoli přílivu obyvatelstva ze zahraničí, včetně Severní Koreje. Toto jednoznačně upozornilo na existenci populační exploze v Koreji a vedlo znepokojené lidi k tomu, aby obrátili svou pozornost k závažnému demografickému problému.^{15, 16}

Po převratu v roce 1961 se moci chopil vojenský režim generála Pak Čonghui. Korejská ekonomika, která byla válkou vážně poškozena, byla do konce 50. let obnovena na předválečnou úroveň a vzápětí na to následoval mimořádně rychlý hospodářský růst a dramatická proměna průmyslových struktur.¹⁷ Prudký ekonomický vzestup Jižní Koreji začal v polovině 60. let, přičemž HDP na obyvatele se ve stálých cenách až do poloviny 90. let čtyřnásobně zvyšoval každých 10-15 let. V důsledku toho se reálný HDP na obyvatele Koreji mezi lety 1960 a 2010 zvýšil patnáctkrát, čímž se země změnila z jedné z nejchudších zemí světa na členskou zemi OECD. Tento prudký ekonomický růst a strukturální transformace předcházely a postupovaly ruku v ruce s rychlým poklesem porodnosti.¹⁸

V průběhu 50. a 60. let začala být kontrola populace široce přijímána po celém světě jako politicky žádoucí a ekonomicky efektivní hnutí. V rámci rozsáhlého cíle modernizace, na němž společně pracovala vláda, vzdělanci i běžní občané, se demografická situace stala zásadním předmětem reforem. Plánované rodičovství se stalo nejvýznamnějším programem sociální politiky 60. let a aktivní součástí ekonomického a sociálního rozvoje Korejské republiky.¹⁹ V roce 1961 byla založena Federace plánovaného rodičovství a následujícího roku byl zaveden

¹² Lee, "Demographic transition in Korea," 10.

¹³ Baby boom neboli populační exploze je velice rychlý, až skokový, nárůst populace v dané oblasti. (Wikipedia)

¹⁴ Kwon, "Demographic Trends and Their Social Implications," 21.

¹⁵ Tamtéž, 21.

¹⁶ Lee, "Demographic transition in Korea," 10.

¹⁷ Tamtéž, 10.

¹⁸ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 7–8.

¹⁹ Park, "A Few Thoughts on Low Birthrate, Aging Societies: Reflections on Demographic Transition and Modernity in Korea," 463.

Národní program plánovaného rodičovství, který byl součástí prvního pětiletého plánu ekonomického rozvoje.^{20,21} Program byl navržen tak, aby omezil růst populace podporou menší velikosti rodiny a užíváním antikoncepčních prostředků.²² Na jeho realizaci vláda vytvořila celostátní síť organizací a získala prostředky ze státního rozpočtu a zahraniční pomoci. Mezi činnosti projektu patřily např. návštěvy rodin terénními pracovníky, informování a přesvědčování o přijetí nástrojů plánovaného rodičovství prostřednictvím skupinových sezení, reklamy v hromadných sdělovacích prostředcích a šíření antikoncepčních pomůcek jako byla např. nitroděložní tělíška zdarma. V roce 1964 bylo procento vdaných žen ve věku 15-44 let, které někdy používaly antikoncepční prostředky, pouze 12 %. V roce 1967 se jejich počet zvýšil na 28 % a v roce 1973 na 55 %. Co se týče postoje k užívání antikoncepce, v roce 1964 ji schvalovalo 89 % vdaných žen, zatímco v roce 1973 ji schvalovalo 98 % a pouze 2 % byla proti.²³

Kromě cíle rozšířit používání antikoncepce si program dal za úkol také zmenšení korejské rodinné jednotky. Slogan 'pokud budete rodit neuváženě, nevyhnutelně se z vás stane žebračka' byl prvotním plánem, jak přetvořit veřejné mínění, a krátce nato následovala chytlavá a zapamatovatelná kampaň '3 3 35' zaměřená na korejské ženy. Smyslem tohoto sdělení, veřejně vystaveného po celé zemi, bylo, aby každá žena neměla více než tři děti, každé s odstupem tří let, a aby s tím přestala do 35 let věku. Kampaň se ukázala jako poměrně účinná a do roku 1970 klesla úhrnná plodnost na 4,5, což představovalo působivý pokles téměř o dvě děti na jednu korejskou ženu během jediného desetiletí. Od roku 1970 se nová reklamní hesla zaměřovala již jen na dvě děti na ženu namísto tří. V polovině 70. let byla zahájena kampaň zaměřená také na muže, aby používali prostředky proti početí a státem sponzorovanou dobrovolnou vasektomií.²⁴

Korejská vláda, povzbuzená úspěchy v 60. a 70. letech, posílila v letech 1981-1982 svůj program plánovaného rodičovství tím, že rozšířila jeho cíle, jež měly být všechny dosaženy do roku 1988 a zahrnovaly snížení úhrnné míry plodnosti na úroveň prosté reprodukce, snížení ideální velikosti rodiny na dvě děti a snížení tempa růstu populace na 1 % ročně. Program zašel až tak daleko, že propagoval rodinu pouze s jedním dítětem. Často citovaným populačním

²⁰ Mahmoudi, "Rapid Decline of Fertility Rate in South Korea: Causes and Consequences," 42–43.

²¹ Jung and Jung, "The impact of college education on women's fertility: evidence from a natural experiment in South Korea," 257–58.

²² Tamtéž, 257–58.

²³ Lee, "Demographic transition in Korea," 10–11.

²⁴ Mahmoudi, "Rapid Decline of Fertility Rate in South Korea: Causes and Consequences," 42–43.

heslem v letech 1982-1988 bylo 'I dvě děti jsou příliš mnoho'.²⁵ Typickým plakátem kampaně, který byl v té době k vidění po celé Jižní Koreji, byl obrázek usmívajícího se páru, který se drží za ruce, vzhlíží vzhůru a uprostřed šťastného páru je jedno veselé dítě. Další plakáty např. varovaly před problémy spojenými s přelidněním v malé zemi s vysokou hustotou obyvatelstva.²⁶ Ambiciózních cílů programu bylo dosaženo včas, některých i s předstihem. V roce 1983 bylo dosaženo plodnosti na úrovni prosté reprodukce (2,1), v roce 1985 průměrné ideální velikosti rodiny (dvě děti) a v roce 1988 ročního přírůstku obyvatelstva ve výši 1 %.²⁷

Propagace rodiny se dvěma či pouze jedním dítětem s sebou přinesla také vedlejší účinek. Veřejnost se domnívala, že pro zachování tradiční patriarchální rodiny je potřeba i v moderní společnosti upřednostňovat syny před dcerami. Zavedení nových technologií, které umožňovaly párům rozlišit preferované pohlaví ještě v děloze, pomohlo rodičům tento dlouho zastávaný názor praktikovat a nerodit děti, které nechtěli.²⁸ V polovině 80. let se v Koreji začaly rozšiřovat pohlavně selektivní potraty, které způsobily vážnou nerovnováhu pohlaví nově narozených dětí. V roce 1980 byl podle údajů matrik poměr pohlaví v normě, tedy přibližně 105 narozených chlapců na 100 narozených dívek. Počet chlapců v poměru se nicméně v roce 1985 zvýšil na 109 a do roku 1994 se vyšplhal až na 115. Od poloviny 90. let ovšem trend selektivních potratů zeslábl a po roce 2000 se poměr pohlaví narozených dětí vrátil zpět do normálu.²⁹

Jak bylo řečeno, plánované rodičovství bylo v té době motorem rozvoje korejské společnosti a zároveň hlavním principem regulace populace. Programu se podařilo úspěšně rozšířit hodnoty, postoje, znalosti a metody kontroly populace a dále upevnit význam reprodukce jako nástroje ekonomického rozvoje, stejně jako vybudovat představu moderní rodiny a strukturovanou genderovou identitu. Uprostřed této touhy po rozvoji a moderní rodině porodnost rychle klesala a nikdo nepochyboval, že to signalizuje přechod k lepší společnosti. Z pohledu státu, společnosti i jednotlivce se kvalita reprodukce posunula kupředu. Tvůrci

²⁵ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 11.

²⁶ Mahmoudi, "Rapid Decline of Fertility Rate in South Korea: Causes and Consequences," 42–43.

²⁷ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 11.

²⁸ Park, "A Few Thoughts on Low Birthrate, Aging Societies: Reflections on Demographic Transition and Modernity in Korea," 465.

²⁹ Kwon, "Demographic Trends and Their Social Implications," 24–25.

programu měli za to, že se porodnost a plodnost podařilo úspěšně snížit, takže je stačí stabilizovat a populační problémy pominou.³⁰

Úhrnná plodnost v Koreji se vskutku přibližně na jedno desetiletí ustálila na úrovni 1,6-1,7 dítěte na ženu, než se v polovině 90. let začala opět snižovat.³¹ V roce 1996 korejská vláda zcela zrušila program plánovaného rodičovství a nahradila jej novou populační politikou, která kladla důraz na kvalitu a životní úroveň obyvatelstva.³² Na sklonku 90. let se však začaly objevovat zvláštní prognózy ohledně vývoje populace a porodnost i plodnost nadále klesaly.³³ Koncem roku 1997 navíc vypukla asijská finanční krize³⁴, která narušila pozoruhodný hospodářský rozmach, který Jižní Korea zažívala od 80. let 20. století.³⁵ Krize s sebou přinesla masivní nárůst nezaměstnanosti a s ním spojenou restrukturalizaci. S tím, jak se počet lidí bez práce zvětšoval a struktura zaměstnanosti se stávala pružnější, se rychle zavřely dveře společenské mobility, o kterých každý snil. V témže období se výrazněji začaly také mezi Korejci projevovat tendence k pozdějšímu uzavírání sňatků.³⁶ Tyto ekonomické turbulence na konci 90. let spolu s dalšími faktory, jako byly např. rostoucí náklady na vzdělání dětí, pravděpodobně přispěly k poklesu porodnosti na přelomu nového století.³⁷

Na počátku tisíciletí vláda zahájila řadu rozsáhlých opatření a programů v oblasti rodiny, jejichž cílem bylo zastavit a zvrátit klesající trend porodnosti. Aby zmírnila negativní dopady dlouhodobě velmi nízké porodnosti a plodnosti na pracovní sílu, věkovou strukturu obyvatelstva a systémy sociálního zabezpečení a sociální péče, zformulovala korejská vláda v roce 2003 první souhrnný pětiletý plán nazvaný 'Základní plán pro nízkou plodnost a stárnutí společnosti' pro období 2006-2010.³⁸ Tento plán zavedl opatření, která měla usnadnit skloubení pracovního a rodinného života, jako je např. finanční podpora péče o děti pro rodiny s nízkými příjmy nebo posílení práv zaměstnanců na mateřskou a rodičovskou dovolenou. Další opatření

³⁰ Park, "A Few Thoughts on Low Birthrate, Aging Societies: Reflections on Demographic Transition and Modernity in Korea," 466–67.

³¹ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 19.

³² Tamtéž, 11.

³³ Park, "A Few Thoughts on Low Birthrate, Aging Societies: Reflections on Demographic Transition and Modernity in Korea," 466–67.

³⁴ Asijská finanční krize měla epicentrum v Thajsku, zasáhla ovšem většinu zemí Východní a Jihovýchodní Asie. Následkem krize se jihokorejská ekonomika dostala do recese, krize zavinila také bankrot mnoha velkých korejských společností a značné oslabení jihokorejské měny. (Wikipedia)

³⁵ Ma, *Female Employment and Fertility Change in South Korea*, 30.

³⁶ Park, "A Few Thoughts on Low Birthrate, Aging Societies: Reflections on Demographic Transition and Modernity in Korea," 466–67.

³⁷ Ma, *Female Employment and Fertility Change in South Korea*, 31.

³⁸ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 11.

zahrnovala (finanční) pomoc při léčbě neplodnosti a lékařskou pomoc těhotným ženám. Druhý plán se týkal období 2011-2015 a zahrnoval zejména zavedení bezplatných služeb péče o děti pro všechny rodiny bez ohledu na výši jejich příjmů.³⁹ Jelikož se ani po deseti letech rozsáhlého politického úsilí nepodařilo nastolit jasnou vzestupnou trajektorii porodnosti, vláda v roce 2015 zahájila třetí pětiletý plán na období 2016-2020.⁴⁰ Jeho účelem bylo zlepšit životní úroveň rodin prostřednictvím opatření na náklady na bydlení a vzdělání a v rámci jeho realizace byl od září 2018 zaveden přídavek na dítě pro většinu dětí ve věku od 0 do 5 let. Další opatření zahrnovala podporu integrace na trhu práce a rozvoj programu mimoškolní výchovy.⁴¹ Následující čtvrtý plán na období 2021-2025 si klade za cíl zlepšení kvality života jednotlivce, vytvoření rovné a spravedlivé společnosti a přijetí sociálních inovací, které budou reagovat na demografické změny.⁴²

Níže uvedené grafy 1 a 2 poskytují grafické vyobrazení vývoje blízce souvisejících měr porodnosti a plodnosti v období od roku 1960 do současnosti. Hrubá míra porodnosti činila v roce 1960 41,9 živě narozených dětí na 1000 obyvatel. Do roku 2023 klesla přibližně na desetinu, tedy na 4,5 živě narozených dětí na 1000 obyvatel. Úhrnná míra plodnosti zaznamenala také výrazný hodnotový pokles, a to z 5,9 dítěte na jednu jihokorejskou ženu v roce 1960 na pouhých 0,72 dítěte na ženu v roce 2023.^{43,44,45}

³⁹ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” Box 1.1. Policy Plans on Low Fertility and an Ageing Society in Korea.

⁴⁰ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 11.

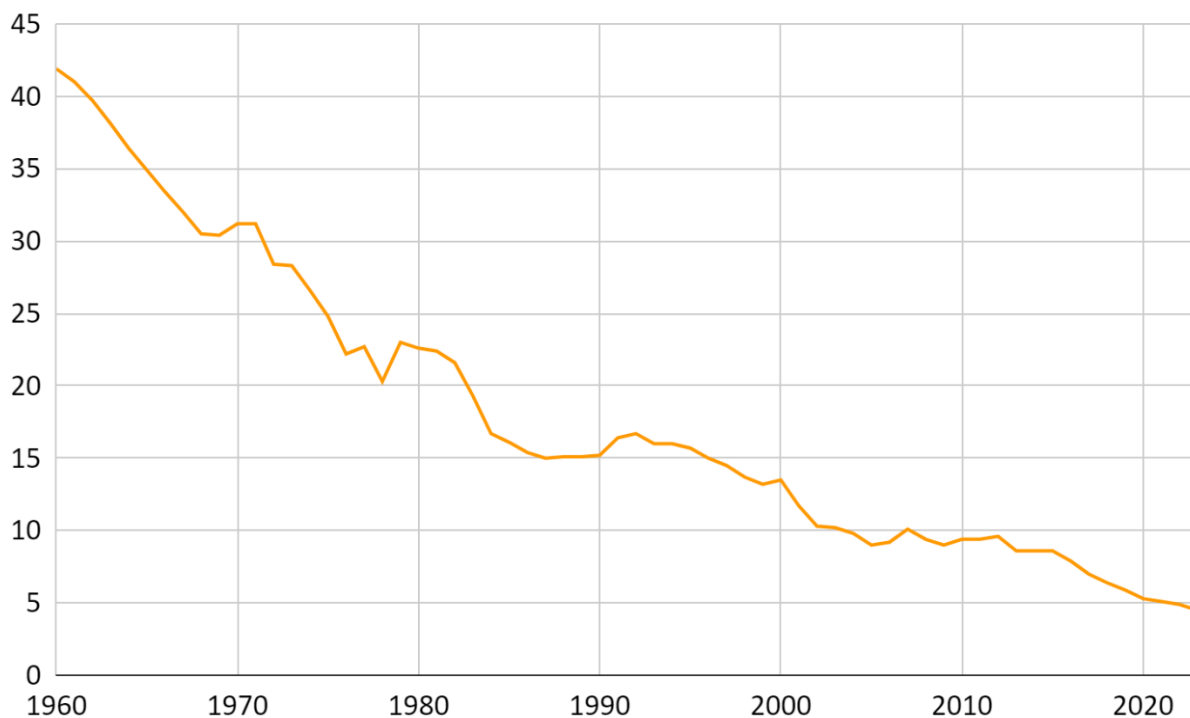
⁴¹ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” Box 1.1. Policy Plans on Low Fertility and an Ageing Society in Korea.

⁴² Kim, “President Yoon’s government policies for enhancing child-rearing,” 1.

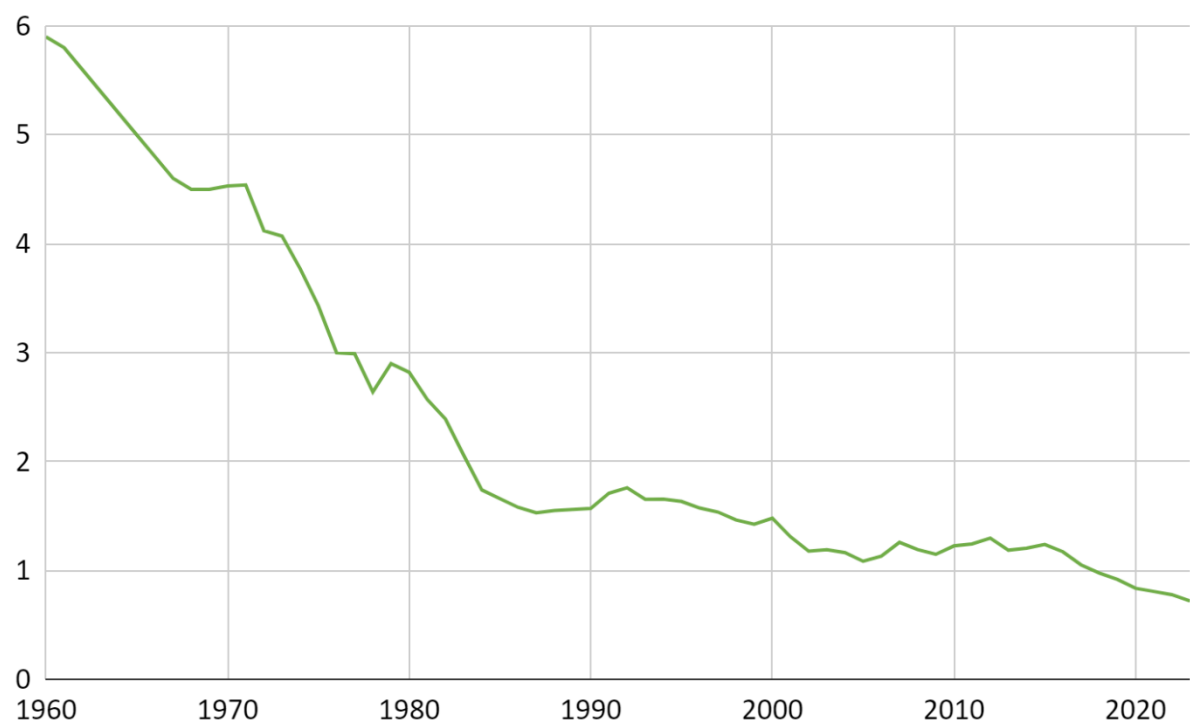
⁴³ KOSIS, “Ingudongtaegeonsu mit dongtaeyul chui (chulsaeng, samang, honin, ihon) [Population trends (births, deaths, marriages, divorces)].”

⁴⁴ The World Bank: Data, “Birth rate, crude (per 1,000 people) - Korea, Rep.”

⁴⁵ The World Bank: Data, “Fertility rate, total (births per woman) - Korea, Rep.”

Graf 1: Vývoj hrubé míry porodnosti v letech 1960–2023. Graf vytvořen autorkou na základě dat z The World Bank Data a KOSIS. Na ose y jsou hodnoty hrubé míry porodnosti uváděny v promile, na ose x je vyobrazen čas v letech.

Graf 2: Vývoj úhrnné míry plodnosti v letech 1960–2023. Graf vytvořen autorkou na základě dat z The World Bank Data a KOSIS. Na ose y jsou hodnoty úhrnné míry plodnosti uváděny v promile, na ose x je vyobrazen čas v letech.

1.2 Oddalování manželství a rodičovství

V korejské společnosti, která má pevně zavedený životní cyklus (práce-manželství-děti), je uzavření manželství pro založení rodiny zásadní.⁴⁶ Pokles porodnosti je z velké části zapříčiněn trendem odkládání či dokonce upuštění od sňatku, neboť v Jižní Koreji dochází k narození dítěte téměř výhradně v manželském svazku. Procentní podíl dětí narozených mimo manželský svazek činí zhruba 2 %, což je nejméně mezi členskými státy OECD.⁴⁷ Nízká nemanželská porodnost v Jižní Koreji je zřejmě ovlivněna konfuciánskými hodnotami korejské společnosti. Svobodné mateřství je považováno za hříšné, protože je v rozporu se společenskými normami a konvenčními formami rodiny.⁴⁸ Zanedbatelně nízká míra nemanželské porodnosti se přičítá také nízkému výskytu nesezdaného soužití v Koreji. Korejci mají k soužití konzervativní postoj, a to i ve srovnání s jinými východoasijskými zeměmi. Manželství tak zůstává pro většinu klíčovou podmínkou pro založení rodiny.⁴⁹

Ačkoliv zatím neexistují patrné známky, že by Korejci upustili od manželství úplně, tendence odkládat sňatek se stále více rozšiřuje.⁵⁰ Podíl neprovdaných korejských žen ve věku 20-24 let v roce 1960 činil 34 % a do roku 1985 se více než zdvojnásobil na 72 %. Odpovídající nárůst u žen ve věku 25-29 let byl ještě rychlejší, a to z pouhých 3 % na 18 %. Tento nárůst nesezdaných žen v nejlepším reprodukčním věku se nadále nebývale zvyšoval. Do roku 2015 se podíl svobodných žen ve věku 20-24 let navýšil na 97 %, u žen ve věku 25-29 let se podíl více než zčtyřnásobil na 77 %. V období od roku 1985 do roku 2015 vzrostl též podíl nesezdaných žen ve věku 30-34 let z 4 % na 38 % a žen ve věku 35-39 let z 2 % na 19 %.⁵¹

Nicméně tyto změny se netýkaly výhradně žen. Podíl svobodných korejských mužů se v letech 1970 až 1985 téměř nezměnil, avšak v polovině 80. let začal prudce stoupat a tempo nárůstu se jen zrychlovalo. Podíl nesezdaných mužů ve věku 25-29 let vzrostl z 51 % v roce 1985 na 90 % v roce 2015 a podíl mužů ve věku 30-34 let se ve stejném období zvýšil více než šestkrát z 9 % na 56 %. U starších mužů bylo tempo nárůstu ještě markantnější. Zatímco před polovinou 80. let 20. století byli téměř všichni muži ve věku 35 let a více ženatí, od té doby

⁴⁶ An, Lee, and Woo, "Marriage Intention among Korean Young Adults: Trends and Influencing Factors," 1.1. Concepts of and Influences on Marriage.

⁴⁷ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 945.

⁴⁸ Jung and Jung, "The impact of college education on women's fertility: evidence from a natural experiment in South Korea," 268.

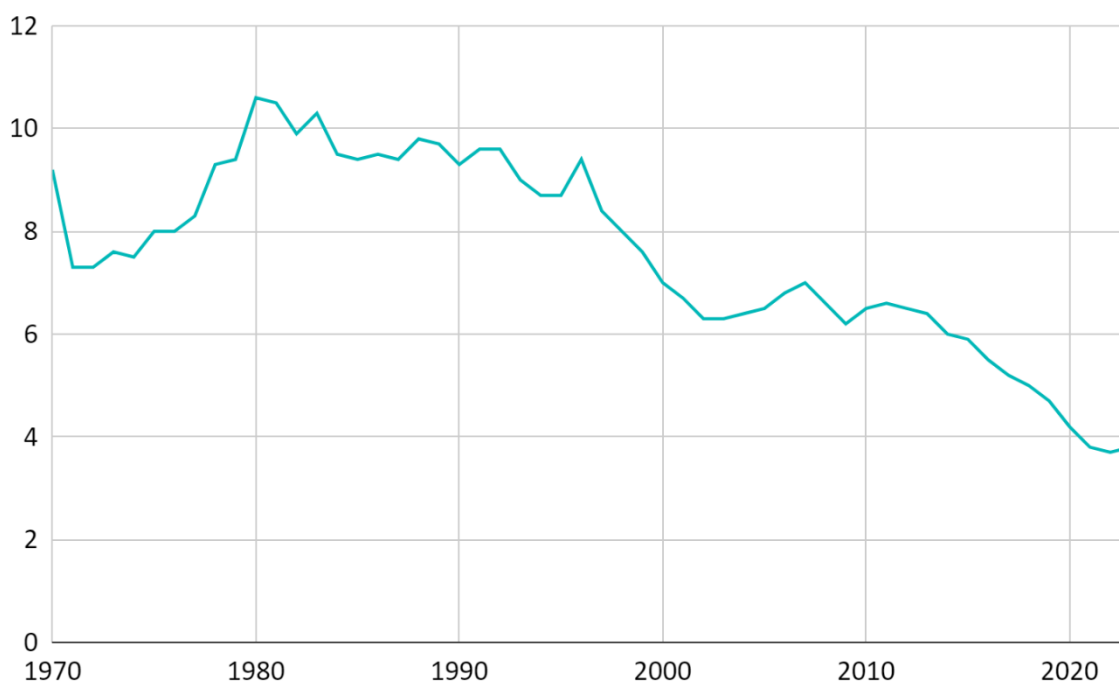
⁴⁹ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 945.

⁵⁰ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 35.

⁵¹ Tamtéž, 30-32.

podíl svobodných mužů v této věkové skupině prudce vzrostl. U mužů ve věku 35-39 let se podíl zvýšil z pouhých 3 % v roce 1985 na 33 % v roce 2015 a u mužů ve věku 40-44 let a 45-49 let vzrostl z 1 % v roce 1985 na 22 % a 14 % v roce 2015.⁵² Výše uvedená data nasvědčují tomu, že trend oddalování (či dokonce upuštění od) sňatku neustále posiluje.

Graf číslo 3 vyobrazuje vývoj hrubé míry sňatečnosti⁵³ v Jižní Koreji od roku 1970 do roku 2023. Lze z něj vyčíst, že míra sňatečnosti po roce 1970 výrazně klesla, v druhé polovině 70. let opětovně vzrostla a až do konce 90. let kolísala mezi 8 až 11 sňatky na 1000 obyvatel za rok, než začala okolo příchodu nového milénia prudce klesat. V roce 2023 činila hrubá míra sňatečnosti 3,8 sňatků na 1000 obyvatel za rok, tedy o 58 % méně než v roce 1970.⁵⁴

Graf 3: Vývoj hrubé míry sňatečnosti v letech 1970–2023. Graf vytvořen autorkou na základě dat z KOSIS. Na ose y jsou hodnoty hrubé míry sňatečnosti uváděny v promile, na ose x je vyobrazen čas v letech.

Na téma faktorů souvisejících s oddalováním sňatků v Jižní Koreji se soustředila studie od Lee et al. z roku 2021, a to prostřednictvím analýzy údajů ze sčítání lidu v letech 1990 až

⁵²Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 33.

⁵³ Hrubá míra sňatečnosti je definována jako počet sňatků připadajících na 1 000 obyvatel středního stavu (počet obyvatel daného území v okamžiku, který byl zvolen za střed sledovaného období) v určitém časovém období, nejčastěji se udává rozmezí jednoho roku. (KOSTAT)

⁵⁴ KOSIS. “Ingudongtaegeonsu mit dongtaeyul chui (chulsaeng, samang, honin, ihon) [Population trends (births, deaths, marriages, divorces)].”

2010. Autoři zjistili, že ženy s vysokoškolským vzděláním odkládají sňatek více než ženy se středoškolským vzděláním. Naopak vysokoškolsky vzdělaní muži vstupují do manželství dříve než muži se středoškolským nebo nižším vzděláním, a to zejména ve věku 35-39 let. Z výzkumu též vyplynulo, že v letech 2005 a 2010⁵⁵ se dříve ženili muži pracující ve stabilních a dobře placených odvětvích. Podobný efekt se objevil také u žen, především ve věkové skupině 30-34 let. V neposlední řadě se ukázalo, že s pozdějším uzavřením manželství se pojí několik regionálních charakteristik včetně vyšších cen bydlení, vyšších příjmů žen, nižší míry nezaměstnanosti mladých žen, nižších příjmů mužů, vyšší míry nezaměstnanosti mužů a vyšší příjmové nerovnosti.⁵⁶

Rozšiřování tendence oddalovat sňatek také znamená, že se neustále zvyšuje věk při uzavření prvního manželství. Podle dat korejského statistického úřadu činil průměrný věk jihokorejských ženichů v roce 2000 29,3 let. Do roku 2023 tento věk vzrostl o 4,7 let (na 34 let). Jihokorejské ženy se v roce 2000 vdávaly průměrně v 26,5 letech, v roce 2023 v 31,5 letech. Průměrný věk žen při sňatku se tudíž navýšil o 5 let.⁵⁷ Věk, při kterém se lidé rozhodnou vstoupit do manželství, ovlivňuje i případné následné založení rodiny. Za prvé, jihokorejští muži si chtějí pořídit děti pouze v produktivním věku. Tím je myšleno období, kdy mohou finančně zajistit výchovu dětí, tedy než odejdou do důchodu.⁵⁸ V případě žen se naopak se zvyšováním věku při prvním sňatku zvyšuje věk při prvním porodu.⁵⁹ V roce 1993 jihokorejské ženy rodily poprvé průměrně ve 26,2 letech, o 30 let později v roce 2023, ve 33 letech. Průměrný věk při prvním porodu se tedy navýšil o 6,8 roku.^{60,61,62}

Se zvýšeným věkem při prvním porodu se snižuje počet plodných let a roste i riziko, že ženy nebudou schopny počít dítě, a pokud ano, že jejich děti nebudou zcela zdravé. Vyšší věk

⁵⁵ Sčítání lidu v Jižní Koreji probíhá každých 5 let. (KOSTAT)

⁵⁶ Lee et al., "Factors delaying marriage in Korea: an analysis of the Korean population census data for 1990–2010," 71.

⁵⁷ KOSIS, "Sido/sigungbyeol pyeonggyunchohon yeollyeong [Average age at first marriage by province/city]."

⁵⁸ Lee, and Lee, "Jeochulsan · ingugoryeonghwa-ui wonin: gyeolhongyeoljeong-ui gyeongjejeok yoin-eul jungsim-euro [A Cause Analysis of Low Fertility and Population Aging in Korea: Evidence from Economic Factors in Marriage Determination]," 132.

⁵⁹ Lee et al., "Factors delaying marriage in Korea: an analysis of the Korean population census data for 1990–2010," 72.

⁶⁰ KOSIS, "Sido/chulsansunwibyeol moui pyeonggyun chulsanyeollyeong [Average age of mothers at birth by city/province/birth order]."

⁶¹ KOSTAT, "2023nyeon chulsaeng, samangtonggye (jamjeong) [Birth and death statistics for 2023 (provisional)]," 5.

⁶² Průměrný věk žen při dalších porodech se zvyšoval následovně. Při porodu druhého dítěte bylo Jihokorejkám v roce 1993 průměrně 28,5 roku, v roce 2023 34,4 let (nárůst 5,9 roku). U třetích porodů v roce 1993 se průměrný věk matek rovnal 31,2 rokům, v roce 2023 35,6 rokům (nárůst 4,4 roku). Čtyři a více dětí se ženám v Jižní Koreji narodilo v roce 1993 průměrně ve věku 33,9 let, v roce 2023 ve 36,5 letech (nárůst 2,6 roku). (KOSIS, KOSTAT)

při prvním porodu může ženám také ztížit možnost mít další děti.⁶³ Pokročilým mateřským věkem, který je spojen se zvýšeným rizikem během těhotenství, jako je těhotenská cukrovka, předčasný porod a vrozené vady novorozenců, se v Koreji rozumí věk 35 let a více. Podíl korejských žen, které úmyslně či neúmyslně odkládají sňatek a těhotenství po 35. roce věku, se zvýšil. Respektive se zvýšilo procento těhotenství žen v pokročilém věku, a to z 6,2 % v roce 1999 na přibližně 35,7 % v roce 2022.⁶⁴ Za pozornost stojí, že zatímco většina dětí v Jižní Koreji se rodí ženám ve věku 30 až 34 let, ženy v pokročilém mateřském věku 40 až 44 let, byly jedinou věkovou skupinou, u níž až do roku 2022 počet narozených dětí stoupal.^{65,66}

1.3 Změna ve významu manželství a rodiny v současné jihokorejské společnosti

Mezi důležité faktory v oblasti manželství a rodičovství lze zařadit též individualistický přístup k životu a touhu po seberealizaci, která je mezi mladými Jihokorejci stále častější. Tradiční pohled na životní spokojenost a štěstí skrze rodinu ustupuje rostoucí spokojenosti s individuálním a svobodným životním stylem. S tím, jak se zintenzivňuje konkurenční společenské prostředí, roste touha vstoupit do společnosti, tvrdě pracovat, dosahovat dobrých výsledků a co nejdříve získat postavení a ekonomické zázemí pro stabilní život. Manželství a založení rodiny jsou také chápány jako součást seberealizace. Není tedy divu, že v korejské společnosti je všeobecně rozšířen názor, že než se jedinec pro tento další krok rozhodne, je žádoucí ušetřit peníze a položit základy života. Ovšem současně se mezi mladými lidmi objevuje obava, že manželství a založení rodiny je připraví o osobní a finanční svobodu, které si užívají jako svobodní lidé, a o možnost utrácet peníze výhradně za sebe.⁶⁷

S tím, jak postupně klesá význam rodiny a domova, klesá i hodnota a zájem o manželství a rodičovství. S měnící se dobou výrazně klesá také vzájemná interakce mezi příbuznými a

⁶³ Lee, and Lee, “Jeochulsan · ingugoryeonghwa-ui wonin: gyeolhongyeoljeong-ui gyeongjejeok yoin-eul jungsim-euro [A Cause Analysis of Low Fertility and Population Aging in Korea: Evidence from Economic Factors in Marriage Determination],” 132.

⁶⁴ Kim, “The impact of working hours on pregnancy intention in childbearing-age women in Korea, the country with the world’s lowest fertility rate,” Introduction.

⁶⁵ Lim, “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea,” 946.

⁶⁶ KOSTAT, “2023nyeong chulsaeng, samangtonggye (jamjeong) [Birth and death statistics for 2023 (provisional)],” 5.

⁶⁷ Choe, and Park, “Gyeolhon mit chulsan-e daehan insikbyeonhwa bunseok-gwa jeochulsan wonin-ui yuhyeonghwa [Analysis of perceptions of marriage and birth and the pattern of low birth rate],” 110.

postupně slábne pocit sounáležitosti s rodinou, takže je těžší přesvědčit mladé lidi, že by měli uzavřít manželství a založit vlastní rodinu. Očekávání mladých lidí ohledně štěstí, které plyne z uzavření manželství, založení rodiny a výchovy dětí, se snižují. Stávají-li se svědky různých neshod a konfliktů, které zažívají manželské páry v jejich okolí, může to přirozeně zesílit jejich negativní vnímání manželství a rodičovství. Kromě toho je tlak rodičů a vrstevníků na uzavření manželství do určitého věku menší než v předchozích generacích, což také přispívá k poklesu zájmu o manželství mezi mladými dospělými a k tendenci přijímat svobodný stav jako zcela přirozený.⁶⁸

Studie od An, Lee a Woo z roku 2022 se zaměřila na faktory ovlivňující záměr vstoupit do manželství mezi korejskými mladými dospělými.⁶⁹ Podle autorů lze sňatkové záměry rozdělit na 'pozitivní', 'negativní' a 'neutrální'.⁷⁰ V průběhu času se pozitivní sňatkové záměry snížily ve všech věkových kategoriích. U zkoumané věkové skupiny 25-29 let klesly z 61 % v roce 2010 na 39 % v roce 2020. U těch negativních nedošlo k žádné významné změně. Naproti tomu neutrální sňatkové záměry výrazně vzrostly, u věkové skupiny 25-29 let z 36 % v roce 2010 na 53 % v roce 2020.⁷¹ Pokles pozitivních a nárůst neutrálních záměrů vůči manželství u mladé generace naznačuje, že společenské překážky ztěžují mladým dospělým vstup do manželství. V současné korejské společnosti, kde je cílem především zajistit své vlastní potřeby, není snadné uzavřít manželství pouze na základě přání.⁷²

Dále bylo zjištěno, že z hlediska pohlaví jsou ženy ve svých postojích k manželství více negativní než muži. Důvodem je pravděpodobně to, že se od žen očekává, že kromě zaměstnání převezmou i většinu odpovědnosti za domácí práce a následně i péči o děti. Na postoje k manželství má vliv také ekonomická aktivita. Jinými slovy, muži, jejichž kvalita zaměstnání je dobrá, se častěji žení.⁷³

Zkoumání faktorů, které ovlivňují úmysl uzavřít manželství, ukázalo, že negativní smýšlení o vlastní ekonomické aktivitě, míra subjektivní spokojenosti s každodenním životem

⁶⁸ Choe, and Park, "Gyeolhon mit chulsan-e daehan insikbyeonhwa bunseok-gwa jeochulsan wonin-ui yuhyeonghwa [Analysis of perceptions of marriage and birth and the pattern of low birth rate]," 111.

⁶⁹ Věkové rozmezí pro termín mladý dospělý se často u různých zdrojů liší. Některé uvádějí 18-25 let, jiné 18-39 let. Předpokládám, že v této studii jde o věkovou skupinu 25-29 let, protože je zmiňována nejčastěji. (Wikipedia)

⁷⁰ Ve studii byly jako pozitivní sňatkové záměry klasifikovány odpovědi 'Člověk se musí v životě oženit/vdát' a 'Je lepší, když se člověk v životě ožení/vdá', jako neutrální sňatkové záměry byly označeny odpovědi 'Je v pořádku se oženit/vdát' a 'Není nutné se oženit/vdát', mezi negativní sňatkové záměry pak byly zařazeny odpovědi 'Raději bych se neženil/nevdávala' a 'Neměl/a bych se ženit/vdávat'.

⁷¹ An, Lee, and Woo, "Marriage Intention among Korean Young Adults: Trends and Influencing Factors," Abstract.

⁷² Tamtéž, Conclusions.

⁷³ Tamtéž, 1.1. Concepts of and Influences on Marriage.

a zdravím a vztahy s rodinnými příslušníky ovlivňují pravděpodobnost neutrálních a negativních úmyslů na sňatek jak u žen, tak u mužů. Obecně platí, že čím vyšší je kvalita zaměstnání (tj. mzdy a postavení v zaměstnání), tím vyšší je pravděpodobnost sňatku mezi mladými dospělými. Tyto výsledky zdůrazňují význam ekonomických faktorů v postojích mužů k manželství a ukazují, že genderové normy týkající se zátěže nákladů na manželství a odpovědnosti za ekonomickou podporu rodiny po svatbě zůstávají pevně zakotveny. Naopak negativní vliv měly ekonomické aktivity žen. To naznačuje souhru dvou klíčových aspektů: ekonomická síla umožňuje ženám rozhodnout se pro nezávislost a ekonomická omezení vedou k aktivnějšímu rozhodování o sňatku jako formě zajištění. Pokud jde o subjektivní hodnocení zkoumaných osob, ty, které vyjádřily negativní názory na svou celkovou spokojenost a zdraví, se negativně vyjadřovaly i k manželství. Ze studie též vyplynulo, že v případech, kdy byly rodinné vztahy průměrné nebo špatné, se zvětšovala i pravděpodobnost neutrálních nebo negativních sňatkových záměrů. Zjištění tedy naznačují, že pozitivní rodinné hodnoty vedou k formování pozitivních manželských hodnot.⁷⁴

Mladí Korejci si čím dál více cení života bez rodinných závazků, což přispívá k oddalování sňatků. Existují mezi nimi však i lidé, kteří na romantické vztahy, manželství a děti rezignovali úplně.⁷⁵ Vzdávají se založení rodiny s argumentem, že si nemohou dovolit postarat se ani o sebe, natož o rodinu. Těto skupině se přezdívá *Sampo* generace, což doslova znamená vzdát se tří věcí. Dále se vyskytuje také termín *Opo* generace popisující lidi, kteří se vzdávají kromě výše uvedeného ještě vlastnictví domu a kariéry. U *Chilpo* generace přibývá navíc mezi věci, bez kterých žijí, také naděje/koníčky a mezilidské vztahy. Pro tyto generace vznikl také zastřešující termín Generace N-*po*.⁷⁶

⁷⁴ An, Lee, and Woo, "Marriage Intention among Korean Young Adults: Trends and Influencing Factors," Discussion.

⁷⁵ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," 1.2.1. Changing attitudes across the generations.

⁷⁶ Wikipedia, "N-*po* generation."

1.4 Rostoucí vzdělanost žen a jejich účast na trhu práce

Současné korejské ženy dosahují obvykle vyššího vzdělání a více se účastní trhu práce než jejich matky.⁷⁷ S rostoucím počtem let strávených vzděláváním a zvyšující se mírou účasti na trhu práce ženy stále více odkládají sňatky, nebo se jich zcela zříkají.⁷⁸ S růstem úrovně vzdělání žen a jejich zapojením do pracovního procesu se zvyšují i náklady obětované příležitosti⁷⁹ spojené se založením rodiny.⁸⁰ Mladé Korejky si mnohem více cení dosažení vyššího vzdělání a úspěšné kariéry než toho, aby se v mládí věnovaly výchově dětí.⁸¹

Rozšíření vysokoškolského vzdělání u korejských žen bylo poměrně rychlé. Hrubý podíl žen zapsaných na vysoké školy se až do roku 1982 pohyboval pod pouhými 10 procenty. Dalších deset let rostl spíše pomalu, dokud od roku 1992 nezačal růst výrazným tempem. Tento prudký růst se ustálil v roce 2009 na 85 %.⁸² Empirické údaje naznačují, že zejména v letech 1995-2005 působilo zvyšující se vzdělání žen jako jeden z hlavních faktorů přispívajícím k poklesu plodnosti.⁸³ Hrubý podíl žen zapsaných na vysokých školách začal znovu vzrůstat v roce 2020 a v roce 2021 činil 92 %.⁸⁴ V roce 2017 navíc počet žen s vysokoškolským vzděláním poprvé překonal počet žen, které absolvovaly pouze střední školu.⁸⁵

Jak bylo již zmíněno rychlý nárůst počtu mladých žen dosahujících vyššího vzdělání přispěl k rozšíření trendu oddalování sňatků.⁸⁶ Např. v roce 2000 se vysokoškolsky vzdělané ženy vdávaly o 3 roky později než jejich středoškolsky vzdělané vrstevnice.⁸⁷ Podle korejského průzkumu žen a rodin z roku 2016 s výrokem ‘manželství je nutností pro všechny’ nejméně souhlasily právě vysokoškolačky ve věku 19-29 let.⁸⁸ Vysokoškolsky vzdělané ženy častěji odkládají sňatek a těhotenství nejen kvůli dlouhé době strávené vzděláváním a přípravou

⁷⁷ Kim, “Division of Domestic Labour and Lowest-Low Fertility in South Korea,” 748.

⁷⁸ Cheng, “Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents,” 90.

⁷⁹ Náklady obětované příležitosti vyjadřují hodnotu obětované příležitosti, pokud je jedné variantě dána přednost před jinou. V tomto případě vyjadřují hodnotu života, ve kterém by si žena dítě nepořídila. (Google)

⁸⁰ Lim, “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea,” 943.

⁸¹ Mahmoudi, “Rapid Decline of Fertility Rate in South Korea: Causes and Consequences,” 45.

⁸² The World Bank: Data, “School enrollment, tertiary, female (% gross) – Korea, Rep.”

⁸³ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 42.

⁸⁴ The World Bank: Data, “School enrollment, tertiary, female (% gross) – Korea, Rep.”

⁸⁵ Park, “Female population with higher education increases.”

⁸⁶ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 42.

⁸⁷ Tamtéž, 47.

⁸⁸ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” Figure 1.3. Young and highly educated Koreans are least likely to consider marriage a “must-do”.

v oboru.⁸⁹ V důsledku rychlého nárůstu počtu mladých korejských žen, které se rozhodly studovat na vysokých školách, se pro ně navíc stalo obtížnější najít zaměstnání odpovídající jejich vzdělání a kariérním očekáváním. To vedlo k tomu, že neustále více mladých žen odkládá sňatek a pokud se vdají, odkládají i děti v naději, že najdou zaměstnání odpovídající jejich dosaženému vzdělání. Vzhledem k tomu, že sňatek a narození dítěte obvykle znamenají určitou dobu mimo trh práce, mladé Korejky pravděpodobně odkládají založení rodiny a zároveň hledají vhodné zaměstnání na trhu práce se stále zvyšující se konkurencí.⁹⁰ I když ho najdou, oddalují manželství nebo založení rodiny kvůli touze v práci pokračovat. Některé se rozhodnou po sňatku pracovat méně, než by si přály, zatímco jiné setrvávají v práci, ale rozhodnou se pořídit si méně dětí či dokonce žádné.⁹¹

S rostoucím počtem vysokoškolsky vzdělaných mladých Korejek se zvyšovala jejich účast na trhu práce, která má též vliv na pokles porodnosti a plodnosti.⁹² Na součinnost těchto dějů poukazuje např. skutečnost, že v období, kdy v Koreji došlo k poklesu plodnosti pod úroveň prosté reprodukce, se míra pracovní aktivity žen ve věku 20-30 let, což je nejvhodnější věk pro vstup do manželství a založení rodiny, výrazně zvýšila.⁹³ Zatímco míra účasti na trhu práce u žen ve věku 15-19 let v 70. a 80. letech 20. století výrazně poklesla v důsledku rychlého zvyšování vzdělanosti žen, míra účasti žen ve věku 20-24 let ve stejném období rychle rostla. Podíl žen ve věku 25-29 let na trhu práce se zvýšil ještě rychleji (více než dvojnásobně), a to z 32 % v roce 1980 na 73 % v roce 2015.⁹⁴ U žen ve věku 30-40 let naopak účast na pracovním trhu stagnuje nebo dokonce klesá.^{95,96} Struktura míry účasti korejských žen na trhu práce bývá nejčastěji definována tvarem písmena M⁹⁷, což je způsobeno odchodem žen ze zaměstnání, když se rozhodnou založit rodinu. Ze všech členských zemí OECD se tento vzorec nejjasněji

⁸⁹ Kim, "The impact of working hours on pregnancy intention in childbearing-age women in Korea, the country with the world's lowest fertility rate," Discussion.

⁹⁰ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 50.

⁹¹ Kim, "The impact of working hours on pregnancy intention in childbearing-age women in Korea, the country with the world's lowest fertility rate," Discussion.

⁹² Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 50.

⁹³ Tamtéž, 48.

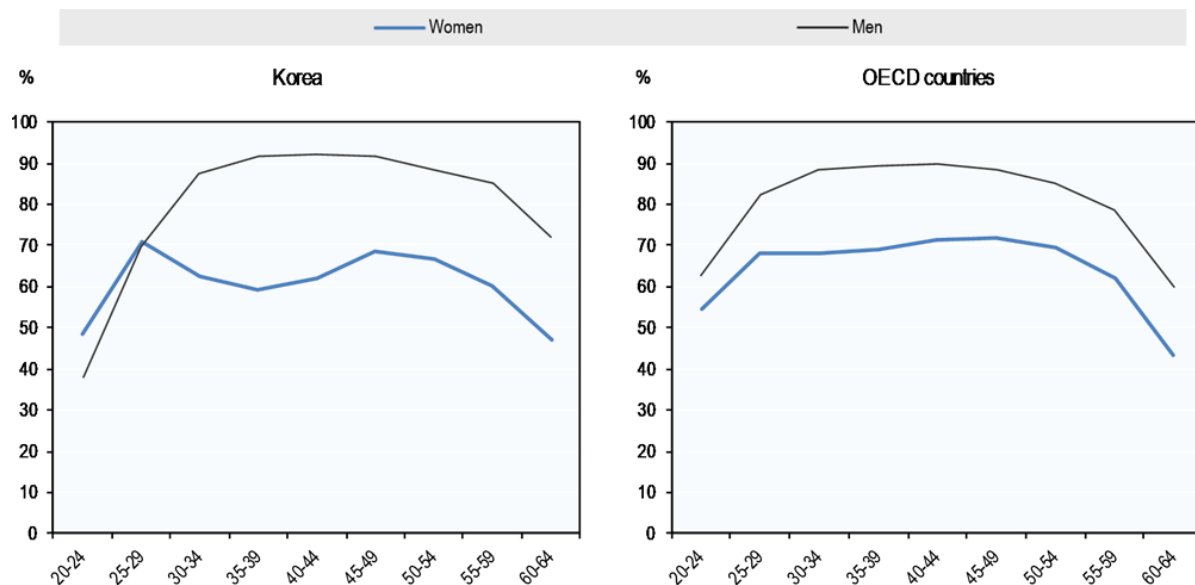
⁹⁴ Tamtéž, 50.

⁹⁵ Cheng, "Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents," 90.

⁹⁶ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," Figure 1.7. Motherhood has a strong effect on women's employment in Korea.

⁹⁷ Křivka ve tvaru písmene M vzniká následujícím způsobem: 1) Korejské ženy po ukončení vzdělání nastoupí do zaměstnání (růst), 2) když založí rodinu, zaměstnání opustí (pokles), 3) když jejich děti již nevyžadují tolik péče, tak se některé ženy vrací zpět do zaměstnání (opětovný růst), 4) a pak ho znovu ve stáří opouští (pokles).

projevuje právě v Jižní Koreji.⁹⁸ Je však nutno podotknout, že tento tvar, ačkoliv stále patrný, v průběhu let zeslábl v důsledku zmíněných změn.

Graf 4: Míra zaměstnanosti podle pohlaví a pětileté věkové skupiny, Korea a průměr zemí OECD, 2018. Modrá barva představuje ženy, černá muže. Graf převzat z OECD iLibrary.

Závěrem lze shrnout, že účast na trhu práce mezi korejskými ženami v nejlepší reprodukčním věku se neustále zvyšuje. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí žen o zaměstnání a založení rodiny jsou často činěna ve vzájemné souvislosti, je obtížné odhadnout přesné dopady rostoucí účasti žen na trhu práce na sňatky a rození dětí. Nicméně lepší příležitosti mladých žen na trhu práce spolu s jejich rostoucím vzděláním jsou velmi pravděpodobně faktory, které přispívají k rostoucímu odkládání nebo vyhýbání se sňatkům a rodičovství.⁹⁹

1.5 Konflikt mezi prací a rodinou

Jižní Korea vykazuje nižší míru účasti žen na trhu práce během mateřství, než jaký je průměr zemí OECD, i přes to, že jinak jako země dosahuje vysoké úrovně rozvoje. Důvodem je skutečnost, že dosud nevytvořila systém institucionální podpory, který by byl spravedlivý pro muže i ženy a který by zmírnil konflikt mezi pracovními a rodinnými rolami. Struktura účasti jihokorejských žen na trhu práce i nadále odráží v předchozí kapitole zmiňovanou křivku

⁹⁸ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 948.

⁹⁹ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 51.

písmene M, neboť velká část žen opouští zaměstnání po uzavření manželství a narození prvního dítěte a vrací se na trh práce až, když děti dosáhnou školního věku.¹⁰⁰ Pokud žena setrvá na trhu práce i po porodu, bude s největší pravděpodobností čelit extrémní dvojí zátěži v podobě placeného zaměstnání a neplacené práce v domácnosti. Na pracující matky je navíc nahlíženo jinak než na ty, které se kvůli dítěti kariéry vzdají. Toto smýšlení je zřejmé např. z výsledků dotazníku z roku 2012, ve kterém se dvě třetiny korejských respondentů shodly na tom, že ‘dítě v předškolním věku bude nejspíše negativně ovlivněno tím, že jeho matka stále chodí do zaměstnání’.¹⁰¹ Pro některé matky ovšem největší břímě výchovy nekončí, když dítě dosáhne školního věku. Korejské matky totiž musí věnovat i mnoho času vzdělávání svých dětí (viz. podkapitola 1.9), vodit je na soukromé hodiny, dohlížet na jejich domácí úkoly atd., aby se pokusily zajistit, že jejich děti později v životě uspějí. S prací na plný úvazek, která zahrnuje dlouhou pracovní dobu a účast na mimopracovních společenských akcích¹⁰², takové rodičovství nelze snadno skloubit. Na ženy je tak vyvíjen velký tlak, aby po narození dítěte opustily trh práce.¹⁰³

Mnohé ženy se kvůli povinnostem spojených s výchovou dětí rozhodnou kariéru přerušit. Při založení rodiny ukončí pracovní poměr a stanou se naplno ženami v domácnosti, zatímco manžel zajišťuje ekonomické zdroje. Když jejich děti přestanou vyžadovat tolik péče, mohou se vrátit do práce.¹⁰⁴ Nepružný korejský trh práce jim však ztěžuje hledání srovnatelných pracovních příležitostí jako měly před založením rodiny.¹⁰⁵ Podmínky pro návrat na trh práce pro ženy, které na několik let kvůli péči o děti opustily pracovní trh, tak nejsou příliš lákavé. Obecně platí, že matky vracející se na trh práce těžko shání stálá pracovní místa (smlouva na neurčito) a často jim jsou nabízeny pouze málo placené dočasné práce.¹⁰⁶ Korejské ženy tvoří 55 % všech osob na dočasných pracovních místech a pouze 39 % osob na stálých pozicích na dobu neurčitou, přičemž tento rozdíl se projevuje až ve věkové skupině nad 30 let.^{107,108} Takto

¹⁰⁰ Yoon, “Is gender inequality a barrier to realizing fertility intentions? Fertility aspirations and realizations in South Korea,” 206.

¹⁰¹ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 311–12.

¹⁰² Tímto jsou myšleny firemní večere, víkendové teambuildingy apod.

¹⁰³ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.2.1. Changing attitudes across the generations.

¹⁰⁴ Ma, *Female Employment and Fertility Change in South Korea*, 32.

¹⁰⁵ Kim, “The impact of working hours on pregnancy intention in childbearing-age women in Korea, the country with the world’s lowest fertility rate,” Discussion.

¹⁰⁶ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.2.3. Employment conditions.

¹⁰⁷ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 313.

¹⁰⁸ Na problematiku dualismu korejského trhu se podrobně zaměřuje podkapitola 1.8 (Korejský trh práce).

genderově duální trh práce je též hlavním důvodem značného rozdílu v odměňování žen a mužů. V rámci členských států OECD má Jižní Korea tento rozdíl nejvyšší.¹⁰⁹ ¹¹⁰ Nepoměr v odměňování se opět projevuje až po překročení třicítky.¹¹¹ Klíčovými důvody jsou koncentrace žen v málo placených a málo produktivních zaměstnáních a skutečnost, že relativně málo žen zastává dobře placené manažerské pozice, ať už v soukromém sektoru, nebo ve státní správě. Celkově je v Koreji téměř třetina zaměstnaných žen v nízko placených zaměstnáních, což je výrazně více než průměr OECD, který činí 19 %.¹¹²

U vysoce vzdělaných žen, které se vracejí do zaměstnání, často dochází k výraznému snížení postavení v zaměstnání a mnoho z nich se po narození dítěte rozhodne zůstat ekonomicky neaktivní. Korea vykazuje vysokou míru ekonomické neaktivity u žen s terciárním vzděláním ve všech věkových skupinách, ale rozdíl mezi Koreou a ostatními zeměmi OECD je zvláště výrazný u žen ve věku 35-44 let.¹¹³ Nečinnost tohoto vysoce vzdělaného lidského kapitálu na trhu práce je nešťastná obzvláště v době, kdy korejská populace stárne, což se brzy projeví na velikosti pracovní síly. Projekce OECD naznačují, že očekávané zmenšení korejské pracovní síly v příštích několika desetiletích by mohlo být více než vykompenzováno zvýšením účasti žen na trhu práce do roku 2040. K tomu by ovšem bylo potřeba nejdříve vyřešit problém skloubení práce a rodiny.¹¹⁴

Jak bylo popsáno, to, co by mohlo být považováno na pouhou kariérní pauzu se pro mnoho korejských žen stává trvalou obětí jejich pracovního potenciálu. Není překvapením, že se proto stále více mladých žen rozhoduje nejen odložit, ale zcela vzdát dětí. K problému skloubení práce a rodiny přispívají i další aspekty korejského pracovního života, jako je dlouhá pracovní doba, nepružné pracovní prostředí, tradiční postoje a nedodržování opatření zaměstnavatelů v oblasti slučitelnosti práce a rodiny.¹¹⁵ Kultura dlouhé pracovní doby, často spojená s časově náročným dojížděním, zejména v okolí Soulu, a doplněná kulturou

¹⁰⁹ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 313.

¹¹⁰ K roku 2022 dělал mzdový rozdíl mezi pohlavími v Jižní Koreji 31,2 %. Průměr OECD činil téhož roku 12,1 % (OECD)

¹¹¹ U osob ve věku 25-29 let se mzdový rozdíl mezi pohlavími blíží průměru OECD, avšak u osob ve věku 40-44 let korejské procento mzdového rozdílu průměr OECD téměř dvojnásobně přesahuje. (Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 313)

¹¹² Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 313-14

¹¹³ Tamtéž, 314.

¹¹⁴ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," 1.2.3. Employment conditions.

¹¹⁵ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 314-15.

‘společenského setkávání s kolegy’ po pracovní době, komplikuje sladění pracovních a rodinných povinností pracujících rodičů.¹¹⁶ Korejští muži mají také tendenci pracovat velmi dlouho, což korejské manželky znevýhodňuje dvěma způsoby. Dlouhá pracovní doba mužů přispívá k rozdílům v odměňování žen a mužů, protože ženy často nemohou pracovat velmi dlouho nebo v určité hodiny kvůli svým rodinným závazkům. Dlouhá pracovní doba navíc znamená, že korejští manželé mohou věnovat jen málo času práci v domácnosti, což podporuje tradiční rozdělení práce v rodině, jež ovšem ženy dále více zatěžuje.¹¹⁷ Pokud by se zkrátila pracovní doba, muži by měli více času a energie na to, aby se podíleli na domácnosti. Zkrácení pracovní doby žen by zase ulevilo zaměstnaným matkám od jejich dvojího břemene.¹¹⁸

Podle současného zákona mají korejští pracující rodiče s dítětem ve věku 12 měsíců nebo mladším nárok na rodičovskou dovolenou ve výši 100 % jejich běžné mzdy po dobu tří měsíců.¹¹⁹ Využívání rodičovské dovolené je ovšem mezi korejskými otci¹²⁰ velmi nízké. Důvodem jsou pravděpodobně tradiční hodnoty týkající se genderového rozdělení práce v domácnosti, obavy z následků ze strany zaměstnavatelů a skutečnost, že kvůli rozdílům ve mzdách mezi pohlavími, je rodičovská dovolená pro muže ‘nákladnější’. Nízká míra čerpání dovolené korejskými rodiči je obzvláště zarážející a naznačuje, že v zemi panuje kultura pracovního prostředí, která nové rodiče od využívání těchto výhod odrazuje.¹²¹ Navíc je poměrně časté, že zaměstnavatelé nedodržují předpisy týkající se zaměstnaneckých práv rodičů. 28 % korejských zaměstnavatelů přiznává, že nezákonně omezilo přístup svých zaměstnanců k rodičovské dovolené, přičemž nejčastějším omezením bylo, že ‘nutili své zaměstnance, aby si dovolenou nebrali’.¹²² Tlak je často vyvíjen i ze strany kolegů, mezi které by se přerozdělila práce osoby čerpající rodičovskou dovolenou. Aby se tato situace zlepšila, je tedy zapotřebí, aby zaměstnavatelé byli řádně monitorováni a nemohli pracovníky za čerpání rodičovské dovolené postihovat, zejména při rozhodování o povýšení. Rovněž je třeba zabránit, aby při výběru zaměstnanců nediskriminovali budoucí rodiče, především budoucí matky.¹²³

¹¹⁶ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.2.3. Employment conditions

¹¹⁷ Lee et al., “Factors delaying marriage in Korea: an analysis of the Korean population census data for 1990–2010,” 73.

¹¹⁸ Kim, “Low fertility and gender inequity in developed Asian countries,” 114.

¹¹⁹ The Korea Times, “Revised law to boost parental leave benefits to maximum \$29,963.”

¹²⁰ Využívání rodičovské dovolené je relativně nízké i mezi korejskými matkami. Do roku 2017 činila v Koreji míra čerpání placené rodičovské dovolené mezi oprávněnými matkami pouze 22 %. (Cheng, “Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents,” 105.)

¹²¹ Cheng, “Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents,” 105.

¹²² Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 311–12.

¹²³ Kim, “Low fertility and gender inequity in developed Asian countries,” 114.

Sklobit výchovu dětí a kariéru je v Jižní Koreji obtížné. Mnoho jihokorejských žen, spíše než mužů, tak má pocit, že si mezi nimi musí vybrat. Rostoucí počet žen, které nepovažují práci a rodinný život za slučitelné, následně přispívá k oddalování rodičovství či dokonce bezdětnosti.

1.6 Tradiční genderové role v rodině

Genderové rozdělení práce v domácnosti přetrvává i v současné Jižní Koreji, přestože se úroveň vzdělání žen a jejich účast na trhu práce prudce zvýšila. V minulosti, kdy ženy měly mnohem nižší vzdělání a mnohem menší kariérní vyhlídky než muži, byla životní dráha značné většiny žen po vstupu do manželství definována jejich rolí hospodyně. I dnes příchod novorozence do rodiny podstatně zvyšuje domácí pracovní zátěž ženy, zatímco podíl muže na domácích pracích ovlivňuje jen zřídka. Navzdory rostoucímu socioekonomickému postavení žen v posledních desetiletích na nich stále spočívá většina povinností v domácnosti.¹²⁴

Nedostatečné zapojení mužů do domácí sféry lze z části připsat patriarchálnímu rodinnému systému, který stále převládá v zemích s konfuciánskou tradicí jako je Jižní Korea. V těchto systémech je jasně odlišena role muže jako živitele rodiny od role ženy jako pečovatelky o domácnost. Kromě těchto genderových norem nesou dnešní zaměstnané matky navíc dvojí břemeno práce mimo domov a v domácnosti.¹²⁵ Nedostatek účasti korejských manželů na domácích pracích však nelze přičítat pouze vlivu konfuciánských tradic či neochotě dělit se o domácí práce se svými manželkami. Korejští muži také často pracují velmi dlouho, což jim brání trávit více času doma. Korejské ženy pracují stejně dlouho, takže s přechodem na mateřství buď přestávají být placenou pracovní silou, nebo přijímají většinu domácích prací navíc ke svým pracovním závazkům (viz. předchozí podkapitola).¹²⁶

Existuje několik studií, které se zabývají tématem zapojení mužů či žen do domácích prací, popřípadě jak to ovlivňuje rozhodnutí pořídit si dítě. Kan a Hertog (2017) zjistili, že ženy vykonávají většinu domácích prací a že větší počet dětí je spojen s větším objemem domácích prací u žen, ale ne u mužů. Dále se ukázalo, že jihokorejští manželé dávají přednost menšímu počtu dětí, pokud jsou sami více zapojeni do domácích prací. Avšak čím je manželova účast na domácích pracích vyšší, tím se také podle výsledků studie zvyšuje ochota manželky pořídit si

¹²⁴ Cheng, "Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents," 103.

¹²⁵ Kim, "Low fertility and gender inequity in developed Asian countries," 113–14.

¹²⁶ Kim, "Division of Domestic Labour and Lowest-Low Fertility in South Korea," 761.

více dětí. Souhrnně lze říct, že jejich nálezy naznačují, že nízká porodnost v Koreji je částečně důsledkem břemene péče o domácnost a děti, které spočívá z velké části na jihokorejských ženách.¹²⁷ Z výsledků studie od Yoon (2016) vzešlo, že ženy s tradičními postoji ke genderovým rolím mohou pocítovat mnohem větší tlak na své očekávané role v rodině, včetně výchovy ‘kvalitního’ dítěte. Její výzkum dále odhalil také, že u žen, které zastávají názor, že role manželů by měly být rovnocenné, je v porovnání s ženami s tradičními postoji k rolím manželů větší pravděpodobnost, že si pořídí druhé dítě. Čas, který muži věnují domácím pracím a péči o děti, tudíž podle ní zvyšuje možnost, že se rodina dále rozroste.¹²⁸ K podobným závěrům dospěla také Kim (2017), která ve své práci ještě zmínila, že na tvrzení, že větší zapojení mužů do domácích prací pozitivně ovlivňuje plodnost, se shodla též řada makroúrovňových studií využívajících údaje z OECD a průřezových studií zahrnujících údaje z Jižní Koreje.^{129,130}

Postoje ke genderovým rolím v manželství se postupně vyvíjejí směrem k rovnosti, zejména mezi mladšími Korejci. Od 90. let 20. století se zvýšil počet párů s dvojím příjmem a mladí lidé, kteří uzavírají manželství, stále častěji považují manželství za partnerský vztah, v němž jsou si oba manželé rovni. Tyto deklarované preference však často nejsou uváděny do praxe. V roce 2014 např. více než 40 % jihokorejských mužů souhlasilo s tím, že domácí práce by měly být mezi manžele rozděleny rovnoměrně. Ve skutečnosti však korejské ženy tráví neplacenými domácími pracemi téměř o 2,5 hodiny denně více než muži, a ještě v roce 2016 vykonávaly vdané ženy v Koreji 85 % všech domácích prací.^{131,132} Zatímco ženy vykonávají více domácích prací než muži ve většině zemí, korejské muži tráví neplacenou prací nejméně hodin a jejich relativní podíl na celkovém počtu hodin neplacené práce v domácnosti je nejnižší mezi všemi členskými zeměmi OECD.^{133,134}

¹²⁷ Kan and Hertog, “Domestic division of labour and fertility preference in China, Japan, South Korea, and Taiwan,” 582.

¹²⁸ Yoon, “Is gender inequality a barrier to realizing fertility intentions? Fertility aspirations and realizations in South Korea,” 215.

¹²⁹ Kim, “Division of Domestic Labour and Lowest-Low Fertility in South Korea,” 745–46.

¹³⁰ Tamtéž, 761.

¹³¹ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.2.1. Changing attitudes across the generations.

¹³² Cheng, “Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents,” 103.

¹³³ Kim, “Division of Domestic Labour and Lowest-Low Fertility in South Korea,” 748–49.

¹³⁴ 60 % korejských mužů uvedlo, že jídlo připravuje méně než jednou týdně, zatímco více než 80 % korejských žen připravuje jídlo každý den a něco přes 90 % z nich alespoň několikrát týdně. Také praní prádla je většinou v kompetenci žen. 64 % jihokorejských mužů uvádí, že ‘nepere často’, zatímco 60 % žen pere denně a více než 90 % z nich několikrát týdně. Co se týče zvyklostí při úklidu domácnosti, více než 60 % mužů v Jižní Koreji jej provádí alespoň jednou týdně, zatímco přibližně 70 % Korejek uklízí každý den a více než 90 % několikrát týdně. (Kan

Tváří v tvář rostoucím ekonomickým příležitostem a měnícím se názorům na tradiční genderové role je pravděpodobné, že přetrvávající nerovnoměrné rozdělení povinností v domácnosti a rodině stále více ztěžuje ženám sladění jejich ekonomických a rodinných rolí.¹³⁵ Vysoká genderová nerovnost v domácnosti, která v Koreji stále převládá, odrazuje vzdělané, kariérně orientované a nezávislé ženy od toho, aby se vdávaly, což má následně vliv také na nízkou porodnost.¹³⁶

1.7 Rozkol mezi pohlavími

Za zmínku stojí také prohlubující se propast nespokojenosti a nedůvěry mezi oběma pohlavími jako vzájemnými partnery v manželství. Ekonomické a materiální požadavky, které si v manželství kladou některé mladé jihokorejské ženy, jako například ‘bydlet v bytě o rozloze 30 pchjongů¹³⁷’ a ‘pořídit si dům v určité čtvrti’, se pro mladé muže staly velkou zátěží, což vede k nespokojenosti s jejich potenciálními partnerkami a ke kritickému pohledu na manželství jako takové. Na druhé straně se objevují i stížnosti žen na nedostatečnou ochotu mužů spravedlivě se dělit o domácí práce a péči o děti, přestože tvrdí, že je doba genderové rovnosti, a chtějí, aby ženy vydělávaly stejné množství peněz.¹³⁸

K negativnímu vnímání manželství mezi mladými lidmi přispěla také kontroverze okolo slova *mamchung* a jemu podobných výrazů. *Mamchung* je složeninou anglického slova pro matku a korejského *chung*¹³⁹, které obecně označuje hmyz či parazity.¹⁴⁰ Tento termín se původně používal pouze pro malou skupinu matek, které se ‘chovaly arogantně a bezohledně na veřejných místech’. V současnosti je bohužel běžné, že uslyšíte lidi takto hanlivě pojmenovávat matky obecně bez ohledu na to, jak se chovají.¹⁴¹ Mnohými jsou označovány

and Hertog, “Domestic division of labour and fertility preference in China, Japan, South Korea, and Taiwan,” 567–68.)

¹³⁵ Tsuya, Kim Choe, and Wang, *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*, 55.

¹³⁶ Tamtéž, 41.

¹³⁷ 1 pchjong je přibližně 3,3 čtverečního metru. Byt o velikosti 30 pchjongů má tedy velikost 99 metrů čtverečních. (Wikipedia)

¹³⁸ Choe, and Park, “Gyeolhon mit chulsan-e daehan insikbyeonhwa bunseok-gwa jeochulsan wonin-ui yuhyeonghwa [Analysis of perceptions of marriage and birth and the pattern of low birth rate],” 112.

¹³⁹ Stejně *chung* je součástí názvu korejského Oscarem oceněného filmu *Gisaengchung* (2019).

¹⁴⁰ Do angličtiny bývá často překládáno jako ‘parasite mom’ nebo ‘mom-worm’.

¹⁴¹ Matky nejsou jediným terčem nelibosti, v Jižní Koreji čím dál tím více roste také počet tzv. bezdětných zón. Poslední informace z Výzkumného ústavu Čedžu udávají, že takových zón se po zemi vyskytuje přibližně 542. Zákaz vstupu pro děti nemají pouze místa určená pro dospělé, jako jsou bary a noční kluby, ale také některé kavárny, restaurace či veřejné budovy. (ABC News)

jako ‘ignorantské matky, které si šťastně utrácení peníze, jež jejich manželé vydělali tvrdou prací’.¹⁴² Realita mateřství se ovšem často liší od toho, jak ji vidí někteří členové korejské společnosti. Jak bylo vysvětleno v podkapitole 1.5 (Konflikt mezi prací a rodinou), mnohé jihokorejské ženy nemají jinou možnost než se při založení rodiny vzdát kariéry a stát se naplno matkami v domácnosti finančně závislými na svých manželech.

Výraz *mamchung* se objevil také v korejské knize Kim Čijong (ročník 82)¹⁴³. Tato kniha popisující nesnáze korejské ženy (a matky) a genderovou nerovnost v Jižní Koreji vyvolala smíšené reakce obzvláště mezi muži a dočkala se také vlastní parodie na sociální síti Facebook. Příběh s názvem Kim Ji-hoon [ročník 92]¹⁴⁴ se zaměřuje místo misogynie na misandrii, tedy nenávisť k mužům. V tomto příspěvku se naopak objevuje termín *gogibangpae* [doslovně štít z masa, lidský štít]. Hanlivé oslovení je použito ženami ve scéně, kdy muž, který vykonává svou povinnou vojenskou službu, dostane v kavárně Starbucks kávu zadarmo. Na rozdíl od výše zmíněného *mamchung* je ovšem těžké ověřit, nakolik je tato ‘obrácená diskriminace’ zobrazená v parodii skutečná. Někteří lidé na sociálních sítích argumentují, že slovo v reálném životě nikdy neslyšeli, zatímco *mamchung* je používáno hojně po celé zemi. Jiní tvrdí, že slovo slyšeli někoho používat, avšak šlo o muže, a nikoliv o ženy. Pod tím, že někteří muži sami sebe označují za lidské štíty se skrývá nejen rozhořčení vůči ženám, ale také nespokojenost se samotným jihokorejským vojenským systémem, který je notoricky známý korupcí, šikanou a zneužíváním moci.¹⁴⁵

Mamchung a *gogibangpae* nejsou jedinými oslovenými, která haní pouze jedno pohlaví. Pro ženy existuje ještě termín *gimchinyeo* jež se významem podobá slovu zlatokopka.¹⁴⁶ V reakci na *gimchinyeo* a *mamchung* naopak jistá skupina žen založila webové stránky s názvem Megalian, aby čelila kritice ze strany mužů. Tato stránka se však změnila v další zdroj nenávisť, protože její členky vytvořily nový hanlivý výraz *hannamchung*, který přirovnává k hmyzu tentokrát jihokorejské muže.¹⁴⁷

Důvodů, proč se lidé rozhodnou nezaložit rodinu, je celá řada, ale často se opomíjí, že jedním z ovlivňujících faktorů je právě zhoršení vztahů mezi ženami a muži – to, co korejská média nazývají ‘genderovou válkou’. Narozdíl od minulosti muži a ženy v Jižní Koreji nyní

¹⁴² Ahn, “Merciless words... ‘Women born lucky’ and ‘mom-chungs’.”

¹⁴³ Čo Namdžu, 2019.

¹⁴⁴ Jayujuui [Liberalism], 2017.

¹⁴⁵ Park, “ ‘Parasite Moms’ Vs. ‘Meat Shields’: A Novel Prompts an Online Spat.”

¹⁴⁶ Namu Wiki, “Gimchinyeo.”

¹⁴⁷ Lee, “Hatred toward the weak reaches worrisome level.”

silně soupeří o pracovní místa. Míra nezaměstnanosti v Koreji je relativně nízká, necelá 4 %, ale u věkové skupiny 20-29 let je výrazně vyšší. Pro muže povinná vojenská služba dává ženám to, co mnozí muži vnímají jako nespravedlivou výhodu na trhu práce, náskok 18 měsíců až dvou let podle délky vojenské služby. Ženy proti tomu argumentují zase údaji o rozdílech v odměňování, které jsou největší v OECD a dosahují 31 %. Situaci nezlepšuje ani to, že ačkoliv se ambice žen čím dál více rozšiřují, představa o tom, co v Koreji znamená být manželkou a matkou, se nezměnila. Výsledkem je, že u obou pohlaví vzkvétá vzájemná nevráživost.^{148,149,150}

1.8 Korejský trh práce

Další zásadní důvod, proč se mladí Korejci vzdávají manželství a rodičovství, spočívá v nejistotě zaměstnání, nízkých mzdách a nejednotných pracovních podmínkách na korejském trhu práce zvláště pro mladé.¹⁵¹ Dualismus¹⁵² je charakteristickým rysem trhů práce ve většině členských státech OECD, korejský trh práce však vykazuje poměrně extrémní podobu tohoto jevu. Za příčinu je do značné míry považována deregulace trhu práce po asijské finanční krizi v roce 1997.¹⁵³ Po propuknutí krize se v Koreji výrazně projevila segmentace trhu práce na tzv.

¹⁴⁸ Sussman, "The Real Reason South Koreans Aren't Having Babies."

¹⁴⁹ Téma sporu mezi pohlavími v Jižní Koreji je velice široké a sahá hlouběji, než jak je tady pro účely kontextu (krize nízké porodnosti) povrchově popsáno. Na obou stranách konfliktu existují také radikální skupiny jako např. členky hnutí 4B nebo uživatelé stránky Ilbe Storehouse. Na povrch v nedávných letech vyšlo i několik velkých kauz sexuálního zneužívání jako např. kauza Burning Sun a kauza Nth Room. V Jižní Koreji se objevuje také fenomén skrytých kamer tzv. *molka*. Je možné, že všechny tyto okolnosti dále přispívají k nedůvěře mezi oběma pohlavími v Koreji.

¹⁵⁰ Rozkol mezi pohlavími se rozmohl natolik, že některé mladé ženy zcela odmítají navazovat s muži vztahy, omezují aktivity a kontakty mimo školu nebo práci a vyhýbají se odchodu z domova. Protějšky v sociální interakci se jim staly jejich matky, se kterými tráví stále více času, než aby chodily na schůzky a měly partnery. Společné nakupování, návštěvy kina a večere, v Jižní Koreji narůstá počet tzv. *chingu eomma* [kamarádek maminek] a mezi mladými ženami klesá motivace k seznamování, udržování romantických vztahů s muži či zvažování manželství a rodičovství. (Choe, and Park, "Gyeolhon mit chulsan-e daehan insikbyeonhwa bunseok-gwa jeochulsan wonin-ui yuhyeonghwa [Analysis of perceptions of marriage and birth and the pattern of low birth rate]," 112.)

¹⁵¹ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," 1.2.1. Changing attitudes across the generations.

¹⁵² Dualismus trhu práce nebo také duální trh práce je termín vytvořený v roce 1971 dvěma americkými ekonomy, Doeringer a Piore, kteří si všimli rozdvojenosti trhu práce v USA na tzv. primární a sekundární sféru. Pracovní místa na primárním trhu práce se vyznačují relativně vysokými mzdami, postavením a odpovědností, kariérní mobilitou a dobrými pracovními podmínkami. Naproti tomu pracovní místa na sekundárním trhu se vyznačují negativními charakteristikami, jako jsou nízké mzdy, horší pracovní podmínky, malá nebo žádná možnost povýšení a nízká úroveň jistoty zaměstnání. (PeopleHum Glossary)

¹⁵³ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 307.

jeonggyujik (stálí pracovníci/pracovní úvazek na dobu neurčitou) a *bijeonggyujik* pracovníky (dočasní pracovníci/pracovní úvazek na dobu určitou).¹⁵⁴

Téměř každý třetí korejský zaměstnanec je klasifikován jako dočasný pracovník. Podíl této skupiny pracovní síly je v Koreji navíc velmi vysoký i ve srovnání s ostatními zeměmi OECD (v roce 2022 druhý nejvyšší).^{155, 156, 157} *Bijeonggyujik* zaměstnání úzce souvisí s problematikou nízkých mezd. Dočasní zaměstnanci pobírají v průměru pouze dvě třetiny mzdy stálých zaměstnanců.¹⁵⁸ Horší zacházení ve srovnání se stálými pracovníky se netýká pouze mezd, ale také doplňkových příplatků a právní a odborové ochrany. Většina dočasných pracovníků rovněž postrádá mobilitu, která by jim umožnila se na korejském trhu práce posunout na stálé pracovní pozice. V korejském kontextu je proto typ zaměstnání (stálé vs. dočasné) jedním z klíčových ukazatelů socioekonomického statusu, protože ukazuje jak současný status na trhu práce, tak budoucí kariérní dráhu a ekonomické vyhlídky. S rostoucí nerovností na trhu práce se rozšířilo i vnímání ekonomické nejistoty a nerovnosti, a to zejména mezi mladými Korejci.¹⁵⁹ Ti následně vzájemně soupeří o místa na nejlepších univerzitách (viz. podkapitola 1.9), od kterých si slibují, že pro ně v budoucnu budou znamenat lepší cestu ke stálým pracovním místům a dobrým kariérním příležitostem.¹⁶⁰

Navzdory rozsáhlému a rychlému nárůstu dosaženého vzdělání, zejména vysokoškolského, zůstává postavení mnoha mladých Korejců na trhu práce nejisté. Míra zaměstnanosti mladých lidí (ve věku 15 až 29 let) byla v roce 2018 na úrovni 43 % výrazně pod průměrem OECD (54 %) a v roce 2017 byl podíl mladých lidí, kteří nebyli ani zaměstnaní, ani se neúčastnili formálního vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), výrazně vyšší než průměr OECD. Míra NEET je v Koreji obzvláště vysoká mezi absolventy vysokých škol, na rozdíl od mnoha zemí OECD, kde je mnohem vyšší pravděpodobnost, že mezi NEET bude patřit mládež s nižším vzděláním.¹⁶¹ Těmto mladým lidem, kteří tvoří čtvrtinu ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 25-29 let, se v Koreji říká ‘přípraváři na zaměstnání’, neboť se většinou

¹⁵⁴ Lim, “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea,” 946.

¹⁵⁵ Jižní Korea má také vyšší podíl osob samostatně výdělečně činných (23,5 % v roce 2022) než mnoho jiných zemí OECD. Toto je podstatně hlavně proto, že velká část těchto samostatně výdělečně činných osob má nejistý příjem. (OECD Data; “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 307.)

¹⁵⁶ Lim, “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea,” 946.

¹⁵⁷ OECD Data, “Temporary employment.”

¹⁵⁸ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 307.

¹⁵⁹ Lim, “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea,” 946.

¹⁶⁰ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.2.3. Employment conditions.

¹⁶¹ Tamtéž, 1.2.3. Employment conditions.

připravují na státní zkoušky (do úředních pozic) nebo navštěvují kurzy pro získání různých kvalifikací.¹⁶²

Z průzkumu názorů¹⁶³ vyplynulo, že obavy o kariéru a uplatnění na trhu práce hrají u mladých Korejců významnou roli při plánování rodiny. Mezi svobodnými lidmi ve věku 20-44 let 83,7 % mužů a 81,3 % žen souhlasilo nebo silně souhlasilo s tím, že důvodem, proč lidé odkládají nebo vůbec neuzavírají manželství, je nedostatečné zabezpečení příjmu. Podobný podíl lidí souhlasil nebo silně souhlasil s tím, že dalším důvodem je neschopnost získat práci nebo potíže získat stabilní zaměstnání.¹⁶⁴ To potvrdila i analýza autorů Lee a Lee (2011), která ukázala, že zvýšená nejistota zaměstnání brání mladým mužům a ženám v účasti na sňatkovém trhu, tj. že snižuje počet sňatků a zvyšuje věk při prvním sňatku. Zejména zvýšení nejistoty v zaměstnání u mužů vedlo ke zvýšení věku při prvním sňatku u žen.¹⁶⁵

V Koreji existuje silná preference statusové homogamie¹⁶⁶. Pokud je tedy žena dočasným pracovníkem, je velice pravděpodobné, že je jím i její manžel. Tyto páry odkládají děti (nebo se jich zcela vzdávají) často z ekonomických důvodů. Na druhou stranu ženy se stálým zaměstnáním mohou rodičovství odkládat z kariérních důvodů, protože náklady obětované příležitosti spojené s opuštěním stálého zaměstnání jsou vysoké (viz. podkapitola 1.5).¹⁶⁷ Přesto mají ženy s lepším postavením na trhu práce, jako jsou ty se stabilní pracovní pozicí, vysokým profesním statutem nebo vysokou výdělečnou silou, větší pravděpodobnost než ostatní, že se stanou matkami a po porodu budou pokračovat v zaměstnání bez přerušení kariéry. Ženy, které mají dobré postavení na trhu práce, mají větší šanci využívat chráněnou mateřskou dovolenou

¹⁶² Lee et al., "Factors delaying marriage in Korea: an analysis of the Korean population census data for 1990–2010," 73.

¹⁶³ Zmiňovaný průzkum názorů by měl pocházet od Pang, Huikyong, and Soomi Yoo. "Korean Newspapers and Discourses on the Young Generation (from Silk Generation to Sampo Generation): Walking a Tightrope between Crisis Theory and the Theory of Hope." *Korean Journal of Journalism & Communication Studies* 59, no. 2 (2015): 37–61.

¹⁶⁴ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 309.

¹⁶⁵ Lee, and Lee, "Jeochulsan · ingugoryeonghwa-ui wonin: gyeolhonyeoljeong-ui gyeongjejeok yoin-eul jungsim-euro [A Cause Analysis of Low Fertility and Population Aging in Korea: Evidence from Economic Factors in Marriage Determination]," 131.

¹⁶⁶ Tím je myšleno, že Korejci mají tendenci vybírat si partnera na základě podobnosti společenského statusu. Pokud tedy např. muž/žena pochází z dobré rodiny a má titul z prestižní univerzity, bude podobné věci hledat i u své/ho budoucí partnerky/a. Tato preference je v Koreji tak prominentní, že existují např. i specializované randící aplikace jako např. SKY People, kterou mohou používat pouze ti, kteří navštěvovali 3 nejprestižnější korejské univerzity, nebo tzv. 'dohazovací' agentury, které od svých klientů často požadují podrobné dokumenty o jejich povolání, vzdělání a rodinném zázemí. (VICE)

¹⁶⁷ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 963.

a vyšší potenciál shromážďovat dostatečné finanční prostředky, což obojí může podpořit jejich možnost lépe skloubit zaměstnání a mateřství.¹⁶⁸

Údaje z korejské panelové studie o práci a příjmech toto dále potvrdily a ukázaly, že pracující ženy se častěji stávají matkami (a častěji se jimi stávají rychle), pokud mají pracovní smlouvu na neurčito, zatímco u žen v dočasném pracovním úvazku (a tedy s malou jistotou zaměstnání) je méně pravděpodobné, že se stanou matkami. Jakmile se však ženám s dočasným zaměstnáním narodí dítě, existuje u nich větší pravděpodobnost, že si pořídí i druhé. Oproti ženám se stálým zaměstnáním, jsou totiž jejich náklady obětované příležitosti na trhu práce relativně nízké. V neposlední řadě ženy pracující ve veřejném sektoru mají v porovnání s těmi, které pracují v sektoru soukromém, větší jistotu v zaměstnání, což pozitivně přispívá k pořízení nejen prvního ale i druhého dítěte.¹⁶⁹

Vliv stavu korejského trhu práce na porodnost lze shrnout následovně. Ekonomická odůvodnění nízké porodnosti nabyla na významu zejména po asijské finanční krizi na konci 90. let. Korea i další východoasijské společnosti od té doby prošly podstatnými změnami v ekonomické struktuře, které vedly k nárůstu dočasných a částečných pracovních míst a k prohloubení příjmové nerovnosti. Rostoucí ekonomická nerovnost a nejistota v zaměstnání navíc vyvolaly pocit nestability a obav, což vedlo k větším investicím do vzdělání a kariéry mezi mladými dospělými. V důsledku toho mladí lidé, zejména ti, kteří mají omezené kariérní vyhlídky, pravděpodobně odkládají založení rodiny nebo od něj dokonce upouštějí. Takové vnímání ekonomické nejistoty spolu s rostoucími náklady na vzdělání dětí a zvyšujícími se cenami bydlení zřejmě přispívá k trvale nízké porodnosti v Jižní Koreji.¹⁷⁰

1.9 Konkurenční společnost a (soukromé) vzdělávání

Vzdělání má v korejské společnosti značný význam, neboť je na základě hluboce zakořeněných konfuciánských hodnot považováno za klíč k úspěchu.^{171,172} Vzdělání ovlivňuje mnoho aspektů korejského života a je často považováno za nejlepší způsob, jak dosáhnout vysokého společenského postavení a ekonomické prosperity. Korejští rodiče tak považují za

¹⁶⁸ Ma, *Female Employment and Fertility Change in South Korea*, 32.

¹⁶⁹ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," 1.2.3. Employment conditions.

¹⁷⁰ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 943–44

¹⁷¹ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," 1.2.2. The importance of education.

¹⁷² Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, "Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea," 315.

svou povinnost poskytnout dětem vhodné vzdělávací zázemí a podporu, aby z nich vyrostli úspěšní a konkurenceschopní lidé.¹⁷³

Jak již bylo zmíněno v předchozí podkapitole, asijská finanční krize v roce 1997 přinesla rozsáhlé změny na korejském trhu práce (a v oblasti jistoty zaměstnání), které v důsledku zintenzivnily konkurenční prostředí v Jižní Koreji. Posílilo se tak i odhodlání korejských rodičů zajistit, aby jejich děti byly konkurenceschopné a nemusely se potýkat s ekonomickými obtížemi, s nimiž se potýkali oni.¹⁷⁴ Korejští rodiče tak ve srovnání se západními rodiči považují budoucí úspěch svých potomků více za svou povinnost a při rozhodování o počtu dětí mají často na paměti frázi 'kvalita nad kvantitou'. Vzhledem k silnému společenskému tlaku na rodiče, aby investovali velké množství času a peněz do vzdělání svých dětí, je pro korejské páry často obtížné a odrazující mít více než jedno dítě, a to navzdory skutečnosti, že preferovaný počet dětí se v posledních několika desetiletích neustále pohybuje okolo hodnoty dva. Korejští rodiče si jednoduše přejí to nejlepší pro budoucnost svých dětí a opatření, která přijímají, aby vychovali konkurenceschopné děti, a to jak v akademické sféře, tak mimo ni, mají jejich děti nasměrovat na cestu úspěchu.¹⁷⁵

Silná konkurence již během školních let znamená, že zejména matky, čelí společenskému tlaku, aby zajistily, že děti budou ve škole dobře prospívat. Korejské děti čelí relativně vysoké míře tzv. helikoptérového rodičovství, neboť rodiče chtějí za každou cenu zajistit, že děti splní jejich vysoká očekávání v oblasti vzdělávání.¹⁷⁶ Tato vysoká očekávání však také zvyšují riziko, že se u dětí a mladých dospělých objeví příznaky deprese, a u studentů omezují pocit kontroly nad vlastním životem.^{177,178}

K tlaku na vzdělání přispívá i to, že v korejském hierarchickém univerzitním systému se hodnota titulů na různých univerzitách značně liší. Je dokázáno, že úspěch na korejském trhu práce je silně spojen s navštěvováním 'elitních' univerzit, a že absolventi univerzit v Soulu mají lepší výsledky na trhu práce. Kromě několika specifických oborů je tedy pro budoucí kariéru a

¹⁷³ Anderson and Kohler, "Education fever and East Asian fertility puzzle," 202–3.

¹⁷⁴ Tamtéž, 207.

¹⁷⁵ Tamtéž, 210.

¹⁷⁶ Tzv. vzdělávací horečka a s tím spojené helikoptérové rodičovství jsou také častými tématy jihokorejských seriálů. Nejznámějším příkladem je seriál SKY CASTLE, který byl natočen s účelem satiricky vyobrazit korejský konkurenční vzdělávací systém, ovšem místo toho bohužel některé jedince spíše inspiroval (kauza Studycube). Mezi další seriály s touto tematikou patří ještě např. Crash Course in Romance a The Green Mothers Club.

¹⁷⁷ OECD iLibrary, "Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society," 1.2.2. The importance of education.

¹⁷⁸ Podle průzkumu Národního institutu pro mládež (National Youth Policy Institute) z roku 2020 téměř každý třetí student druhého stupně základní školy nebo střední školy v Jižní Koreji někdy kvůli studijnímu břemenu uvažoval o sebevraždě. (Yoo, "1 in 3 young students felt suicidal due to academic burden: poll.")

příjem volba univerzity důležitější než volba oboru.¹⁷⁹ Konkurence o místa na ‘elitních’ univerzitách je velmi silná a má hluboký dopad na zbytek korejského vzdělávacího systému, především na míru využití institucí soukromého vzdělávání a s tím spojené výdaje.¹⁸⁰

Kromě velmi vysoké úrovně rozšíření terciárního vzdělávání je nejpozoruhodnějším aspektem korejského vzdělávacího systému právě mimořádný rozvoj a využívání soukromých vzdělávacích kurzů souběžně s výukou ve veřejném školství.¹⁸¹ Podle korejského statistického úřadu navštěvovalo v roce 2023 soukromé doučování 78,5 % korejských studentů a na kurzech strávilo průměrně 7,3 hodiny týdně. Např. v porovnání s rokem 2015 se míra účasti na soukromém vzdělávání tak zvýšila o 9,7 % a korejské studenty strávili na soukromých akademiích o 1,6 hodinu týdně více.^{182,183}

Kdysi nezákonná¹⁸⁴ soukromá mimoškolní vzdělávací centra (*hagwon*) byla korejskou vládou v 90. letech opět povolena a od té doby jejich popularita prudce roste. Většina dnešních korejských studentů po skončení běžné školní docházky *hagwony* navštěvuje a vzdělává se v různých předmětech včetně matematiky, psaní, hudby, přírodních věd a snad nejčastěji v angličtině¹⁸⁵. Posílání dětí na mimoškolní kurzy se v korejské kultuře stalo takřka společenskou

¹⁷⁹ Průzkum z roku 2011, v němž byli respondenti dotazováni na důvody nárůstu výdajů na soukromé vzdělávání, zjistil, že nejčastější odpovědí bylo ‘jméno univerzity, kterou člověk absoluuje, je důležité pro budoucí pracovní vyhlídky’, zatímco druhá a třetí nejčastější odpověď se týkaly soupeření o místa na univerzitách. V průzkumu Hankook Daily z roku 2014 se naopak tři čtvrtiny respondentů shodly na tom, že dosažené vzdělání určuje životní dráhu člověka. Získání místa na elitní instituci však studentům poskytuje více než jen vzdělání. Pro absolventy jsou důležité také sítě absolventů, a to se odráží v postojích veřejnosti. Například 32 % Korejců tvrdí, že ‘znát ty správné lidi’ je pro prosazení se v životě zásadní, zatímco 78 % tvrdí, že je to buď zásadní, nebo velmi důležité. (Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 317.)

¹⁸⁰ Fleckenstein, Lee, and Himmelweit, “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea,” 316.

¹⁸¹ Tamtéž, 315.

¹⁸² KOSIS, “Hakgyogeup mit teukseongbyeol sagyoyuk chamyeoyul [Private education participation rates by school level and characteristics].”

¹⁸³ KOSIS, “Hakgyogeup mit teukseongbyeol haksang lindang sagyoyuk chamyeosigan(judang pyeonggyun) [Hours of tutoring per student by school level and characteristics (average per week)].”

¹⁸⁴ Tyto instituce byly dříve nezákonné kvůli tomu, že údajně podporovaly společenskou nerovnost. (Anderson and Kohler, “Education fever and East Asian fertility puzzle,” 203.)

¹⁸⁵ Mluvit anglicky v Koreji už není jen symbolem statusu, ale nezbytnou kvalifikací pro uplatnění na trhu práce. Fenomén ‘anglické horečky’, který zachvátil Koreu, přiměl některé lidi podniknout jedinečné, téměř výstřední kroky, aby zajistili, že jejich děti budou mluvit plynule anglicky. Korejský fenomén ‘husích otců’ (*girogi appa*) označuje rostoucí počet korejských otců, kteří posílají své děti a manželky do anglicky mluvících zemí, zatímco oni zůstávají v Koreji, dále pracují a rodinu živí. Ačkoli neexistují žádná oficiální čísla, článek v New York Times odhaduje, že neuvěřitelných 40000 jihokorejských školáků žije v zahraničí se svými matkami, zatímco jejich v Koreji pracující otcové je jednou ročně navštěvují. ‘Husí rodiny’ odrážejí oběti, které korejské rodiče přinášejí, aby zajistili svým dětem vícejazyčnost a konkurenční výhodu díky zahraničnímu vzdělání, neboť zahraniční diplomy jsou často považovány za lepší než ty korejské. ‘Anglická horečka’ v Koreji dokonce vedla k tomu, co někteří nazývají ‘konkurenčním rodičovstvím’, neboť korejské rodiče považují úspěch svých dětí za odraz svého rodičovského úsilí a soutěží mezi sebou v tom, kdo přihlásí své děti do nejlepších *hagwonů*, jazykových kurzů angličtiny nebo denních školek. (Anderson and Kohler, “Education fever and East Asian fertility puzzle,” 207–8.)

normou a rodiče, kteří své děti na tyto kurzy neposílají, se mohou vystavit riziku, že budou označeni za nezodpovědné nebo dokonce nedbalé rodiče.¹⁸⁶

Veškeré úsilí v oblasti vzdělávání je soustředěno na přípravu na zkoušku *suneung* (CSAT), kterou skládají studenti posledního ročníku střední školy každý rok v listopadu a trvá celkově 8 hodin.¹⁸⁷ Pro většinu středoškoláků se nejedná pouze o vyvrcholení jejich prozatímního studia, ale hlavně o cestu k přijetí na jimi zvolenou univerzitu, což následně významně ovlivňuje jejich budoucí kariérní vyhlídky a společenský status. Příprava na *suneung* je kvůli velké konkurenci mimořádně stresující jak pro děti, tak rodiče. Nicméně přesto, že je příprava na tuto zkoušku velmi namáhavá, studenti, kteří v ní vyniknou, jsou přijímáni na vysoce hodnocené univerzity, což kromě lepších budoucích kariérních vyhlídek může přinést také jejich rodinám obrovskou radost a uznání společností.¹⁸⁸ Navštěvování *hagwonů* je mnohými považováno za klíčové hlavně pro přijetí na nejprestižnější elitní korejské univerzity, tzv. SKY (Seoul National University, Korea University a Yonsei University).¹⁸⁹ Jelikož účast na kurzech *hagwonů* zvyšuje šance studenta na přijetí na preferovanou vysokou školu, rodiče často investují do soukromého vzdělávání nemalé částky.¹⁹⁰ V roce 2023 utratili jihokorejští rodiče za soukromé vzdělávání celkově 27,1 bilionu wonů¹⁹¹, což činí 4,5 % nárůst oproti předchozímu roku i přes to, že počet studentů základních a středních škol klesl o 1,3 %.^{192,193}

Motivace rodičů k vynakládání prostředků na soukromé vzdělávání je jasná. V korejské společnosti převládá obava, že pokud rodiče nedokážou zajistit soukromé vzdělávání, jejich dítě zaostane a nebude dostatečně konkurenceschopné. Vzhledem k tomu, že v Jižní Koreji

¹⁸⁶ Anderson and Kohler, "Education fever and East Asian fertility puzzle," 203.

¹⁸⁷ Zkouška testuje studenty z korejského jazyka, matematiky, anglického jazyka, korejské historie, dvou volitelných předmětů a druhého cizího jazyka nebo klasické čínštiny. Test bývá sepsán každý rok přibližně 500 vybranými učiteli, přičemž jakékoliv informace jsou přísně utajeny. V den konání zkoušky je posílena autobusová doprava a doprava metrem, aby se předešlo dopravním zácpám a studenti se mohli snáze dostat na testovací místa. Během poslechové části testu z angličtiny je letadlům dokonce zakázáno přistávat, aby jejich hluk nerušil studenty. V případě, že se korejský student obává, že přijde pozdě, může požádat policistu, aby ho odvezl. Z tohoto všeho je nanejvýš jasné, jak důležitou roli tato zkouška v korejské společnosti hraje. (Wikipedie)

¹⁸⁸ Cheng, "Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents," 106.

¹⁸⁹ Anderson and Kohler, "Education fever and East Asian fertility puzzle," 203.

¹⁹⁰ Cheng, "Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents," 106.

¹⁹¹ 27,1 bilionu wonů činí v přepočtu přibližně 472 miliard korun. (Google, kurz z 21.3.2024)

¹⁹² Průměrné měsíční náklady na soukromé vzdělávání na jednoho studenta v roce 2023 byly následující: 462000 wonů (8000 korun) pro studenta na prvním stupni ZŠ, 596000 wonů (10300 korun) pro studenta na druhém stupni ZŠ (middle school) a 740000 wonů (12900 korun) pro středoškoláka. Výdaje se lišily také podle předmětu. Nejvíce žádaná angličtina stála rodiče v 2023 průměrně 248000 wonů měsíčně (4300 korun), druhá nejoblíbenější, matematika, pak 223000 wonů (4000 korun). V podobných částkách se pohybovala také průměrná měsíční útrata za kurzy umění, hudby a sportů (226 000 wonů, 3900 korun), útrata na kurzy korejského jazyka a společenských věd byla podstatně nižší nýbrž stále nezanedbatelná (148000 a 137000 wonů, 2600 a 2400 korun). (Park and Kang, "Private education spending in S.Korea hits new record high.")

¹⁹³ Park and Kang, "Private education spending in S.Korea hits new record high."

může jediný test na konci střední školy rozhodnout o dlouhodobých kariérních vyhlídkách a společenském postavení studentů, není divu, že jsou rodiče ochotni vynaložit značné prostředky, aby zajistili svému dítěti lepší budoucnost.¹⁹⁴ Ačkoliv tedy veřejné vzdělávání v Koreji není příliš nákladné, velké investice, které rodiče často vkládají do soukromého vzdělávání svých dětí, mimoškolních aktivit a školného na soukromých univerzitách (pokud dítě není přijato na veřejnou univerzitu), znamenají, že děti a jejich vzdělání je pro rodiče dlouhodobou finanční zátěží. Tyto náklady pak nevyhnutelně vstupují do kalkulací párů, když zvažují založení rodiny.^{195,196} Koneckonců, čím více dětí je v rodině, tím méně finančních prostředků je možné věnovat na vzdělání každého dítěte, a tím (podle mnoha Korejců) menší pravděpodobnost toho, že děti budou v budoucnu úspěšné a zajištěné.¹⁹⁷

1.10 Bydlení

Rozhodnutí založit rodinu mohou zásadně ovlivnit také vysoké náklady na bydlení. Vzhledem k prudce rostoucím cenám nemovitostí v Jižní Koreji, zejména v metropolitní oblasti Soulu¹⁹⁸, kde je soustředěna většina obyvatelstva, se zajištění stabilního bydlení pro mladou generaci stává čím dál větším problémem.¹⁹⁹

Míra vlastnického bydlení u mladých korejských domácností²⁰⁰ v průběhu let klesá. V roce 2022 činila 13,2 %, což je o rovných 6 % méně než o pět let dříve v roce 2017. Naproti tomu podíl mladých domácností, které si bydlení pronajímají, se rok od roku soustavně zvyšuje, a to ze 75,7 % v roce 2017 na 82,5 % v roce 2022 (nárůst o 6,8 % za pět let). Stejný trend lze pozorovat i u novomanželů (do 7 let trvání manželství). Míra vlastnického bydlení u novomanželských párů klesla z 50,7 % v roce 2018 na 43,6 % v roce 2022 (pokles o 7,1 %).

¹⁹⁴ Friedhoff, "No Silver Bullet: Addressing Population Decline in Japan and South Korea," 6.

¹⁹⁵ Cheng, "Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents," 106.

¹⁹⁶ To potvrzuje např. studie od Kim (2017), jejíž výsledky ukázaly, že vysoké výdaje na soukromé vzdělávání prvního dítěte měly negativní vliv na úmysl páru pořídit si druhé dítě. (Kim, "Division of Domestic Labour and Lowest-Low Fertility in South Korea," 761.)

¹⁹⁷ Anderson and Kohler, "Education fever and East Asian fertility puzzle," 203.

¹⁹⁸ Metropolitní oblast Soulu, známá také jako oblast hlavního města Soulu, označuje administrativní oblasti speciálního města Soul, metropolitního města Inčchon a provincie Kjonggi, které se nacházejí v severozápadní části Jižní Koreje. V roce 2024 zde žilo 26 milionů obyvatel, tedy více než polovina všech obyvatel Jižní Koreje. Jeho rozloha činí přibližně 12685 čtverečních kilometrů a zabírá 11,8 % celkové rozlohy Jižní Koreje. Tvoří kulturní, obchodní, finanční, průmyslové a rezidenční centrum Jižní Koreje. Největším městem je hlavní město Soul s přibližně 10 miliony obyvatel, následované městem Inčchon se 3 miliony obyvatel. (Wikipedia, National Atlas of Korea)

¹⁹⁹ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 949.

²⁰⁰ tedy domácností, u nichž je v čele domácnosti osoba ve věku 19-34 let

Naproti tomu podíl novomanželských párů, které si bydlení pronajímají, vzrostl ze 45,6 % v roce 2018 až na 52,9 % v roce 2022 (nárůst o 7,3 %).²⁰¹

Jedním z běžných způsobů bydlení pro ty, kteří v Jižní Koreji nevlastní dům, je tzv. *jeonse*. *Jeonse* je smlouva o pronájmu nemovitosti, která je pro Koreu specifická a podle níž nájemce při podpisu nájemní smlouvy složí pronajímateli vysokou jednorázovou kauci. Výše *jeonse* kauce se obvykle pohybuje mezi 50 % a 80 % hodnoty nemovitosti. Smlouva *jeonse* se obvykle uzavírá na dobu 2 let a po jejím podepsání zůstává nájemce v nemovitosti bez placení dalších měsíčních plateb, protože pronajímatel během doby trvání smlouvy zúročuje získanou kauci.^{202, 203} Výše *jeonse* kauce se liší podle velikosti nemovitosti, oblasti, ve které se nemovitost nachází, ale také podle typu nemovitosti.²⁰⁴ Koncem roku 2023 činila průměrná *jeonse* kauce v bytových komplexech v Soulu (*apateu*) přibližně necelých 7 milionů wonů²⁰⁵ na 1 čtvereční metr.²⁰⁶ Levnější alternativou, pro ty, kteří chtějí pronájem formou *jeonse*, mohou být tzv. vícegenerační domy (*dasedae juteok*). U bytů o velikosti pod 60 metrů čtverečních se kauce pohybovala na začátku roku 2023 průměrně okolo 209,5 milionu wonů²⁰⁷ v Soulu a 170,8 milionu wonů²⁰⁸ celostátně.²⁰⁹

Pro ty, kteří nemají možnost si zajistit peníze (prostřednictvím hypotéky nebo pomoci od rodiny) na koupi domu nebo na *jeonse* zálohu, se obvyklým způsobem bydlení stává tzv. *wolse*.²¹⁰ Nájemce pronajímateli platí měsíčně stanovené nájemné, tak jak je zvykem i u nás. Narozdíl od systému v ČR ovšem v Koreji existují *wolse* pronájmy s kaucí i bez kauce. Průměrné měsíční nájemné v bytových komplexech v Soulu činilo v roce 2023 přes 1 milion

²⁰¹ Choi, "Average Korean would have to save 15 years' worth of income to afford a home in Seoul."

²⁰² Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 949.

²⁰³ Existuje ještě tzv. *banjeonse*, který je kombinací *wolse* (nižší kauce, vyšší měsíční nájemné) a *jeonse* (vysoká kauce, žádné měsíční nájemné). *Banjeonse* neboli 'poloviční *jeonse*' je nájemní smlouva, která vyžaduje, aby nájemce zaplatil menší kauci než u *jeonse*, ale vyšší než u *wolse*. Protože je kauce nižší, platí nájemce i měsíční nájemné, ale bývá nižší než u *wolse*. (Ziptoss-What's the difference between Jeonse and Banjeonse?)

²⁰⁴ V Jižní Koreji existují 4 typy bydlení. Nejčastějším typem je *apateu* neboli bydlení v bytovém komplexu. Druhým nejčastějším typem je *dasedae juteok* neboli doslovně vícegenerační bydlení. V Koreji se označují také ještě slovem *villa*. Jde o domy s 4 a méně patry a několika byty. Většinou se nacházejí mezi uličkami a ulicemi a jsou srovnatelně levnější než *apateu*. Dalším typem bydlení je *opiseutel*. Jde o prostor, který může sloužit jak k bydlení, tak k podnikání a práci. *Opiseutel* bývá umístěn v blízkosti centra města a byty v něm bývají plně zařízené, jsou menší než ty v bytových komplexech, ale také levnější. Posledním a nejdražším typem je *dandokjuteok* neboli rodinný dům. Ty se většinou nacházejí v samostatných čtvrtích mimo centra měst a na venkově. (UoH-Types of Houses in Korea)

²⁰⁵ 7 milionů wonů dělá v přepočtu přibližně 126 000 českých korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²⁰⁶ Choe, "Seoul apateu jeonsega, 9gaewol mane pyeongdang 2300manwon neomeo [Seoul apartment jeonse rentals exceed KRW 23 million per pyeong in 9 months]."

²⁰⁷ 209,5 milionu wonů dělá v přepočtu na české koruny přibližně 3,8 milionu korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²⁰⁸ 170,8 milionu wonů dělá v přepočtu na české koruny přibližně 3,1 milionu korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²⁰⁹ Yu, "Jeonsegeum mongttang tteilla... charari wol6manwon 'jiokgo'seo salgeyo [I'll take all your jeonse money...I'd rather live in a 'hellhole' for 560 thousand won a month]."

²¹⁰ Lim, "Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea," 949.

wonů²¹¹ za byt, o 4 % více než v roce předchozím. V některých čtvrtích hlavního města (Yongsan-gu, Seocho-gu, Seongdong-gu, Gangnam-gu) bylo však měsíční nájemné 1,5krát až 2krát vyšší než tento průměr.²¹² Bydlení označované jako *opiseutel* v Soulu vyšlo v roce 2023 průměrně na 647000 wonů²¹³ měsíčně.²¹⁴ Průměrný měsíční nájem pro vícegenerační domy činil v lednu 2023 567000 wonů²¹⁵ v Soulu a 494000 wonů²¹⁶ celostátně.²¹⁷ V poslední době poptávka po *wolse* nájmech roste a s tím i ceny nájemného. Poprvé od roku 2010 také počet Jihokorejců žijících ve *wolse* překonal počet *jeonse* nájemníků. Tuto výraznou změnu na korejském trhu s bydlením způsobilo narůstající množství *jeonse* podvodů²¹⁸, které vyvolávají rozsáhlý strach, zejména však mezi mladými lidmi, kteří dříve dávali *jeonse* systému přednost, protože tak ušetřili na měsíčním nájemném.²¹⁹

Podle Jeon, Lee a Kim (2021) je problematika bydlení zásadním faktorem, který přímo přispívá k nízké porodnosti v Jižní Koreji.²²⁰ Není tak divu, že se tomuto tématu v posledních letech věnovalo hned několik studií. Lee a Lee (2011) zjistili, že když se index cen nemovitostí a index cen nájemného (ukazatele nákladů na bydlení) zvyšuje, snižuje se počet sňatků a zvyšuje se věk při prvním sňatku. Ukázalo se také, že proměnná počtu sňatků souvisela více s indexem cen nájemného než s indexem cen nemovitostí.²²¹ Lee et al. (2021) došli ve své analýze k podobným výsledkům, že vyšší prodejní ceny bytů jsou spojeny s nižší pravděpodobností uzavření manželství jak u mužů, tak u žen.²²² Park (2019) naopak vyzkoumala, že pronájem bydlení má negativní vliv na rozhodnutí páru založit rodinu.²²³ Toto

²¹¹ 1 milion wonů činí v přepočtu 18000 českých korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²¹² O, “Seoul apateu wolse, pyeonggyun 100manwon neomeo [Seoul apartment rents average over 1 million won].”

²¹³ 647000 wonů dělá v přepočtu přibližně 11600 korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²¹⁴ Son, “Pyeonggyun wolse 64manwon... seoul opiseutel wolsetgap deo oreunda [Average monthly rent 640,000 won... Seoul officetel rent is going up again].”

²¹⁵ 567000 wonů dělá v přepočtu přibližně 10200 korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²¹⁶ 494000 wonů dělá v přepočtu přibližně 8900 korun. (Google, kurz ze 14.3.2024)

²¹⁷ Yu, “Jeonsegeum mongttang tteilla... charari wol6manwon ‘jiokgo’seo salgeyo [I’ll take all your jeonse money...I’d rather live in a ‘hellhole’ for 560 thousand won a month].”

²¹⁸ V těchto podvodech se jedná nejčastěji o to, že nájemníkům není po vypršení smlouvy vrácena *jeonse* kauce, na níž často šetřili celé roky. Na závažnost tohoto problému upozorňuje i fakt, že několik mladých nájemníků si poté, co se stali obětí podvodů, tragicky vzalo život. (Paek, “Jeonse Fraud: A Housing Crisis in South Korea and the Path Forward.”)

²¹⁹ Paek, “Jeonse Fraud: A Housing Crisis in South Korea and the Path Forward.”

²²⁰ Jeon, Lee, and Kim, “Factors Influencing Fertility Intentions of Newlyweds in South Korea: Focus on Demographics, Socioeconomics, Housing Situation, Residential Satisfaction, and Housing Expectation,” introduction.

²²¹ Lee, and Lee, “Jeochulsan · ingugoryeonghwa-ui wonin: gyeolhongyeoljeong-ui gyeongjejeok yoin-eul jungsim-euro [A Cause Analysis of Low Fertility and Population Aging in Korea: Evidence from Economic Factors in Marriage Determination],” 141.

²²² Lee et al., “Factors delaying marriage in Korea: an analysis of the Korean population census data for 1990–2010,” 90.

²²³ Park, “Sinhonbubu-ui chulsangyeoheog-e yeonghyang-eul michineun yoin-e gwanhan yeongu – HLM-eul hwaryonghan sinhonbubu-ui jugeoteukseong-gwa jiyekteukseong-eul jungsim-euro [A Study on the Factors

potvrzuje i Lim (2021), z jejíhož výzkumu vyplynulo, že lidé využívající pronájem *wolse* mají nejmenší pravděpodobnost, že se stanou rodiči.²²⁴

Bydlení tvoří velkou část aktiv a má nízkou dělitelnost a nahraditelnost. Výdaje na bydlení jsou navíc ve srovnání s ostatními spotřebními výdaji fixní. Když je velká část příjmů vynaložena na bydlení, zbývá relativně málo zbývajících finančních prostředků na péči o děti a z toho důvodu mají vysoké výdaje na bydlení významný dopad na plodnost a porodnost, vzhledem k výše zmíněným nákladům na vzdělání.²²⁵

Závěrem kapitoly lze říct, že napětí mezi moderními postoji, tradičními rodinnými očekáváními a převládajícími společenskými a pracovními zvyklostmi a současně otázky týkající se nejistoty zaměstnání, nízkých mezd, nákladů na vzdělání a bydlení ovlivňují načasování a ochotu mladých lidí vstoupit do manželství a plodit děti. Zejména u žen s vysokoškolským vzděláním širší možnosti pracovního uplatnění a vyšší náklady obětované příležitosti spojené s odchodem z pracovní síly omezily atraktivitu tradičního manželského svazku, zatímco finanční obavy ovlivnily schopnost mužů plnit tradiční roli živitele rodiny.²²⁶

2 Příčiny nízké porodnosti v jihokorejském tisku

2.1 Předchozí výzkum novinového diskurzu

Na počátku nového milénia se stala nízká porodnost v Jižní Koreji důležitým společenským tématem a dostala se do popředí zájmu médií. Od té doby populační problematika řádky novin neopustila, a tak v průběhu let vzniklo několik prací zabývajících se novinovým diskurzem na toto téma. Yang Yeon-hui (2008) např. provedla srovnávací analýzu článků na téma nízké porodnosti od Chosun Ilbo a Hankyoreh v období od května 2001 do května 2006. Zjistila, že oboje noviny publikovaly články, ve kterých se objevovala výrazná tendence považovat ženy za nejvhodnější alternativní pracovní sílu budoucnosti a prosazovat vytvoření sociokulturního prostředí, ve kterém by ženy mohly kombinovat výchovu dětí s prací.

Affecting Newlyweds' Birth Plan – Focused on Newlyweds' housing and residential area characteristics using HLM],” 69.

²²⁴ Lim, “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea,” 964.

²²⁵ Park, “Sinhonbubu-ui chulsangyehoeg-e yeonghyang-eul michineun yoin-e gwanhan yeongu – HLM-eul hwaryonghan sinhonbubu-ui jugeoteukseong-gwa jiyekteukseong-eul jungsim-euro [A Study on the Factors Affecting Newlyweds' Birth Plan – Focused on Newlyweds' housing and residential area characteristics using HLM],” 61.

²²⁶ OECD iLibrary, “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society,” 1.2.3. Employment conditions.

Podle Yang se však postoje médií rozcházel, když šlo o konkrétní řešení nízké porodnosti. Chosun Ilbo propagovalo zavedení kultury podporující ženy na pracovišti a určitého druhu pobídkového systému, který by zahrnoval např. mateřské příspěvky. Naopak Hankyoreh doporučovalo, aby vláda zasáhla přímo a problém řešila prostřednictvím rozšíření financování sociální péče. Zároveň z výzkumu vyplynulo, že oboje noviny do značné míry nepoukázaly na příčiny poklesu porodnosti a plodnosti a nevěnovaly pozornost ani popisu historického kontextu.²²⁷

Hwang Seong-uk a Lee Byeong-hye (2010) zkoumali pomocí analýzy rámců v konzervativních novinách Chosun Ilbo a JoongAng Ilbo a liberálních novinách Hankyoreh a Kyunghyang Shinmun jak tisk konstruuje naši realitu. Zjistili, že většina zpráv připisovala nízkou porodnost společenskému systému a často byla citována zejména vyjádření vlády, lékařů, firem a běžných občanů. Dále studie ukázala, že liberální noviny využívali častěji morální rámec, zatímco konzervativní spíše rámec lidského zájmu. Liberální tisk se také více zaměřoval na zpravodajství orientované na události než na konkrétní témata a zastával negativější postoje k vládní politice než konzervativní tisk.²²⁸

Nam Jeong-eun a Jeong Jeong-hui (2013) naopak ve své studii analyzovali obsah článků Chosun Ilbo a Dong-a Ilbo z let 1985 až 2000 s cílem objasnit, zda jevy, které byly popsány jako hlavní faktory poklesu porodnosti, jako je rostoucí břemeno nákladů na péči o děti, nedostatečné zapojení otců do péče o děti, měnící se hodnoty a nedostatečná sociální infrastruktura pro podporu péče o děti, skutečně způsobují pokles porodnosti a jak s ním souvisejí. Podle jejich výsledků s poklesem porodnosti nejpříměji souvisely náklady na výchovu a vzdělávání dítěte. Účast otců ve výchově byla v novinách postupem času vnímána více pozitivně. Preference chlapců, jakožto tradiční hodnota, se oproti minulosti výrazně snížila. Dále bylo zjištěno, že i v době klesající porodnosti, byly preference ohledně ideálního počtu dětí mezi rodiči různorodé. V neposlední řadě také zjistili, že ze sociálních infrastruktur

²²⁷ Yang, "Jeoneollijeum-ui jeochulsan damnon-gwa geu ham-ui: <Joseonilbo>wa <Hangyeoesinmun>ui bigyobunseog-eul jungsim-euro [A critical discourse analysis on reporting of the low fertility phenomenon in Korean newspapers]," 67–71

²²⁸ Hwang and Lee, "Jeochulsan isyu-e daehan eollon-ui hyeonsil guseong: bosu dae jinbosinmun-ui peureim bigyoyeongu [Framing of Low-Birth Rate Issue: Comparing the Frames of Conservative and Progressive Newspapers]," 27–28.

podpory výchovy dětí se v novinách nejvíce objevovala otázka finanční dostupnosti zařízení poskytujících péči o děti.^{229,230}

Lee Ji-yeong (2017) využila kritickou analýzu diskurzu ke zkoumání toho, jak je diskurz řešení klesající porodnosti reprezentován, vytvářen a konzumován v novinových článcích novin Chosun Ilbo a Hankyoreh a jak se upevňuje v sociálním a kulturním kontextu. Zjištění práce byla následující. Za prvé, obsah diskurzu o řešení fenoménu nízké porodnosti tvořilo vnímání a příčiny nízké porodnosti, její dopady a důsledky a řešení. Za druhé, analýza produkce a konzumace diskurzu o řešení fenoménu nízké porodnosti ukázala, že diskurz má redakční uspořádání a projevovaly se v něm tradiční diskurzí tendence novin, zejména v diskurzu o veřejném vzdělávání v oblasti předškolní výchovy a bezplatné podpoře péče o děti. V neposlední řadě sociální a kulturní kontext diskurzu o řešení fenoménu nízké porodnosti odhalil, že diskurz byl ovlivněn tržně orientovaným kapitalismem korejské společnosti, formulací a realizací vládní politiky nízké porodnosti a politickými sliby a praktikami v rámci volební kampaně.²³¹

Nejnovější práce na téma nízké porodnosti v korejských novinách pochází od Kim Yeongwona (2019), který zkoumal diskurz v novinách Chosun Ilbo, JoongAng Ilbo, Hankyoreh a Kyunghyang Sinmun od roku 2003 do roku 2018. Zaměřoval se na způsob, jakým tyto konkrétní sdělovací prostředky pohlíží na klesající porodnost, na opatření ke zmírnění jejího poklesu a také na její příčiny. Ze studie vyplynulo, že všechny čtyři noviny zdůrazňovaly nacionalistickou perspektivu založenou na teoriích národního úpadku a ekonomické stagnace, avšak liberální noviny Hankyoreh a Kyunghyang Sinmun postupně přešly ke genderovému či individuálnímu pohledu na porodnost. Diskurz o příčinách se ukázal jako velmi různorodý a komplexní. Kim rozdělil ve své práci důvody nízké porodnosti do následujících skupin: ekonomické, sociálně-institucionální a měnící se hodnoty. Též zjistil, že téma řešení nízké porodnosti bylo obvykle spojeno s rozbořením jejích příčin a nejčastěji byla zmiňována opatření jako podpora péče o děti, opatření na podporu bydlení a zaměstnanosti, oživení ekonomiky,

²²⁹ Nam and Jeong, “Janyeongyangung yangsang-eul tonghae bon jeochulsan munje-ui ihae – 1980nyeondae jungban ~ 2000nyeondae sinmungisa bunseog-eul jungsim-euro [A study on low fertility through child rearing based on articles from the mid of 1980s to the 2000s],” 56.

²³⁰ Tamtéž, 70–72.

²³¹ Lee, “Sinmunsaseor-ui jeochulsan hyeonsang haegyedamnon-e daehan bipanjeog damnonbunseok [Critical discourse analysis on the solutions to the low birth rate in newspaper editorials].” 150–52.

zřízení genderově rovných institucí, změna hodnot a povědomí, imigrační politika, adaptace na éru poklesu porodnosti a zlepšení kvality života.^{232,233}

2.2 Metodologie

Tato práce si dává za cíl zodpovědět otázku: „Proč mají Jihokorejci méně dětí?“, neboli co stojí za neustále se snižujícími mírami porodnosti a plodnosti. Pro tento účel byla jako výzkumná metoda zvolena analýza novinových článků. Výzkumným vzorkem byly korejsky psané články jihokorejských novin Chosun Ilbo, JoongAng Ilbo, Dong-a Ilbo a Hankyoreh z období 6 let od 1. 1. 2018 až 31. 12. 2023. Konkrétní noviny byly vybrány na základě průzkumu čtenosti za rok 2023 vydaného Korea Press Foundation, kde byly označeny jako nejčtenější, tedy vyjadřují a šíří tím své postoje k největšímu počtu korejských čtenářů.^{234,235} Rok 2018 byl zvolen jako počáteční z dvou důvodů. Úhrnná míra plodnosti poprvé klesla pod hodnotu 1, a tedy se dá říct, že se stalo pravděpodobnější, že typická Jihokorejka za svůj život dítě mít nebude, nežli bude.²³⁶ Zároveň v tomto roce skončil výzkum v přechodí podkapitole zmiňovaného Kim Yeon-gwona a následující období je dosud neprozkoumané.

Sběr textů k analýze probíhal na domovských webových stránkách novin za pomocí klíčových slov *jeochulsan* [nízká porodnost]²³⁷ a *jeochulsan wonin* [příčiny nízké porodnosti].²³⁸ Články byly k prvotnímu čtení vybrány podle relevantnosti titulku, popř. krátkého úvodního textu, pokud byl přítomen. Následně byly přečteny, aby se potvrdilo či vyvrátilo, zdali jsou k analýze vskutku vhodné. Podobně jako Kim Yeon-gwon jsem se snažila zaměřit převážně na články zařazené do sekcí opinion, editorial a column, na rozhovory

²³² Kim, “Jeochulsane daehan sinmun damnon bunseok [An Analysis of the Newspaper Discourse on Issue of the Low Fertility],” 48.

²³³ Tamtéž, 78–80.

²³⁴ Korea Press Foundation, 2023 *eollonsuyongja josa* [Media Users in Korea 2023], 78.

²³⁵ Noviny Hankyoreh se umístily v žebříčku čtenosti až na pátém místě, avšak byly i přesto vybrány, jelikož čtvrtý v pořadí byl deník Maeil Business, zaměřený na ekonomiku.

²³⁶ Ramstad and Stephen, “South Korea’s Demographic Troubles.”

²³⁷ Slovo *jeochulsan* je složité na překlad, jelikož má několik významů. Většina korejsko-anglických slovníků jej překládá jako ‘low birthrate’, zároveň jsem se však setkala i s pojmy ‘sub-replacement fertility’ a ‘fertility decline’. Doslovně bych ho pak přeložila spíše jako ‘málo porodů’. Předpokládám, že právě v tomto doslovném smyslu ho používají jihokorejské noviny, aby se vyhnuly v ruku v ruce jdoucím statistickým pojmům *jochulsaengnyul* [hrubá míra porodnosti] a *hapgyechulsanyul* [úhrnná míra plodnosti].

²³⁸ K dodatečnému hledání byla dále použita také slova jako *ingu jeolbyeok* [populační útes] a *ingu wigi* [populační krize] či *saseol* [editorial] a *kalleom* [column].

s odborníky a další speciální sloupky.²³⁹ Reportáže z událostí či běžné statistiky jsem se naopak snažila eliminovat. Touto spíše intuitivní metodou bylo otevřeno celkem 211 článků, z nichž bylo po přečtení a třídění zvoleno k analýze finálních 78: 22 z JoongAng Ilbo, 20 z Dong-a Ilbo, 19 z Chosun Ilbo a 17 z Hankyoreh. K vybraným článkům jsem si zároveň ihned po čtení dělala stručné poznámky o jejich obsahu v podobě klíčových slov a frází. Poté jsem na základě těchto poznámek a dalšího čtení rozřadila zmiňované příčiny nízké porodnosti do kategorií, kterým se podrobně věnuje následující podkapitola.

2.3 Příčiny nízké porodnosti v analyzovaných člancích

Nízká porodnost v Jižní Koreji je komplexní problém, který není způsoben pouze jednou či dvěma příčinami. Za současnou situací stojí rozmanité a vzájemně propojené faktory, které zasahují do mnoha sfér korejského života a ovlivňují kromě porodnosti např. i celkovou spokojenost korejského obyvatelstva. Toto se projevilo i v analyzovaných novinových člancích, ve kterých byl obsažen nespočet různých příčin. Rozdělila jsem je do následujících kategorií:

ekonomické příčiny

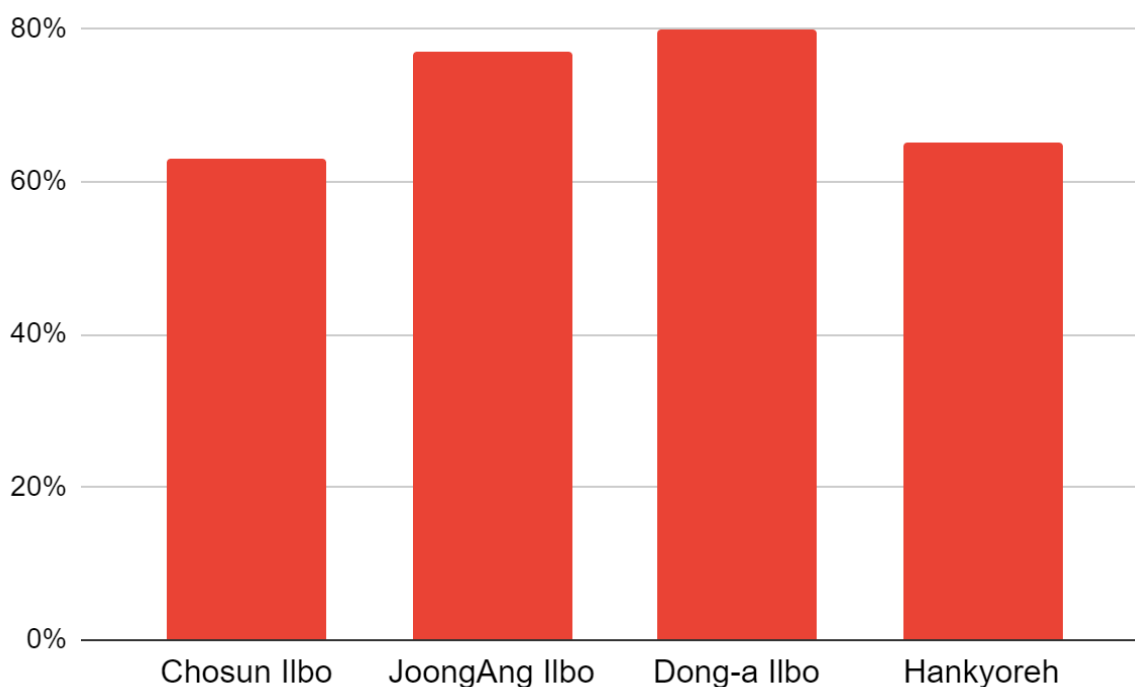
společensko-kulturní příčiny

společensko-demografické příčiny.

2.3.1 Ekonomické příčiny

První a nejvíce zastoupenou kategorií byly příčiny ekonomické, které byly zahrnuty v 56 ze 78 analyzovaných článků, tedy více než ve dvou třetinách. Graf číslo 5 ukazuje podíl článků zmiňující tyto příčiny na celkový počet článků daných novin. Na ekonomické důvody se nejčastěji zaměřovaly noviny Dong-a Ilbo (80 %), dále JoongAng Ilbo (77 %), Hankyoreh (65 %), nejméně často deník Chosun Ilbo (63 %).

²³⁹ Kim, "Jeochulsane daehan sinmun damnon bunseok [An Analysis of the Newspaper Discourse on Issue of the Low Fertility]," 49.

Graf 5: Četnost kategorie 'ekonomické příčiny' v článcích konkrétních novin

Ačkoliv některé články obsahovaly spíše obecná vysvětlení jako „klesající porodnost je zapříčiněna rostoucím počtem mladých lidí, kteří nemají stabilní ekonomické zázemí,“ nebo „mladí lidé se vyhýbají sňatku a plození dětí kvůli ekonomickým potížím a obavám z budoucnosti,“ dá se říct, že ve většině zkoumaných novinových textů byly ekonomické příčiny popsány přesněji a dělily se do čtyř hlavních okruhů: a) bydlení, b) zaměstnání, c) vzdělávání dětí a d) péče o děti.^{240,241}

Nicméně často bylo zmíněno více nebo všechny dohromady jako např. v následujících úryvcích článků. „Mezi příčiny poklesu porodnosti patří ekonomické faktory, jako je nezaměstnanost mladých lidí v době vrcholného kapitalismu, kdy hospodářský růst stagnuje, a také náklady na bydlení a náklady na výchovu dětí, včetně soukromého vzdělávání.“²⁴² „V průběhu života mají na porodnost největší vliv proměnné jako jistota zaměstnání, stabilita bydlení a vzdělání, které se zhoršily, nikoliv zlepšily.“²⁴³ „Kvůli hospodářské recesi mladí lidé

²⁴⁰ Lee, “Ai-ga eomneun chogoryeongsahoe-ui bigeug-eul mageuryeomyeon [To prevent the tragedy of a childless super-aging society].”

²⁴¹ Yun, “Janyeo-ege joeun hwangyeong mandeureoya handaneun dongasia chemyeon uisik-i jeochulsan wonin [East Asia’s sense of face, which requires creating a good environment for children, is the cause of low birth rates].”

²⁴² Jo, “Wae agi-reul nachi aneulkka [Why won’t I have a baby].”

²⁴³ Chosun Ilbo, “Gukga jollip geollin ingu gamso sijak yunanhwi gwansim eomneun jeongbu [The government is particularly uninterested as population decline begins and national existence is at stake].”

těžko shánějí práci a bydlení, takže sňatek nepřichází v úvahu. I když se vezmou, panuje všeobecný trend nemít děti kvůli břemenu nákladů na péči o děti a vzdělávání.“²⁴⁴

Totéž, ovšem s větším důrazem na závažnost vlivu ekonomických faktorů na založení rodiny, řešili někteří autoři deníku Hankyoreh. „Hlavní příčiny poklesu porodnosti lze shrnout do následujících bodů: náklady na bydlení, náklady na soukromé vzdělávání, zařízení péče o děti, přerušování kariéry žen a nezaměstnanost mladých lidí. Ceny bytů prudce rostou, což znemožňuje pořídit si bydlení s běžným příjmem. Náklady na soukromé vzdělávání jsou neúnosné, počínaje již náklady na školky. Pracující páry se musí spoléhat na své rodiče, pokud jde o péči o děti, nebo využívat služeb pomocníků. Pro mladé lidi existuje jen velmi málo stálých pracovních míst a většina pracovních míst je dočasná. Pro mladé lidi je dost těžké vyjít s penězi a nechtějí to přenášet na své děti.“²⁴⁵ „Je zřejmé, že polarizace a prohlubující se nerovnost v oblasti zaměstnanosti, bydlení a vzdělávání jsou makrostrukturálními podmínkami, které mají zásadní vliv na sňatky a rození dětí.“²⁴⁶ „Stručně řečeno, Korea se stala společností, kde se mladí lidé nemohou těšit na budoucnost, v níž by mohli založit rodinu. Jinými slovy, břemeno spojené s péčí o děti, nejistota zaměstnání, břemeno bydlení a soukromého vzdělávání působí všechna společně.“²⁴⁷

Kromě výše uvedených článků, které ekonomické faktory shrnovaly, bylo součástí vzorku i mnoho novinových textů, které se věnovaly zmíněným ekonomickým okruhům samostatně. Následující úryvky jsou zaměřené na problematiku bydlení v souvislosti s nízkou porodností. „Nelze očekávat, že si pořídíte děti, když je vaše budoucnost nejistá a bydlení nestabilní.“²⁴⁸ „Při rekordně vysokých cenách nemovitostí podíl novomanželů vlastnících bydlení stále klesá a mladí lidé jsou nuceni brát si půjčky, které ‘vysávají duši’.“²⁴⁹ „Zejména v dnešní době, lidé musí pracovat ve dvou zaměstnáních, aby vystačili s penězi a měli na bydlení.“²⁵⁰ „Děti se staly nákladem, který si rodiče nemohou dovolit. Aby mohli mít děti, musí

²⁴⁴ Park, “Jeochulsan daechaek sigeupada [There is an urgent need to address the low birth rate].”

²⁴⁵ Kim, “Jeochulsanmunje dab-eun itda...geunbon haegyeor-eul anhal ppun [There are answers to the birthrate problem...we're just not addressing the root causes].”

²⁴⁶ Kim, “Jeochulsan, chongchejeok gukgasilpae-ui san gyogwaseo [Declining birthrates, a textbook case of total national failure].”

²⁴⁷ Tamtéž

²⁴⁸ Jeon, “Daeyeondong-ui sidae: sudogwon jipjunghwa kkaetteuryeoya koriaho sunhang ganeung [An era of upheaval: Korea can cruise only by breaking the concentration in the metropolitan area].”

²⁴⁹ Yun, “Imsin·yuga-ga wigi-raneun cheongnyeoncheung...yugagongdongche hwaksan-eul [Young people who find pregnancy and childcare a crisis... Spreading the childcare community].”

²⁵⁰ Tamtéž.

uzavřít sňatek a jednou z prvních překážek sňatku jsou prudce rostoucí náklady na bydlení.²⁵¹ „I když nejste finančně zámožní, můžete založit rodinu, pokud máte stabilní bydlení.“²⁵²

Naopak v následujících článcích se autoři soustředili na okruh zaměstnání. „Hlavní příčinou je to, že lidé nejsou připraveni uzavřít manželství, protože nemohou najít práci.“²⁵³ „Důvodů je mnoho, včetně rostoucích cen bydlení, ale asi největším je nedostatek pracovních míst.“²⁵⁴ „Kdo nepracuje, ať nejlí,“ zní heslo nad jejich hlavami, ale práce pro ně není dost.“²⁵⁵ Tématem těchto článků nebyla pouze nezaměstnanost, ale také nejistá stabilita zaměstnání, neuspokojivá výše ohodnocení, časté přesčasy a problematika dočasných pracovních úvazků. „Mladí lidé bez ohledu na pohlaví nemají jinou možnost než žít život zaměřený na ‘práci’, pokud chtějí přežít na nestabilním trhu práce s nekonečnou konkurencí.“²⁵⁶ „Pracují ve špatně placených zaměstnáních s přesčasy a nemohou si dovolit prudce rostoucí náklady na bydlení, takže nemají místo, které by mohli nazývat domovem. Mladá generace odmítá tuto společnost rozmnožovat.“²⁵⁷ „V Jižní Koreji je manželství stále předpokladem pro založení rodiny. Abyste se ale mohli oženit, musíte si najít práci. Míra nezaměstnanosti mladých lidí se blíží 10 %. A nejde o ledajakou práci, ale o ‘dobrou práci’. I když práci získáte, nemůžete kvůli nízkému příjmu jakožto dočasný zaměstnanec na svatbu ani pomyslet. I po všech těchto strastech je třeba ještě překonat práh vysokých cen bydlení.“²⁵⁸ „Mladí lidé nejsou o nic méně schopní než jejich starší kolegové pracující na trvalých pozicích, ale musí začínat na dočasných pracovních místech jen proto, že se narodili pozdě. Nevědí, kdy budou propuštěni. Navíc, pokud mají děti, jsou zatíženi obrovskými náklady na soukromé vzdělávání.“²⁵⁹

Náklady na soukromé vzdělávání byly dalším hojně uváděným faktorem způsobující pokles porodnosti. „Jihokorejci utratí ročně téměř 30 bilionů wonů²⁶⁰ za soukromé vzdělávání,

²⁵¹ Son, and Im, “Ingu buchongni kkok piryo...jeongnyeonyeonjanghago, cheongnyeon jugeobokji hwakdae [Deputy prime inister for population is absolutely necessary... extend the retirement age and expand housing welfare for youth].”

²⁵² Lee, “Jeochulsan idaero-neun an doenda [Low birth rate cannot continue like this].”

²⁵³ Kim, “Chwieomnan haegyeol motamyeon jeochulsan jeongchaek baegyag-i muhyo [If the employment crisis is not resolved, the low birth rate policy will be invalid].”

²⁵⁴ Chosun Ilbo, “Gyeolguk samangja-ga chulsaenga chuwol, tto hana-ui haekpoktan teojigi sijak [Deaths eventually overtake births, another nuclear bomb goes off].”

²⁵⁵ Jang, “Jeolmeuni-deurui chulsan paeop... haeksim-eun don-gwa sigan munjeda [Young people’s birth strike... the key is money and time].”

²⁵⁶ Park, “Ilteo seongpyeongdeung-i jeochulsan haebeob-ui sijak [Gender equality in the workplace is the beginning of the solution to low birthrates].”

²⁵⁷ Jang, “Jeolmeuni-deurui chulsan paeop... haeksim-eun don-gwa sigan munjeda [Young people’s birth strike... the key is money and time].”

²⁵⁸ Lee, “Gongpo maketing apseun jeongbu jeochulsan daechaek [‘Fear marketing’ is the government’s answer to a declining birthrate].”

²⁵⁹ Kim, “Chulsanyur-eul kkeureoollil se gae-ui yeolsoe [Three keys to boosting fertility rates].”

²⁶⁰ 30 bilionů wonů dělá v přepočtu přibližně 526,8 milionu českých korun. (Google, kurz z 7.3.2024)

což je jednou z hlavních příčin klesající porodnosti v zemi.²⁶¹ „Soukromé vzdělávání nedusí jen současnost Jižní Koreje. Je klíčovým faktorem nejnižší porodnosti na světě.“²⁶² „Je načase, aby vláda začala vnímat soukromé vzdělávání jako komplexní problém, který zahrnuje i porodnost.“ „K nákladům na soukromé vzdělávání by se mělo přistupovat nejen jako k problému přijímacích zkoušek, ale také jako k přínosu k řešení problému porodnosti.“²⁶³ „Přílišná zátěž soukromého vzdělávání je také hlavní příčinou toho, proč se východoasijské země potýkají s nízkou porodností. Jižní Korea (0,78), Japonsko (1,27), Singapur (1,05) a Tchaj-wan (0,87) jsou všechno země s vysokou mírou účasti na soukromém vzdělávání.“²⁶⁴ „Jihokorejští rodiče utrácejí ohromné částky za soukromé vzdělávání, přestože je stále obtížnější dostat se na prestižní univerzity, aby bylo možné získat stálé zaměstnání. Břemeno spojené s náklady na soukromé vzdělávání vede rodiče k tomu, že při plánování rodiny dávají přednost kvalitě před kvantitou, což vede k menšímu počtu dětí.“²⁶⁵ „Páry, které mají méně dětí kvůli břemenu soukromého vzdělávání, plně investují do vzdělání jednoho dítěte, a tím náklady na soukromé vzdělávání na osobu opět rostou. To vede k začarovanému kruhu nízké porodnosti, protože rostoucí cena soukromého vzdělávání odrazuje mladé lidi od toho, aby měli děti.“²⁶⁶

Péče o děti, respektive vysoké náklady na ní, byly v těchto článcích zmiňovány většinou spíše okrajově. „Náklady na péči o děti jsou tak vysoké, že rodina se dvěma příjmy může být nucena použít jednu celou mzdu pouze na zaplacení poskytovatele péče o děti“²⁶⁷.²⁶⁸ „Podpora obou rodičů je nezbytná a náklady na péči o děti jsou vysoké.“²⁶⁹ „I když se vezmou a mají děti, je obtížné si dovolit péči o děti a vzdělání. Proto se mladí lidé zdráhají uzavírat manželství a mít děti.“²⁷⁰

²⁶¹ Kim, “Wiheom-e cheohan gukga, geurigo gyoyukgaehyeok [A nation in danger and education reform].”

²⁶² JoongAng Ilbo, “Hangug-ui hyeonjae-do, mirae-do jilsiksikil gwadohansagyoyuk budam [Excessive private education burden choking South Korea’s present and future].”

²⁶³ JoongAng Ilbo, “Jeochulsan buchugineun jubeom, sagyoyukbi budam [Paying for private education is a major contributor to low birthrates].”

²⁶⁴ Lee, “EU chulsanyul lwiguk sagyoyuk chamyeyur-eun 15 %inde... [The EU’s top fertility country has a 15 % participation rate in private education...].”

²⁶⁵ Fleckenstein, and Lee, “Daehanminguk chojeochulsan, gongjeonghan nodongsijang eopsi haegyeol eoryeopda [South Korea’s ultra-low birthrate is hard to solve without a fair labor market].”

²⁶⁶ Dong-a Ilbo, “Sagyoyukbi budam→jeochulsan→sagyoyukbi jeungga-ui aksunhwan [Vicious circle of private education costs→low birthrate→higher private education costs].”

²⁶⁷ Autor článku blíže nespecifikuje zda-li se jedná o chůvu, mateřskou školku či něco jiného.

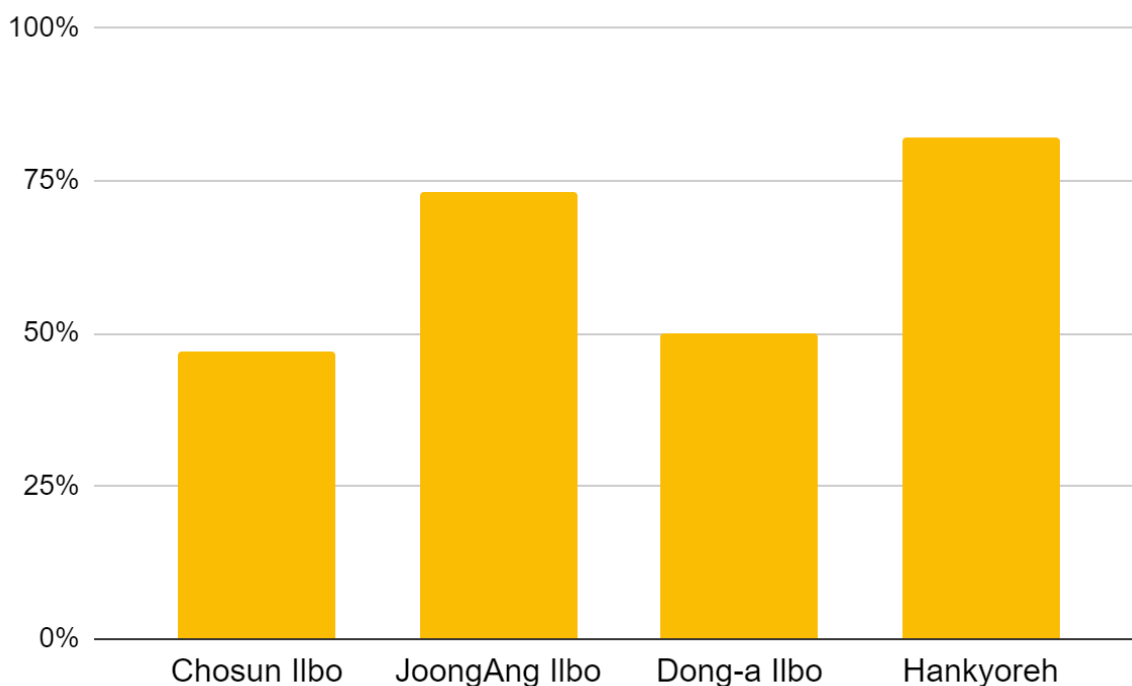
²⁶⁸ Chosun Ilbo, “Yuga jeonjaeng-i chulsan gipi juwonin, jeoimgeum oegugin doumi geomtohaebol man [Childcare war is the main cause of childbirth avoidance, low-paid foreign helpers are worth considering].”

²⁶⁹ Yeo, “Chulsanhal gyeolsim [Decision to give birth].”

²⁷⁰ Son, and Im, “Ingu buchongni kkok piryo...jeongnyeonyeonjanghago, cheongnyeong jugeobokji hwakdae [Deputy prime minister for population is absolutely necessary... extend the retirement age and expand housing welfare for youth].”

2.3.2 Společensko-kulturní příčiny

Další kategorií byly příčiny společensko-kulturní obsažené ve 49 ze 78 analyzovaných novinových textů. Graf číslo 6, stejně jako v předchozí podkapitole, ukazuje podíl článků zmiňující tuto skupinu příčin na celkový počet článků daných novin. Lze z něj vyčíst, že noviny Hankyoreh zahrnovaly ve svých příspěvcích tuto kategorii nejčastěji (82 %), následované JoongAng Ilbo (73 %), Dong-a Ilbo (50 %) a Chosun Ilbo (47 %).

Graf 6: Četnost kategorie ‘společensko-kulturní příčiny’ v člancích konkrétních novin

Tato kategorie se sice ve vzorku objevovala méně často než ta předchozí, nicméně výčet zjištěných tematických okruhů byl rozmanitější: a) přerušení kariéry žen, nutnost vybrat si mezi prací a rodinou, b) genderová a sociální nerovnost, diskriminace, c) nerovnováha mezi pracovním a soukromým životem, tradiční genderové role v rodině, d) kompetitivní prostředí, snaha zachovat si tvář, potřeba zajistit potomkům lepší život a e) měnící se hodnoty, negativní vnímání rodičovství.

Všeobecně příčiny obsažené v kategorii společensko-kulturní nejlépe shrnují následující úryvky. „Mezi příčiny poklesu porodnosti patří společenské podmínky, které ženám ztěžují skloubení práce a rodiny, nárůst ekonomické aktivity žen a jejich vstup na trh práce, změny tradičních hodnot v oblasti manželství a dětí a kulturní faktory, jako je individualizace a

zvýšené povědomí o rovnosti žen a mužů.²⁷¹ „Pokles porodnosti pravděpodobně souvisí se společensko-strukturálními faktory, jako je například vysoce kompetitivní společnost, konflikt mezi společenskými vrstvami a firemní kultura, která není vstřícná k rodině a která se vyvinula v období prudkého hospodářského rozvoje.“²⁷² „Na individuální úrovni byly jako důvody vyhýbání se rodičovství uváděny finanční zátěž, mezery v oblasti poskytování péče, dvojitá zátěž žen, polarizace rodičovství, negativní vnímání rodičovství a stres na pracovišti. Velmi závažný je zejména strach ze ztráty sociálních vztahů a kariéry v důsledku ‘osamělého rodičovství’, kdy ženy přebírají více odpovědnosti a břemene za výchovu dětí než muži.“²⁷³ „Příčinou je kombinace několika faktorů, včetně dětí nešťastných kvůli vzdělávacímu systému, sexistických struktur a postojů, které brání ženám vymanit se z ‘osamělého rodičovství’ a ‘přerušeni kariéry’, a neinkluzivní společnosti, která neuznává odlišné formy rodiny nebo nemanželské porody. Stručně řečeno, nešťastní lidé nepřemýšlejí o tom, že by si pořídili děti.“²⁷⁴

Frekventovaně diskutovaná byla témata týkající se jihokorejských žen jako nutnost vybrat si mezi prací a rodinou a jejich přerušeni kariéry, pokud se stanou matkami. Vybrané novinové texty tato témata popisovaly následovně. „Mnoho žen je nuceno vzdát se manželství a rodičovství, když stojí na rozcestí mezi prací a výchovou dětí.“²⁷⁵ „Ženy se nevdávají a nemají děti kvůli nejistotě, že si v životě nebudou moci udržet zaměstnání nebo stabilní kariéru.“²⁷⁶ „Ženy, které nepracují ve státní správě, se často obávají přerušeni kariéry v souvislosti s porodem a zátěže spojené s péčí o děti.“²⁷⁷ „S rostoucí ekonomickou aktivitou žen a jejich lepším socioekonomickým postavením se také zvyšují náklady obětované příležitosti spojené s porodem, a ženy se tak méně často rozhodují mít děti. Náklady obětované příležitosti se vztahují k nákladům, které by ženě nevznikly, kdyby neměla dítě, jako je např. přerušeni kariéry z důvodu péče o dítě.“²⁷⁸ „Korea má jednu z nejnižších porodností na světě, a to zejména kvůli

²⁷¹ Jo, “Wae agi-reul nachi aneulkka [Why won't I have a baby].”

²⁷² Hong, “Jeochulsan geukbok? Adong·gajok jiwon-buteo neullyeoya [Overcoming a declining birthrate? Start with child and family support].”

²⁷³ Yun, “Imsin·yuga-ga wigi-raneun cheongnyeongcheung...yugagongdongche hwaksan-eul [Young people who find pregnancy and childcare a crisis... Spreading the childcare community].”

²⁷⁴ Hankyoreh, “Jeochulsan daechaek, salm-ui jil-gwa seongpyeongdeung-i gwangeonida [Declining birthrates, quality of life and gender equality are key].”

²⁷⁵ Park, “Chojeochulsansidae, seongpyeongdeung-eseo gir-eul chatda [Finding a path to gender equality in an era of ultra-low birthrates].”

²⁷⁶ O, “Seongpyeongdeung ppaen jeochulsaeng daechaek soyongeoopseo, yeoseong salm-ui bulhwaksilseong juryeoya [Low birthrate measures are useless without gender equality; we need to reduce uncertainty in women's lives].”

²⁷⁷ Yeo, “Chulsanhal gyeolsim [Decision to give birth].”

²⁷⁸ Hong, “Jeochulsan geukbok? Adong·gajok jiwon-buteo neullyeoya [Overcoming a declining birthrate? Start with child and family support].”

společenským podmínkám, které ztěžují výchovu dětí. Zatímco v Koreji žije více než 5,8 milionu domácností se dvěma příjmy, téměř 1,4 milionu vdaných žen opustilo zaměstnání, aby mohly rodit, vychovávat děti nebo se starat o rodinu. Každá šestá vdaná žena přerušuje kariéru.²⁷⁹ „Konflikt mezi prací a rodinou je vážný a pokud žena pracující na plný úvazek opustí trh práce kvůli dítěti, pravděpodobnost, že se v budoucnu vrátí do práce na plný úvazek, je velmi nízká. Není tedy divu, že korejské ženy nejčastěji vyjadřují souhlas s tím, že narození dítěte ‘omezuje možnosti kariérního postupu jednoho nebo obou rodičů’. Není také překvapivé, že mladé Korejky rodičovství nejen odkládají, ale dokonce od něj upouštějí.“²⁸⁰

Některé články zaměřily pozornost na genderovou a společenskou diskriminaci. „Genderově diskriminační pracovní podmínky a nejisté zaměstnání, reprezentované nejhoršími mzdovými rozdíly mezi muži a ženami v zemích sdružených v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), jsou hlavními důvody, proč se ženy vzdávají manželství a plození dětí.“²⁸¹ Následující dva výňatky publikované novinami Hankyoreh a JoongAng Ilbo obsahovaly silná až subjektivní vyjádření. „Je to proto, že jihokorejská společnost se již stala společností, kde není možné mít a s radostí vychovávat děti. Je to společnost, ve které prezident tvrdí, že neexistuje strukturální diskriminace žen, ačkoli je jasné, že pokud má žena dítě, její kariéra bude přerušena a bude dítě muset vychovávat výhradně ona. Stala se z ní společnost, kde stát se matkou je tou nejhoupější volbou, kterou můžete v životě udělat.“²⁸² „Rovněž genderová a sociální nerovnost dosáhla neúnosné úrovně, jak dokládá hnutí Me Too²⁸³ a diskuze o termínu Hell Joseon²⁸⁴. Ve společnosti, kde se žije hůře než ve válčící zemi, kde je násilí na ženách a jejich diskriminace běžná a kde je třídní nerovnost tak závažná, je pořízení dětí abnormálním aktem. Narození, byť jediného dítěte, je zázrak.“²⁸⁵

Značná část autorů se věnovala blízce souvisejícím problematikám (ne)rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, (ne)účasti mužů ve výchově a tradičním genderovým rolím

²⁷⁹ Chosun Ilbo, “Yuga jeonjaeng-i chulsan gipi juwonin, jeoimgeum oegugin doumi geomtohaebol man [Childcare war is the main cause of childbirth avoidance, low-paid foreign helpers are worth considering].”

²⁸⁰ Fleckenstein, and Lee, “Daehanminguk chojeochulsan, gongjeonghan nodongsijang eopsi haegyool eoryeopda [South Korea's ultra-low birthrate is hard to solve without a fair labor market].”

²⁸¹ Park, “Chojeochulsansidae, seongpyeongdeung-eseo gir-eul chatda [Finding a path to gender equality in an era of ultra-low birthrates].”

²⁸² Yun, “Mworagoyo. Ae-reul naeuragoyo? [What, you want me to have a baby?].”

²⁸³ Hnutí Me Too je hnutí za zvýšení povědomí o problematice sexuálního obtěžování a sexuálního zneužívání žen na pracovišti, které se dostalo do popředí v roce 2017. (Britannica)

²⁸⁴ Hell Joseon je satirický termín spojující slova hell [peklo] a Joseon [jméno posledního korejského království], který kritizuje socio-ekonomickou situaci v současné Jižní Koreji. Stal se populárním v roce 2015 hlavně mezi mladými lidmi nespokojenými s nezaměstnaností a pracovními podmínkami v moderní korejské společnosti. (Wikipedia)

²⁸⁵ Yun, “Chojeochulsan daechaek, seuweden-cheoreom salm-ui jil-buteo gaeseonhaeya [To address ultra-low birth rates, quality of life must be improved first, like in Sweden].”

v rodině a společnosti, které zároveň navazují i na výše zmíněné faktory. „Je dobře známo, že břímě spojené s péčí o děti, které leží ve velké míře na ženách, přispívá k vyhýbání se sňatkům a nízké porodnosti.“²⁸⁶ „Druhým důvodem, proč mladí lidé nemají děti, je nedostatek času. Žijeme v době, kdy v podstatě každý dospělý musí pracovat, aby měl příjem. Ženy nejsou výjimkou, ale naše společnost po nich žádá, aby skloubily práci a rodinu, přestože dlouhá pracovní doba je normou. Je to prakticky nesplnitelný úkol.“²⁸⁷ „Bez změny tradiční role mužů v rodinné kultuře (stereotypní pojetí mužů jako živitelů rodin a žen jako pečovatelek o děti) není možná žádná změna. Musíme se přeorientovat na kulturu, v níž páry vychovávají děti společně.“²⁸⁸ „S úhrnnou plodností 0,81 jsme na posledním místě v OECD. Podle indexu rovnosti žen a mužů jsme světově na 99. místě a v roce 2019 strávily ženy v domácnostech se dvěma příjmy domácími pracemi více než třikrát více času (187 minut) než muži (54 minut).“²⁸⁹ „Musíme vytvořit kulturu, v níž se otcové budou podílet na péči o děti od samého počátku. Místo toho, abychom nutili ženy k takzvanému ‘osamělému rodičovství’, je třeba změnit systém tak, aby muži a ženy mohli spolupracovat. V současné době si ženy musí vybírat mezi tím, zda se vzdají práce, nebo si pořídí dítě. Je těžké očekávat změnu v systému, který klade břemeno na jednu nebo druhou stranu.“²⁹⁰

Je nutné podotknout, že jsem nezaznamenala, že by některý z analyzovaných článků přikládal vinu za nízkou porodnost pouze jednomu pohlaví. Většina textů v této kategorii popisovala obavy a problémy, se kterými se potýkají jihokorejské ženy. Nicméně našly se i takové články, které poukazovaly na to, že tradiční genderové role mohou přitěžovat též mužům. „Mladá generace odmítá představu, že muži jsou připoutáni k práci dlouhou pracovní dobou a od žen se očekává, že se postarají o děti. Co je špatně, je zřejmé. Potřebujeme ‘rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem’, která zkrátí pracovní dobu a poskytne mužům i ženám více času na život.“²⁹¹ „Skutečnost, že mnohem větší procento mužů než žen uvádí jako důvod neuzavření manželství ‘finanční břemeno’, není bez souvislosti se sexismem. Jsou oběti

²⁸⁶ Hankyoreh, “Ingu wigi gyeonggo keoganeun jeochulsaeng, jeongchaek geunbon dorabwaya [Population crisis warning, growing low birthrate, policy fundamentals need to be revisited].”

²⁸⁷ Jang, “Jeolmeuni-deurui chulsan paeop... haeksim-eun don-gwa sigan munjeda [Young people's birth strike... the key is money and time].”

²⁸⁸ O, “Seongpyeongdeung ppaen jeochulsaeng daechaek soyongeopseo, yeoseong salm-ui bulhwaksilseong juryeoya [Low birthrate measures are useless without gender equality; we need to reduce uncertainty in women's lives].”

²⁸⁹ Yeo, “Chulsanhal gyeolsim [Decision to give birth].”

²⁹⁰ Hwang, “Chulsanyul 0.7myeongdae-neun yet dongdok sujun... gyeolhonhaedo an naa [The birth rate of 0.7 people is the same as the old East Germany... Even if I get married, I won't have children].”

²⁹¹ Jang, “Jeolmeuni-deurui chulsan paeop... haeksim-eun don-gwa sigan munjeda [Young people's birth strike... the key is money and time].”

patriarchálního vnímání, že muži by měli být živiteli rodiny.²⁹² „Mladí muži chtějí uniknout břemenu ‘hlavy domácnosti’ v patriarchálních rodinách a na pracovištích a mladé ženy nechtějí nést náklady obětované příležitosti spojené s těhotenstvím, porodem a péčí o děti. Nejde o to, že by se ‘nemohly’ vdát nebo mít děti kvůli zaměstnání nebo bydlení, ale o to, že nechtějí přijmout těhotenství, porod a manželství jako celoživotní úkol, který prosazuje tradiční genderové role.“²⁹³

Jako příčina klesající porodnosti a plodnosti byla dále hojně označováno kompetitivní prostředí korejské společnosti, potřeba zajistit potomkům lepší život a snaha zachovat si tvář. „Velmi nízká porodnost je důsledkem osobních a racionálních rozhodnutí mladých lidí v ultra-konkurenční společnosti.“²⁹⁴ „Z evolučního hlediska je nízká plodnost procesem ‘přirozeného výběru’. Ve vysoce konkurenčním prostředí je lepší strategií odložit plození dětí a investovat prostředky do vlastního růstu a zvýšit tak svou konkurenceschopnost.“²⁹⁵ „Úbytek populace je v konečném výsledku způsoben zvýšenou konkurencí, která ztěžuje živobytí.“²⁹⁶ „V Jižní Koreji se rodiče předhánějí ve výchově dětí. Tlak na vytvoření prostředí, které by nebylo ostudou před ostatními, vede k nízké porodnosti.“²⁹⁷

V novinách Dong-a Ilbo a Chosun Ilbo se k příčinám vyjádřil v rozhovorech také japonský odborník na populační problematiku, Masahiro Yamada. „Profesor Yamada připisuje tento pokles rychlému hospodářskému růstu Jižní Koreje, přehnanému pocitu odpovědnosti za předávání kvalitního zázemí dětem a intenzivní konkurenci.“²⁹⁸ „Ke krizi porodnosti v Jižní Koreji přispívá především snaha zachovat si tvář. Jedná se o vnímání, že byste měli svým dětem zajistit lepší prostředí, než jaké jste měli sami. Východoasijské země mají silnější smysl pro odpovědnost za své děti než západní společnosti, takže lidé mají tendenci vyhýbat se manželství a výchově dětí, pokud si nejsou jisti, že svým dětem mohou zajistit ‘lepší’ život.“²⁹⁹

²⁹² Kim, “Hapgyechulsanyur-i 0.5-ga doendago handeul [Let's say the total birth rate is 0.5].”

²⁹³ Mun, “Jeochulsan sidae saeroun gil, seongpyeongdeung [Gender equality, a new path in the age of declining birthrates].”

²⁹⁴ Kim, “Jeochulsan, chongchejeok gukgasilpae-ui san gyogwaseo [Declining birthrates, a textbook case of total national failure].”

²⁹⁵ Lee, “Chiyeolhan gyeongjaengsaehoe hanguk... na-buteo saraya hani ae-reul an nachi [Korea is a fiercely competitive society... I don't have children because I have to live first].”

²⁹⁶ JoongAng Ilbo, “Ingu pokjeung gyeonggoharyeodeon ingu-ui nar-e someeol geokjeonghaneun hanguk [South Korea fears extinction on Population Day, which was meant to warn of population explosion].”

²⁹⁷ Yun, “Janyeo-ege joeun hwangyeong mandeureoya handaneun dongasia chemyeon uisik-i jeochulsan wonin [East Asia's sense of face, which requires creating a good environment for children, is the cause of low birth rates].”

²⁹⁸ Jo, “Hanguk, jigeum-i jeochulsan haegyolhal goldeuntaim [Korea, now is the golden time to solve the low birth rate].”

²⁹⁹ Yun, “Janyeo-ege joeun hwangyeong mandeureoya handaneun dongasia chemyeon uisik-i jeochulsan wonin [East Asia's sense of face, which requires creating a good environment for children, is the cause of low birth rates].”

Tuto společensko-kulturní problematiku ještě více přiblížili autoři následujících úryvků. „Čím více jsou rodiče nakloněni tomu přebírat odpovědnost za budoucnost svých dětí a čím je společnost soutěživější, tím nižší je porodnost. V těchto kulturách se rodiče snaží mít méně dětí a vylepšovat jejich kvality, aby byli schopni konkurovat ostatním.“³⁰⁰ „Konkurence je hlavním důvodem, proč má Jižní Korea jednu z nejnižších měr porodnosti na světě. Kdo by chtěl mít dítě ve společnosti, která se předhání v tom, jakou značku plenek, umělé výživy a kočárků používat a co si počít s ohromnou zátěží soukromého vzdělávání, které začíná už v mateřské škole. V kultuře, kde matky musí být vrchními veliteli, otcové zásobovači a děti bojovníky, aby prošly trychtýřem a vyšly z něj vítězně, není porod požehnáním, ale signálem k zahájení války. A to platí zejména ve společnostech, kde se úspěch měří tím, že se člověk řadí do fronty na určité univerzity a bydlí v určitých čtvrtích. Proto máme jednu z nejnižších porodností na světě.“³⁰¹ „Je pochopitelné, že myšlení rodičů mé generace podle hesla "když to není SKY"³⁰², tak se to stydím říct" se přeneslo i na jejich děti, které se pak nechtějí brát a mít děti, pokud si nemohou dovolit žít prestižní a elitářský život, a proto se tato země stala zemí s demografickou krizí a nízkou porodností.“³⁰³

Další skupinou společensko-kulturních příčin byly měnící se hodnoty a negativní vnímání rodičovství, které nejlépe shrnují následující výňatky. „Mnoho příčin poklesu porodnosti souvisí s kulturou, včetně sociálně-strukturálních problémů a měnících se hodnot. Zatímco v minulosti si ženy více cenily manželství a porodu a riskovaly přerušeni kariéry, dnes si více cení práce a stále častěji se vzdávají porodu a manželství. Zatímco v minulosti se lidé snažili o kvantitu dětí z důvodů zajištění na stáří a rodinného následnictví, dnes je silná tendence klást důraz na kvalitu dětí a preferovat jejich malý počet. Ve vysoce digitálně propojené době jsou společenský status a ekonomické bohatství snadno srovnatelné, což vede k rostoucímu pocitu relativní deprivace a k rostoucímu počtu mladých dospělých, kteří jsou frustrováni z manželství a rodičovství.“³⁰⁴ „Velkým problémem je, že mladí lidé již nevnímají manželství a rodičovství jako něco pozitivního.“ „Poslední dobou bohužel televizní pořady vytvářejí negativní obraz manželství jako pekla a rodičovství jako utrpení. Média jsou plná příběhů rodičů, kteří se potýkají s problémy při výchově dětí a internet je plný obrázků luxusního rodičovství, které

³⁰⁰ Kim, “Chulsanyur-eul kkeureoollil se gae-ui yeolsoe [Three keys to boosting fertility rates].”

³⁰¹ Tamtéž.

³⁰² Pod akronymem SKY se skrývají jména tří nejprestižnějších jihokorejských univerzit: Seoul National University, Korea University a Yonsei University.

³⁰³ O, “Hakbeol jipchak sog-e heomanghage sarajin 300jowon [300 trillion won lost in vain due to obsession with academic background].”

³⁰⁴ Lee, “Geukjeochulsan wigi, jeongchaekbyeonhwa-wa hamkke sahoebyeonhwa-ga piryohada [Extreme demographic crisis requires social change alongside policy change].”

běžný člověk nemůže napodobit.“³⁰⁵ „Je škoda, že se nemluví o radosti a štěstí plynoucí z výchovy dítěte.“ „Hlavní příčinou neúspěchu kontroly poklesu porodnosti je to, že jsme nevytvořili kulturu, v níž by bylo snadné a zábavné mít děti. Pokud vláda řekne ‘Budeme vás podporovat, protože je těžké mít děti,’ lidé si řeknou ‘Proč bych dělal tak těžkou věc.’“³⁰⁶ „Zažívají život, který je méně prosperující a nejistější než život jejich rodičů, a rozhodují se nepředat ho další generaci. Objevují se dokonce tvrzení, že ‘nemít děti je moje mateřská láska’, bolestné rozhodnutí učiněné po dlouhém zvažování, že narození dítěti štěstí nepřinese.“³⁰⁷ „Mladí lidé říkají věci jako ‘Nechci svým dětem přenechat hliněné lžíce’³⁰⁸, ‘Nebudu dodávat otroky pro zlaté lžíce’, ‘Stačí, když v Hell Joseonu trpím já sám/a’.³⁰⁹

Poslední tematický okruh, který jsem v rámci této kategorie identifikovala, zahrnuje odmítání odlišných typů rodin a nemanželského rodičovství. Zmiňován byl ovšem jen okrajově. „Otázky manželství, porodu a péče o děti mají nejen socioekonomický, ale také sociokulturní charakter. Korejská kultura stále považuje za ‘normální rodinu’ tu, která je sezdaná a má děti, takže má problém uznávat i odlišné typy rodin.“³¹⁰ „Výzvou je také překonat společenskou nesnášenlivost korejské kultury vůči rození dětí svobodnými ženami a ostudnou dualitu mezinárodní adopce, která stále přetrvává.“^{311,312}

³⁰⁵ Ha, “Chojeochulsan wigi-wa bangsong-ui yeonghyangnyeok [The ultra-low birthrate crisis and the power of broadcasting].”

³⁰⁶ Bae, “Ppippoppippo yuga seonsaeng-ui sseunsori... on gajok dongwondoeneun yaktaryuga-neun geuman [Bitter words from a Beep beep parenting teacher... No more predatory parenting that involves the whole family].”

³⁰⁷ Jang, “Jeolmeuni-deurui chulsan paeop... haeksim-eun don-gwa sigan munjeda [Young people's birth strike... the key is money and time].”

³⁰⁸ *Sujeogyegeumnon* [Spoon class theory] označuje myšlenku, že jednotlivce v dané zemi lze rozdělit do různých socioekonomických tříd na základě bohatství a výše příjmů jejich rodičů, což vede k tomu, že úspěch jednotlivce v životě je zcela závislý na tom, zda se narodil do bohaté rodiny. Tento termín se objevil v roce 2015 a nejprve byl hojně používán v online komunitách v Jižní Koreji. Klasifikace lžic je založena na schopnosti rodičů podporovat své děti, pokud je tato schopnost vysoká, pak jde o zlatou lžici, pokud je nízká, pak jde o lžici hliněnou. Výsledkem je, že děti jsou hodnoceny spíše podle svých rodičů než podle sebe. (Wikipedia)

³⁰⁹ Yun, “Mworagoyo. Ae-reul naeuragoyo? [What, you want me to have a baby?].”

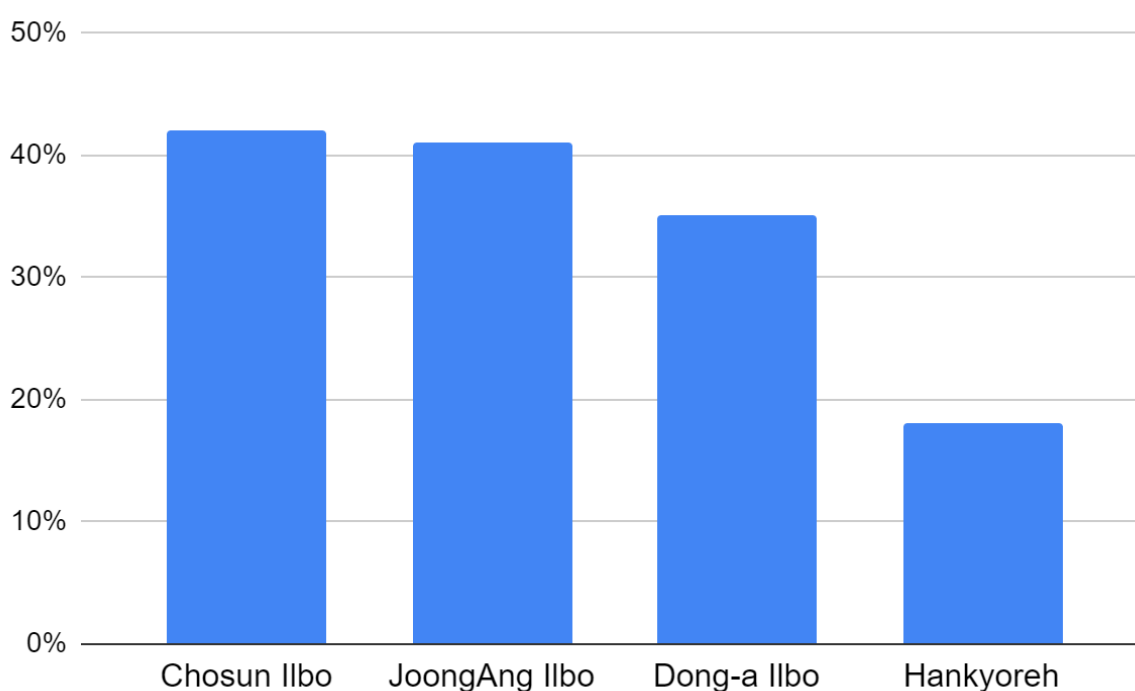
³¹⁰ Sin, “Seuweden-cheoreom pogwaljeok sahoe gaehyeongman-i inguwigi haebeobida [Only comprehensive social reforms like Sweden's will solve the population crisis].”

³¹¹ Sin, “Chulsanyul 0.98myeong syokeu... ingu bisangsatae seonpohara [Shocking birth rate of 0.98 people... Declare a population emergency].”

³¹² Pro přiblížení zmiňované mezinárodní adopce jihokorejských dětí doporučuji přečíst si práci kolegyně Evy Rieckej (UPOL, 2022), která se tomuto závažnému tématu věnuje.

2.3.3 Společensko-demografické příčiny

Společensko-demografické příčiny byly obsažené ze všech rozpoznávaných skupin nejméně, a to ve 27 ze 78, tedy přibližně třetině, analyzovaných článků. Na grafu číslo 7 je zobrazen podíl článků zmiňující příčiny v této kategorii v poměru k celkovému počtu článků daných novin. Nejčastěji byly zahrnuty v textech novin Chosun Ilbo (42 %), dále JoongAng Ilbo (41 %), Dong-a Ilbo (35 %), nejméně často v deníku Hankyoreh (18 %).

Graf 7: Četnost kategorie ‘společensko-demografické příčiny’ v článcích konkrétních novin

V rámci kategorie jsem identifikovala tři hlavní tematické okruhy: a) koncentrace populace, sociální migrace do metropolitních oblastí, b) kritika populační politiky konce minulého století, problém selektivních potratů a c) neuzavírání manželství/pozdní sňatky/bezdětnost. Do skupiny byl také zahrnut samostatný článek na téma změny životního cyklu Korejců.

Většina textů zmiňovala pouze jeden z výše uvedených tematických okruhů, malá část článků nicméně obsahovala výčet vícero příčin. Z této menšiny článků pochází následující úryvky. „Existuje mnoho různých a složitých důvodů, proč korejská společnost vstoupila do období velmi nízké porodnosti. Patří mezi ně pokles sňatečnosti, trend k polygamii a změna

hodnot manželství a rodičovství. Mezi nimi stojí za zmínku, že pokles byl ještě prohlouben odkládáním nebo upuštěním od manželství u svobodných mladých osob.³¹³ „Důvody tohoto poklesu jsou nyní jasné... S koncentrací obyvatel v hlavním městě Soulu se trend mladých lidí, kteří se vůbec nesezdávají, vstupují do manželství pozdě (pozdní sňatky) nebo nemají děti (bezdětnost), stal ‘novou normou’.³¹⁴ „Příčinou poklesu porodnosti je kombinace odkládání manželství a rodičovství, menšího počtu vdaných žen v plodném věku, nezaměstnanosti mladých lidí a nuklearizace rodiny.³¹⁵

Obzvláště frekventovaným tématem byla problematika koncentrace populace v hlavním městě Soulu, jeho okolí a dalších velkých městech a s tím spojená sociální migrace především mladých lidí do metropolitních oblastí. „Hlavní příčinou velmi nízké porodnosti je koncentrace obyvatelstva a zdrojů v metropolitních oblastech.“³¹⁶ „Největší krizí je extrémně nízká porodnost, která je způsobena koncentrací v metropolitních oblastech.“³¹⁷ „Hlavní příčinou velmi nízké porodnosti v Koreji je obrovská koncentrace lidí v Soulu a metropolitní oblasti,“ říká Jo Yeong-tae, profesor Soulské Národní Univerzity a expert na populaci.³¹⁸ Během čtení jsem zaznamenala, že Jo Yeong-tae byl novinami často vyhledávaným odborníkem v rámci tématu vlivu hustoty populace na porodnost. Ve svých příspěvcích pro Chosun Ilbo a JoongAng Ilbo přiblížil problematiku následovně. „Hlavní příčinou velmi nízké porodnosti v Koreji je stále větší koncentrace (mladých) lidí a zdrojů v metropolitních oblastech.“ „56 % korejské populace ve věku 25-34 let žije v metropolitních oblastech... Konkurence je nelítostná... Instinkt přežití převažuje nad reprodukčním instinktem.“³¹⁹ „Darwin považoval fyzickou hustotu za rozhodující faktor, který určuje, zda se organismus rozhodne přežít nebo se rozmnožit... V tomto smyslu není mimořádně nízká porodnost v Koreji jen otázkou fyzické hustoty, ale také psychologické hustoty, kterou mladí lidé pociťují. Právě teď chtějí mladí lidé v Koreji za každou cenu do Soulu. V minulosti mnoho talentovaných lidí z provincií raději odešlo na

³¹³ Kim, “Cheongnyeongjeongchaeg-i jeochulsan daechaeg-ui sijagida [Youth policy is the beginning of measures against low birth rate].”

³¹⁴ Chosun Ilbo, “50nyeon dwi ingu 3600man-e jeolban-i 65se isang, nara-ga anida [In 50 years, half of the population of 36 million will be over 65 years old, this will not be a country].”

³¹⁵ JoongAng Ilbo, “Don peojugisigeuron ingu jeolbyeok mot mangneunda [You can't prevent a population cliff just by handing out money].”

³¹⁶ Seo, Jo, Hong, and Sin, “Ingeupbyeon daebihal majimak 10nyeon...sinjungnyeong hwaryakal gil teoya [Last 10 years to prepare for rapid population change... It is a path to be active in the new age].”

³¹⁷ Jeon, “Daeyeondong-ui sidae: sudogwon jipjunghwa kkaetteuryeoya koriaho sunhang ganeung [An era of upheaval: Korea can cruise only by breaking the concentration in the metropolitan area].”

³¹⁸ Kim, “0.78myeong dae 1.26myeong, hanil chulsaengnyul gyeokcha eodiseo wanna [0.78 vs. 1.26, where does the gap in birth rates between Korea and Japan come from].”

³¹⁹ Jo, “Heuteojyeoya nanneunda... sudogwon ingujipjung-i bureun chojeochulsan hanguk [Only by scattering are we born... Ultra-low birth rate in Korea caused by population concentration in metropolitan area].”

národní univerzity v provinciích, než aby studovali v Soulu. Nyní tento jev zmizel a téměř všichni mladí lidé chtějí studovat a pracovat v Soulu. Když se do Soulu sjíždějí mladí lidé podobného věku a s podobnými cíli, zvyšuje se nejen fyzická hustota, ale také psychologická hustota, tedy představa, že je kolem mnoho lidí jako já. Toto zvýšení psychologické hustoty spolu s hustotou fyzickou je základní příčinou velmi nízké porodnosti v Koreji.³²⁰

Jo Yeong-tae ovšem nebyl zdaleka jediným autorem, který se tématu věnoval a označil ho za příčinu nízké porodnosti. „Všechny živočišné druhy vynakládají energii spíše na sebezáchovu než na rozmnožování, pokud je hustota jejich životního prostoru vysoká. V Jižní Koreji je sice méně mladých lidí než v minulosti, ale fyzická hustota je mnohem vyšší, protože oblasti, kde chtějí žít, jsou omezeny na velká města, jako je Soul a Pusan.“³²¹ „Japonsko má v jednotlivých provinciích prestižní univerzity, takže lidé nemají tolik důvodů stěhovat se do Tokia, což je jeden z hlavních důvodů, proč mají více dětí než v Koreji.“³²² „Oblíbená metafora zní: ‘žádné jídlo v provincii, žádné hnízdo v Soulu’. Je to fráze, která odkazuje na chmurnou realitu generace 2030³²³ a intuitivně vysvětluje pokles populace v důsledku nízké porodnosti. Znamená to, že mladí lidé z provincií, kteří odcházejí za potravou (zaměstnáním) do metropolitní oblasti, nemohou snášet vejce (rodit děti), protože nemají hnízdo (bydlení). Důsledky "pracovní segregace", kdy není potrava a hnízdění řešeno v jednom prostoru, jsou závažné. Sociální migrace do Soulu vede k posunu od nízké hustoty a vysoké plodnosti k vysoké hustotě a nízké plodnosti. Lidé, kteří by rodili, kdyby žili v provinciích, se po příchodu do Soulu vzdávají rodičovství. Ve skutečnosti je úhrnná míra plodnosti 0,81 v roce 2021 součtem nejvyšší hodnoty v provincii Jižní Čolla (1,02) a nejnižší v Soulu (0,63).“³²⁴ „Koncentrace v metropolitních oblastech způsobuje nadměrnou konkurenci a problémy s bydlením, s pracovními místy, se vzděláním. Ukončení ‘Soulské republiky’³²⁵ je klíčem k řešení úbytku obyvatelstva a nízkého růstu.“³²⁶

³²⁰ Jo, “Cheongnyeon-deurui seoul ssollim haesohaeya jeochulsan hyeonsang haegyeoldoenda [The low birth rate phenomenon can only be resolved by resolving the concentration of young people in Seoul].”

³²¹ Lee, “Chiyeolhan gyeongjaengsaehoe hanguk... na-buteo saraya hani ae-reul an nachì [Korea is a fiercely competitive society... I don't have children because I have to live first].”

³²² Kim, “0.78myeong dae 1.26myeong, hanil chulsaengnyul gyeokcha eodiseo wanna [0.78 vs. 1.26, where does the gap in birth rates between Korea and Japan come from].”

³²³ Generace 2030 odkazuje na Korejce narozené od poloviny 80. do poloviny 90. let, kteří jsou součástí nejrychleji rostoucího segmentu současné jihokorejské pracovní síly. (The Korea Times)

³²⁴ Jeon, “Jibang-eneun meogi-ga eopgo, Seour-eneun dungji-ga eopda [There is no food in the countryside, and there is no nest in Seoul].”

³²⁵ Přeplněnost jihokorejské metropole lidmi a infrastrukturou (‘metropolitní přelidněnost’) se někdy označuje jako fenomén ‘Soulské republiky’, což je odkaz na skutečnost, že většina zdrojů země ve všech oblastech – politické, hospodářské, sociální a kulturní – je soustředěna v metropolitní oblasti Soulu. (Namu Wiki)

³²⁶ Jo, “Ingugamso:jeoseongjang pullyeomyeon Seoulgonghwaguk kkeuneoya [To solve population decline and low growth, we need to end Republic of Seoul].”

Autoři některých analyzovaných novinových textů dále vinili za současnou krizi nízké porodnosti populační politiku konce minulého století. Podrobněji jejich názory popisují následující výňatky. „Slogan národní kampaně zněl ‘I dvě jsou mnoho. Mějme jen jedno a dobře ho vychovejme’. Náš lid příliš dobře poslouchal a dosáhli jsme dvou věcí: regulace porodnosti a hospodářského rozvoje. Náš lid i poté naslouchal až příliš dobře a přestal plodit děti úplně. Tím, že jsme se nedovedli dívat do budoucnosti, jsme propásli jedinečnou příležitost změnit naši politiku směrem k populačnímu růstu. V důsledku toho se pokles počtu obyvatel stal více než jen brzdou hospodářského růstu; ohrozil samotnou existenci země.“³²⁷ „Je absurdní, že vláda až do roku 1995 prováděla politiku ‘kontroly porodnosti’ a poté, co byla kritizována zahraničními odborníky, přešla na politiku ‘podpory porodnosti’. Ve skutečnosti měla být tato politika zavedena již v polovině 80. let.“³²⁸ „Současná demografická krize byla předpovězena před 20 až 30 lety. Vláda od roku 1961 prováděla populační politiku zaměřenou na kontrolu porodnosti. V roce 1987 klesla úhrnná míra plodnosti na úroveň zemí s nízkou plodností (1,7), ale politika kontroly populace ‘mějte jen jedno dítě a dobře ho vychovejte’ pokračovala až do roku 1996.“³²⁹ V kontextu tehdejší populační politiky byla zmíněna i další problematika, a to preference chlapců, selektivní potraty a jejich pozdější dopad na nízkou porodnost. „Příčin nízké porodnosti v Koreji je mnoho a já se skutečně domnívám, že populační politika v 80. letech byla chybná. Dalším problémem v té době byla preference chlapců.“³³⁰ „V té době jihokorejská společnost silně preferovala chlapce a zavedení ultrazvukových přístrojů vedlo k praxi určování pohlaví plodu v raném těhotenství a selektivním potratům dívek. Tehdy vláda prosazovala politiku kontroly porodnosti. Páry, které měly mnoho dětí, byly považovány za ‘podlidi’ a vícečetné porody byly považovány za škodlivé pro společnost. Předtím ženy rodily, dokud se jim nenarodil chlapec, poté ale byly tlačeny k tomu, aby porodily pouze jedno dítě, takže mnoho žen podstupovalo opakované potraty, dokud se jim nenarodil chlapec.“ „Příčin rychle klesající porodnosti v Jižní Koreji je mnoho, ale hlavním faktorem je klesající počet mladých žen.“³³¹

V neposlední řadě, část článků označovala jako příčinu populační krize neuzavírání sňatků, odkládání a upouštění od manželství a rodičovství. „Nízká porodnost v Jižní Koreji je

³²⁷ Sin, “Gajog-eun poyongida [Family is inclusion].”

³²⁸ Kim, “Jeochulsan, chongchejeok gukgasilpae-ui san gyogwaseo [Declining birthrates, a textbook case of total national failure].”

³²⁹ Kim, “Himdeulsurok gibon-euro doragaja [The harder it gets, the more we go back to the basics].”

³³⁰ Seo, Jo, Hong, and Sin, “Ingugeupbyeon daebihal majimak 10nyeon...sinjungnyeon hwaryakal gil teoya [Last 10 years to prepare for rapid population change... It is a path to be active in the new age].”

³³¹ Lee, “Segye yuil 0myeongdae chulsanyul chamsa...sijag-eun 80nyeondae choeumpa geomjin [The world's only "zero birth rate" disaster...starting with ultrasounds in the 80's].”

způsobena kombinací dvou příčin: neochoty uzavírat manželství a neochoty mít po svatbě děti.³³² „Klíčovou příčinou nízké porodnosti je rozšíření trendu neuzavírání manželství.“ „V Koreji je manželství nezbytným předpokladem pro plození dětí, protože je obtížné mít dítě mimo manželství. Od roku 2000 je pro mladé lidi těžké uzavřít manželství, a to až do té míry, že se prohlašují za ‘nesezdané’.³³³ „Shrnul bych to tak, že se začínají objevovat dvacátníci, kteří ztratili smysl pro překonávání obtíží, který říká: ‘Teď to vydržím, abych mohl v budoucnosti uspět.’ Když v hodinách demografie mluvím se studenty, kterým je kolem dvaceti, manželství a rodičovství pro ně nejsou standardem. Je to generace, která není ochotna snášet bolest v přítomnosti kvůli štěstí v budoucnosti. Starší generace naopak stále mluví o založení rodiny jako o břemenu, a proto to tak vypadá.“³³⁴ „Studie ukázaly, že míra manželské plodnosti není tak nízká a že zásadnější příčinou poklesu jsou svobodní lidé.“³³⁵ „Klesající porodnost v Jižní Koreji úzce souvisí s neuzavíráním manželství. Lee Cheol-hui, profesorka Soulské Národní Univerzity, se domnívá, že pokles porodnosti v Koreji je způsoben tím, že se svobodní mladí lidé vyhýbají sňatku, nikoli poklesem plodnosti mezi sezdanými lidmi.“³³⁶

Do kategorie jsem zařadila též článek, jenž se zaměřoval na změnu životního cyklu Korejců. V analyzovaném vzorku byl jediný svého druhu a výstižně popisoval společensko-demografické změny související s nízkou porodností. „V podstatě jde o to, že průměrný životní cyklus Korejců se za posledních 25 let dramaticky změnil a klesající porodnost je vedlejším produktem a důsledkem této změny. Za tímto stavem stojí dva hlavní faktory. Za prvé, instituce a myšlení korejské společnosti nedrží krok s měnícím se životním cyklem průměrného Korejce. Korejská společnost za posledních 25 let zestárla v průměru o 0,6 roku ročně. Tento průměrný věk je v naší společnosti, kde se lidí všude ptají na věk, poměrně významný. Je to věk, kdy jsou lidé považováni za dospělé a mohou vyjadřovat vlastní názory. Navíc se u mužů i žen posunul věk uzavření prvního manželství přibližně o pět let a odpovídajícím způsobem se zvýšil i věk matek prvorodiček. Za druhé, lidské tělo jako živý organismus nedokáže držet krok se změnami ve světě. Plodnost žen od 30 let prudce klesá, přičemž ve 35 letech je plodnost méně než poloviční oproti stavu ve 20 letech a po čtyřicátém roce života je přirozené početí výrazně

³³² Kim, “Jeo chulsan, chongchejeok gukgasilpae-ui san gyogwaseo [Declining birthrates, a textbook case of total national failure].”

³³³ Jo, “Gyeolhon jache-reul an haneunde... 12nyeon-gan boyuk jiwon-eman orin [I’m not getting married... All-in on childcare support for 12 years].”

³³⁴ Bang, “Imin munho yeolmyeon mujogeon mollyeoolgeora saenggakaneunde... maengtang doel su itda [I think that if we open the immigration door, people will flock in droves... It can be a mess].”

³³⁵ Kim, “Jeo chulsan, chongchejeok gukgasilpae-ui san gyogwaseo [Declining birthrates, a textbook case of total national failure].”

³³⁶ Kim, “Cheongnyeongjeongchaeg-i jeochulsan daechaeg-ui sijagida [Youth policy is the beginning of measures against low birth rate].”

obtížnější. Odklad narození prvního dítěte je biologicky spojen s nižší plodností. Kromě toho je klesající počet a kvalita spermií u mužů celosvětovým jevem a také plodnost žen je horší než v minulosti, protože dospělí jsou méně fyzicky aktivní a jedí více zpracovaných potravin. Zvyšující se věk dospělosti ve společnosti a zhoršující se biologické podmínky zužují okno příležitostí pro reprodukci shora i zdola.³³⁷

2.4 Shrnutí

V analyzovaných článcích je zjevné, že téma příčin nízké porodnosti v současné Jižní Koreji je velmi komplexní. Proto je důležité poznamenat, že ačkoliv jsem rozdělila jednotlivé uváděné příčiny do tří hlavních kategorií, ekonomické, společensko-kulturní a společensko-demografické, všechny spolu jistým způsobem souvisejí a vzájemně se ovlivňují. Navíc se k nim váží ještě další podrobnější podtémata, jež jsem rovněž představila v teoretické části práce.

Úplně nejčastěji zmiňované byly tzv. ekonomické příčiny, mezi které patřila např. nestabilní ekonomické zázemí, vysoké náklady na bydlení, nezaměstnanost, nestabilita zaměstnání, problematika dočasných pracovních úvazků, břemeno nákladů na soukromé vzdělávání, náklady na péči o děti a nerovnost v oblasti zaměstnanosti, bydlení a vzdělávání.

Méně časté, ale o to rozmanitější, byly příčiny společensko-kulturní. Do této skupiny jsem zařadila např. problémy jihokorejských žen jako přerušení kariéry a nutnost vybrat si mezi zaměstnáním a rodinou, genderovou a společenskou diskriminaci, (ne)rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, (ne)účast mužů ve výchově, tradiční genderové role v rodině a společnosti, konkurenci, potřebu předat potomkům lepší život, snahu zachovat si tvář, měnící se hodnoty, negativní vnímání rodičovství a odmítání odlišných typů rodin a nemanželského rodičovství.

Nejméně často byly ve vzorku uváděny příčiny společensko-demografické, mezi které jsem zařadila např. vysokou koncentraci populace a sociální migraci do metropolitních oblastí, populační politiku konce minulého století, nedostatek mladých žen způsobený selektivními

³³⁷ Jeong, "Sahoe-ga seongin daejeop haejuneun jungwi yeollyeong, ije-neun 30se-ga anira 45seda [The median age at which society treats you as an adult is now 45, not 30]."

potraty, neuzavírání sňatků, odkládání a upouštění od manželství a rodičovství a změnu životního cyklu Korejců.

Tabulka číslo 1 poskytuje shrnutí četnosti jednotlivých kategorií v konkrétních novinách. Příčiny ekonomické byly nejčastěji zastoupeny v novinách Dong-a Ilbo (80 %), nejméně často v Chosun Ilbo (63 %). Společensko-kulturní příčiny byly nejčetněji zmiňovány v novinách Hankyoreh (82 %), nejméně opět u Chosun Ilbo (47 %). Zato společensko-demografické příčiny se objevovaly nejvíce u Chosun Ilbo (42 %), nejméně u Hankyoreh (18 %). Deník JoongAng Ilbo naopak vynikal tím, že nejvíce zmiňoval vícero kategorií příčin, často všechny, ve stejném článku.

	Chosun Ilbo	JoongAng Ilbo	Dong-a Ilbo	Hankyoreh
Ekonomické příčiny	63 %	77 %	80 %	65 %
Společensko-kulturní příčiny	47 %	73 %	50 %	82 %
Společensko-demografické příčiny	42 %	41 %	35 %	18 %

Tabulka 1: Četnost jednotlivých kategorií příčin v člancích dle novin³³⁸

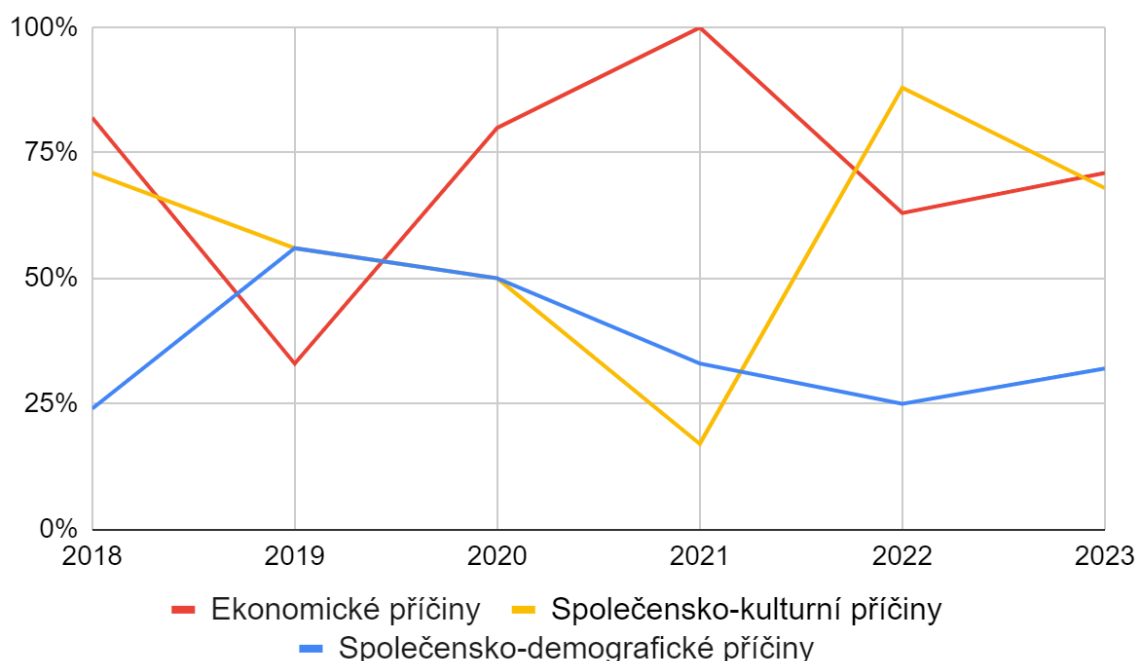
Tabulka číslo 2 zobrazuje četnost jednotlivých kategorií tentokrát ovšem ne podle novin, ale podle roku vydání článku. Graf číslo 8 dále za pomoci údajů z této tabulky přináší vizuální vyobrazení časových trendů kategorií. Z tabulky i grafu lze vyčíst, že v roce 2021 zmiňovaly ekonomické příčiny všechny články, v roce 2019 ovšem jen třetina (33 %). Společensko-kulturní příčiny se nejčastěji objevovaly v člancích z roku 2022 (88 %), nejméně často o rok dříve (17 %). Příčiny společensko-demografické byly zahrnuty ve více jak polovině článků z roku 2019 (56 %), nejméně v roce předchozím (24 %).

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ekonomické příčiny	82 %	33 %	80 %	100 %	63 %	71 %
Společensko-kulturní příčiny	71 %	56 %	50 %	17 %	88 %	68 %
Společensko-demografické příčiny	24 %	56 %	50 %	33 %	25 %	32 %

Tabulka 2: Četnost jednotlivých kategorií příčin v člancích dle jejich roku vydání³³⁹

³³⁸ Články často zmiňovaly příčiny z více než jedné kategorie, proto procenta četností při součtu nevychází na 100 %.

³³⁹ Články často zmiňovaly příčiny z více než jedné kategorie, proto procenta četností při součtu nevychází na 100 %.

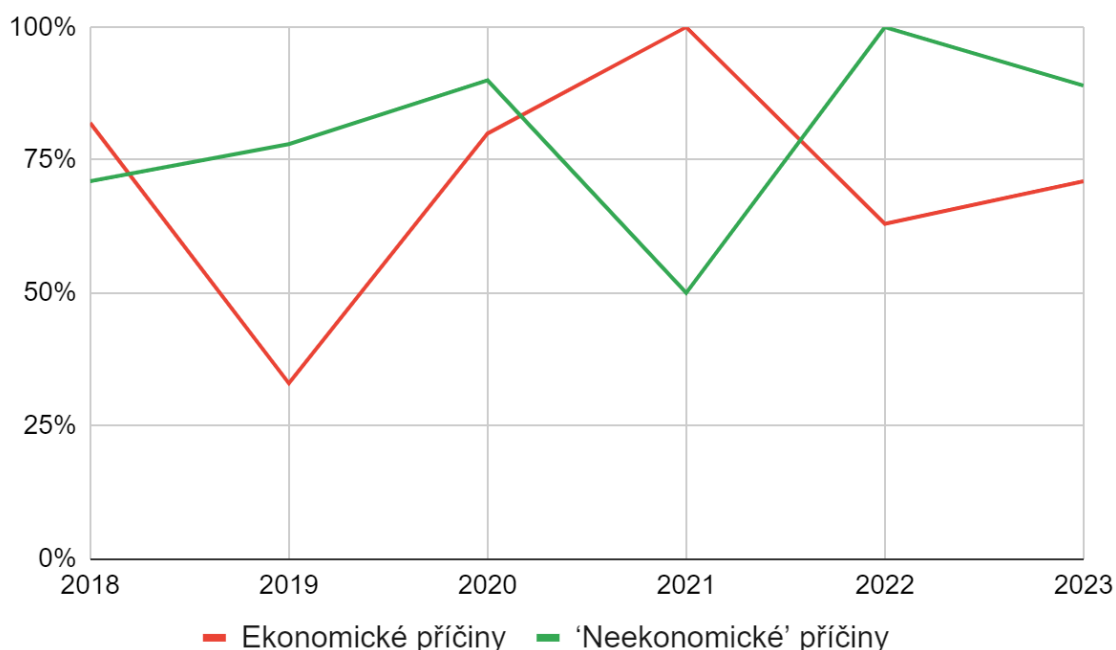

Graf 8: Četnost jednotlivých kategorií příčin v článcích dle jejich roku vydání

Jak už bylo uvedeno, nejvíce zastoupenou kategorií ve vzorku byly příčiny ekonomické. Stejně tak tomu bylo u předchozího výzkumu od Kim Yeon-gwona.³⁴⁰ Definování této skupiny bylo zároveň nejsnadnější, protože faktory do ní zařazené byly přesně popsány a téměř všechny zapadaly do jedné ze čtyř podskupin: bydlení, zaměstnání, vzdělávání a péče o děti. Vymezení zbylých dvou ‘neekonomických’ kategorií bylo ovšem kvůli vzájemné propojenosti složitější. Některé důvody byly navíc popisovány méně přímočaře, což ztěžovalo jejich identifikaci. Z formulací některých předchozích výzkumů, analyzovaných článků, či také v nich zmiňovaných opatření a řešení jsem nabyla dojem, že těmto ‘neekonomickým’ příčinám nebývá věnováno tolik pozornosti jako příčinám ekonomickým. Abych tuto hypotézu potvrdila či vyvrátila, rozhodla jsem se spojit tyto dvě méně četné skupiny ‘neekonomických’ příčin a vyobrazit v grafu číslo 9 jejich časové trendy v porovnání s kategorií příčin ekonomických. Z grafu lze vyčíst, že s výjimkou let 2018 a 2021, se příčiny ‘neekonomické’ objevovaly v analyzovaných článcích častěji nežli ty ekonomické. Nejen, že byly zahrnuty ve všech článcích z roku 2022, ale také minimálně v polovině článků ze všech zkoumaných let. Počet článků obsahující ekonomické příčiny naopak v roce 2019 klesl na třetinu. Dá se tak říct, že hypotéza,

³⁴⁰ Kim, “Jeochulsane daehan sinmun damnon bunseok [An Analysis of the Newspaper Discourse on Issue of the Low Fertility],” 61.

že tyto ‘neekonomické’ důvody bývají opomíjené, je minimálně v kontextu tohoto výzkumného vzorku mylná.

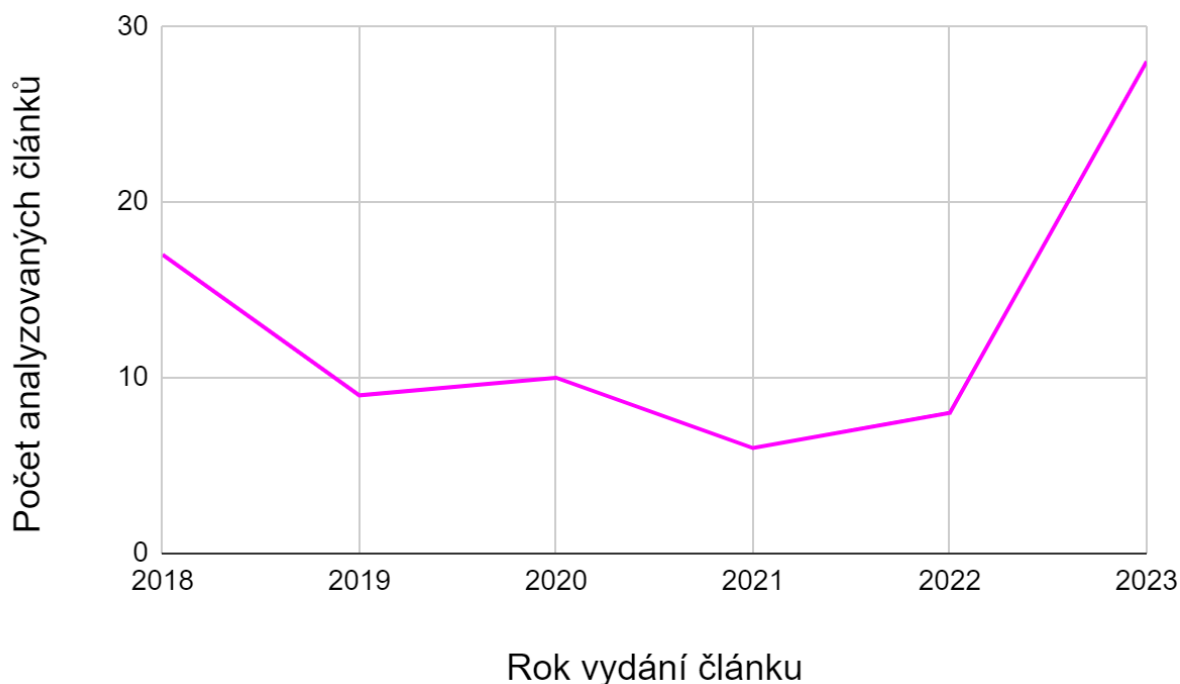

Graf 9: Četnost (ne)ekonomických příčin v člancích dle jejich roku vydání

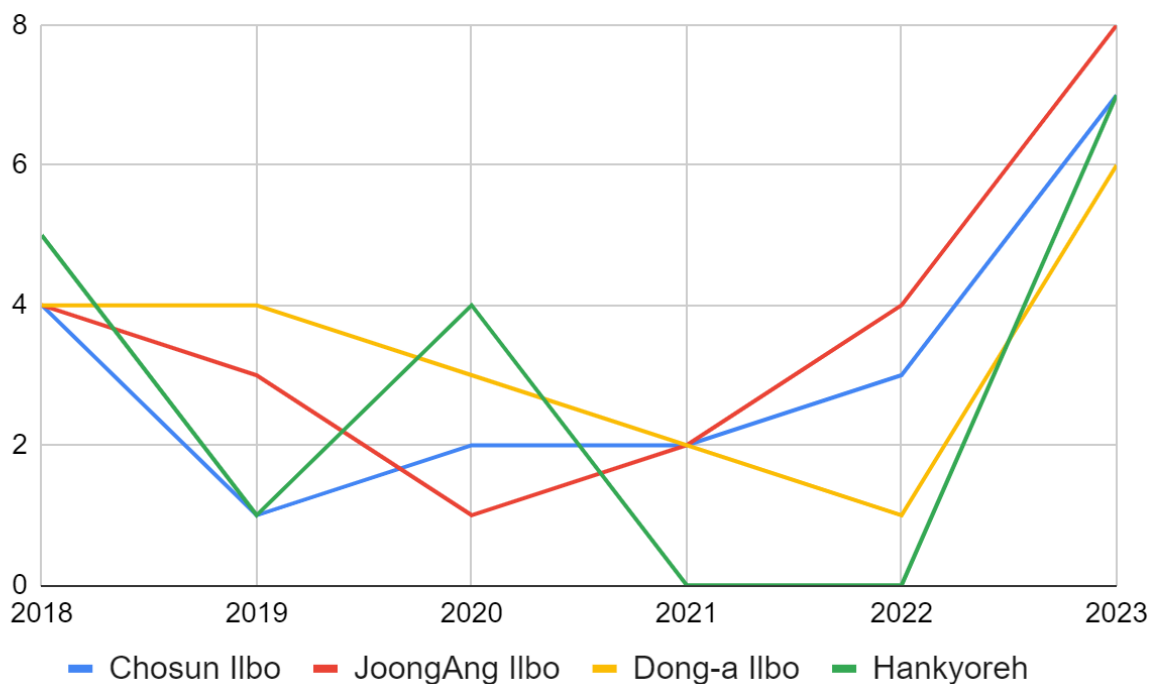
Vedlejším, ale neméně zajímavým zjištěním, byla časová struktura analyzovaného vzorku vyobrazená v grafu číslo 10, podrobněji i s rozčleněním na jednotlivé noviny v grafu číslo 11. Vzorek obsahoval nejméně článků z roku 2021, nejvíce naopak z roku 2023. Co se týče jednotlivých novin, počet článků Chosun Ilbo klesl v roce 2019 a pak pomalu opět rostl, ve stejném roce byl zaznamenán pokles v počtu článků i u JoongAng Ilbo, ovšem nejméně příspěvků bylo až z roku 2020. Počet článků Dong-a Ilbo klesal postupně od roku 2020 a minima bylo dosaženo v roce 2022, počet článků novin Hankyoreh klesl nejdříve v roce 2019, následující rok opět vzrostl, naopak z let 2021 a 2022 se do vzorku žádné články z Hankyoreh nedostaly.

Příčiny časového rozvrstvení by bylo možno přesněji analyzovat, protože nejsou zcela zjevné, ale lze je vztáhnout alespoň ke grafům 12 a 13 zobrazující trendy ve vyhledávání slov na populární internetové platformě Naver. V grafu číslo 12 je poskytnut náhled na trendy ve vyhledávání slova *jeochulsan* [nízká porodnost], hlavního klíčového slova při hledání článků k analýze, v letech 2018 až 2023. Je zde vidět prudký nárůst vyhledávání v roce 2023 a lze tedy předpokládat, že zvýšený zájem o problematiku nízké porodnosti je možno pozorovat např. i v novinách. Na poklesu počtu analyzovaných článků z let 2020 až 2022 se mohla částečně podílet pandemie koronaviru Covid-19, která, jak je vyobrazeno v grafu číslo 13, byla v těchto

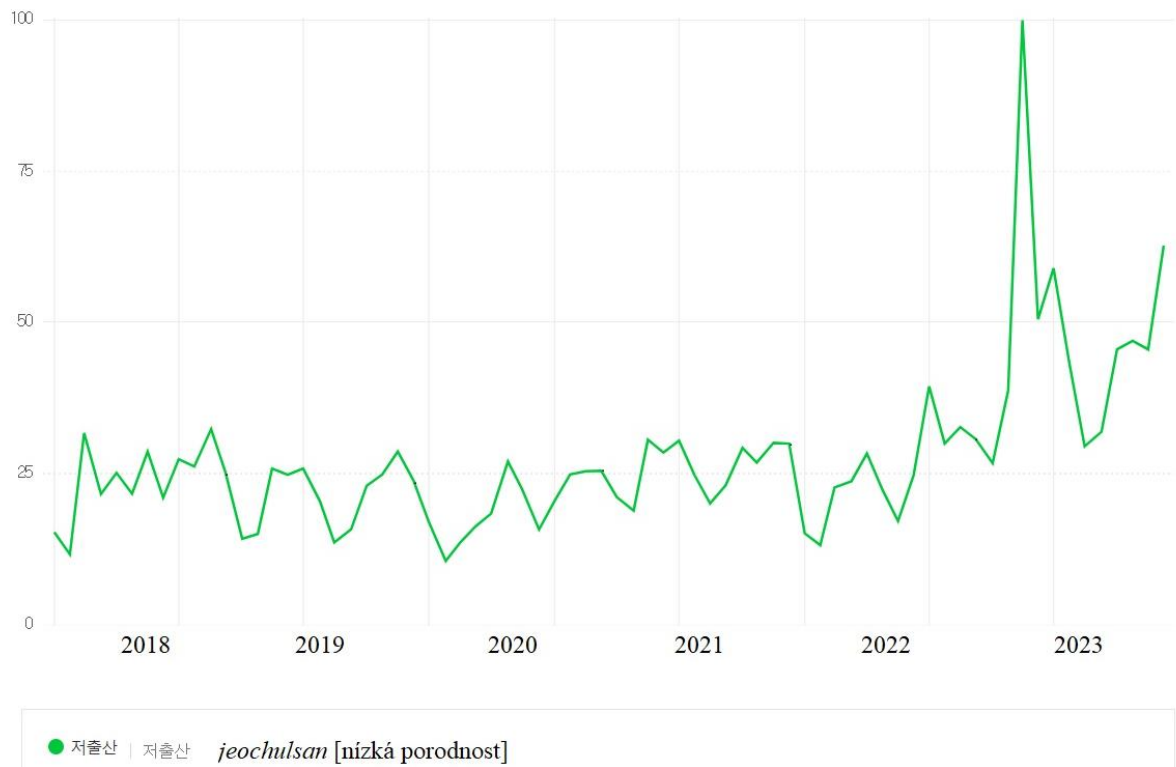
letech frekventovaným tématem vyhledávání a s největší pravděpodobností také sdělovacích prostředků. Pro výrazný pokles v počtu analyzovaných článků z roku 2019 u novin Chosun Ilbo a Hankyoreh jsem nedokázala najít žádné vysvětlení. Mohlo jít o prostou náhodu, není však vyloučeno, že existuje nějaký důvod, jež se mi nepovedl vypátrat. Tento nevysvětlený pokles by bylo vhodné prozkoumat např. v budoucím výzkumu.

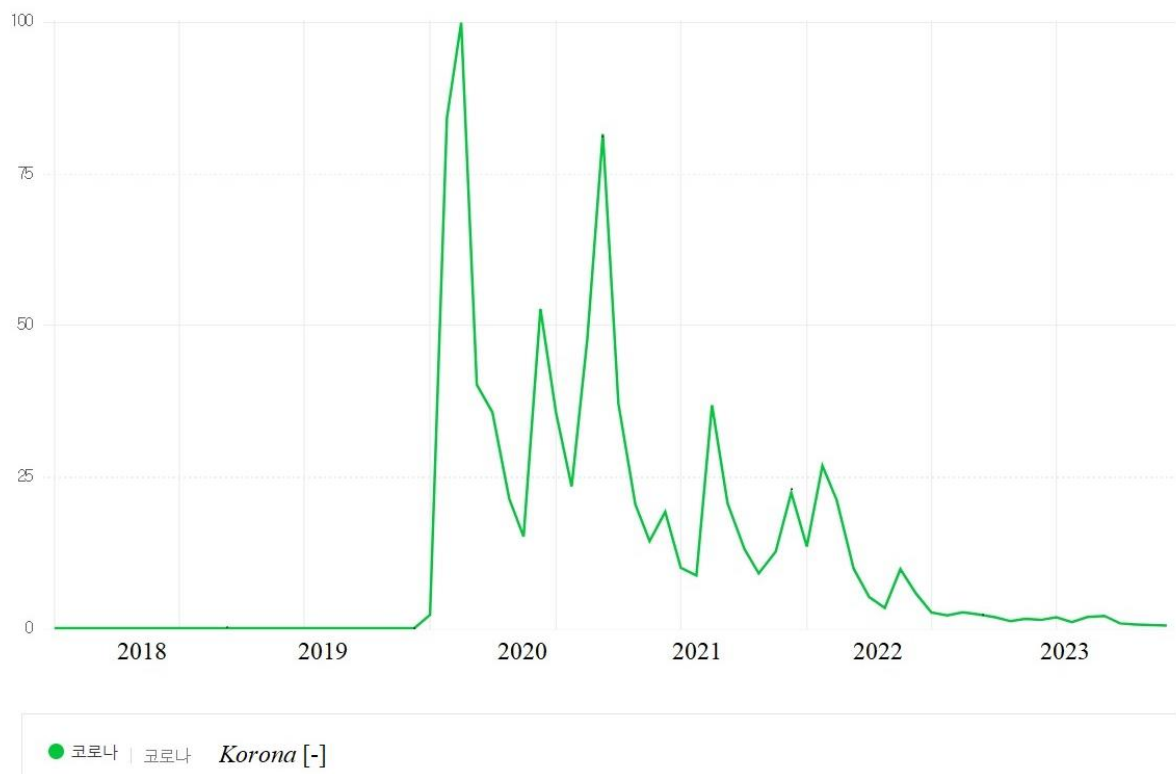
Graf 10: Struktura analyzovaného vzorku dle času

Graf 11: Počty analyzovaných článků vybraných novin podle roku vydání

Graf 12: Trendy ve vyhledávání slova *jeochulsan* [nízká porodnost] v období 2018-2023. Převzato z Naver DataLab.

Graf 13: Trendy ve vyhledávání slova *korona* v období 2018-2023. Převzato z Naver DataLab.

Závěr

Tato práce se skládá ze dvou částí, které společně odpovídají na otázku: „Proč mají Jihokorejci méně dětí?“. První polovina práce se skládá z deseti dílčích celků, jejichž úkolem bylo za pomoci statistických údajů a odborných článků detailně popsat kontext krize nízké porodnosti v Jižní Koreji. Podkapitola s názvem historický kontext vysvětlila, jak se Jižní Korea dostala od populační exploze po Korejské válce k rekordně nízké úhrnné plodnosti 0,72 dítěte na ženu v roce 2023. Následující dvě podkapitoly se zaměřily na téma manželství, resp. na to, jak zásadní roli hraje v souvislosti s rodičovstvím, jak se stále více šíří trend jeho oddalování a jakým způsobem se změnil jeho význam v korejské společnosti. V pořadí čtvrtá podkapitola představila změny v životech korejských žen v oblasti vzdělání a práce. Podkapitoly pět a šest se následně zabývaly tím, jak tyto změny ovlivňují ženy, když se stanou matkami. Popsaly dvojí pracovní zátěž matek, složité skloubení pracovního a rodinného života, a i v moderní společnosti stále setrvávající tradiční genderové role v rodině. Navazující sedmá podkapitola se pak povrchově dotkla rozkolu mezi pohlavími v Jižní Koreji, závažného tématu, které by si zasloužilo samostatný výzkum. Podkapitola číslo osm se zaměřila především na rozdvojenost korejského trhu práce a jak tato skutečnost ovlivňuje rozhodnutí Korejců založit rodinu. Devátá podkapitola následně popsala vysoce konkurenční společenské prostředí v Koreji v souvislosti s frekventovaným využíváním soukromého vzdělávání, které působí jako značná finanční zátěž na korejské rodiče. Předmětem poslední teoretické podkapitoly byla tematika bydlení a jak i to působí jako velké finanční břemeno nejen na korejské páry, které přemýšlí o založení rodiny.

Druhá polovina práce byla věnována příčinám nízké porodnosti v jihokorejském tisku. Nejdříve jsem představila předchozí výzkum novinového diskurzu, na který časově i tematicky navazují. Analyzovala jsem celkově sedmdesát osm korejsky psaných článků ze čtyř nejčtenějších korejských novin (Chosun Ilbo, JoongAng Ilbo, Dong-a Ilbo a Hankyoreh) z období šesti let od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2023. Na základě podobnosti a vzájemné souvislosti jsem jednotlivé příčiny rozdělila do následujících tří kategorií: ekonomické, společensko-kulturní a společensko-demografické. Do nejčastěji zmiňované skupiny ekonomických faktorů jsem zařadila např. vysoké náklady na bydlení, soukromé vzdělávání a péči o děti, dále nestabilitu zaměstnání a problematiku dočasných pracovních úvazků. Součástí kategorie společensko-kulturních příčin byla mimo jiné např. neslučitelnost kariérního a rodinného života, strach korejských žen z přerušování kariéry, nespravedlivé tradiční rozdělení rolí v rodině, konkurenční prostředí, snaha předat potomkům lepší život, změna hodnot a mnoho dalších.

Nejméně frekventovanou nicméně neméně zajímavou skupinou důvodů byly ty společensko-demografické, mezi které jsem zahrнула např. vysokou koncentraci populace a sociální migraci do metropolitních oblastí, důsledky populační politiky a selektivních potratů na konci minulého století a trend odkládání či upouštění od manželství a rodičovství.

Jak akademické zdroje, tak korejský tisk se na většině příčin shodly. Zajímavým zjištěním ovšem bylo, že problematika výše uvedené koncentrace populace v metropolitních oblastech se v rešerši odborné literatury neobjevila ani jednou. V analyzovaných člancích jsem naopak nenašla jedinou zmínku o tom, jaký vliv má vzdělanost žen a jejich účast na trhu práce na porodnost. Odborné zdroje a statistiky v první polovině práce poskytly tedy faktický teoretický základ pochopení problematiky, který následně analyzované korejské novinové články doplnily o více subjektivní a rozmanitou perspektivu. Společně obě části práce objasnily komplexní souhrn příčin nízké porodnosti (a plodnosti) v současné Jižní Koreji.

Resumé

This thesis focuses on answering the complex question of why South Koreans have fewer children. The first half of the text examines historical, societal, and economic factors contributing to the low birthrate crisis using academic literature and statistics. It explores population trends since the end of WW2, shifts in marriage trends and women's roles, the incompatibility of career and family life, labor market dynamics, and the financial burdens of housing and education. The second part analyzes Korean press coverage over six years (from 2018 to 2023), identifying three categories of causes: economic, socio-cultural, and socio-demographic. Academic sources offer a factual theoretical basis, while the analyzed newspaper articles provide a more subjective and diverse perspective. Ultimately, this thesis aims to provide a nuanced understanding of what is behind South Korea's declining birth rates, blending empirical evidence with journalistic insight.

Seznam literatury

An, Doyeon, Sang-Lim Lee, and Hyekyung Woo. “Marriage Intention among Korean Young Adults: Trends and Influencing Factors.” *International Journal of Environmental Research and Public Health* 19, no. 14 (2022): 8557. <https://doi.org/10.3390/ijerph19148557>.

Anderson, Thomas, and Hans-Peter Kohler. “Education fever and East Asian fertility puzzle.” *Asian Population Studies* 9, no. 2 (2013): 196–215. <https://doi.org/10.1080/17441730.2013.797293>.

Cheng, Yen-hsin Alice. “Ultra-Low Fertility in East Asia: Confucianism and Its Discontents.” *Vienna Yearbook of Population Research* 18 (2020): 83–120. <https://www.jstor.org/stable/27041932>.

Choe, Yeong-mi, and Yun-hwan Park. “Gyeolhon mit chulsan-e daehan insikbyeonhwa bunseok-gwa jeochulsan wonin-ui yuhyeonghwa [Analysis of perceptions of marriage and birth and the pattern of low birth rate].” *Citizen and Humanities* 36 (2019): 101–37. <http://www.riss.kr/link?id=A106051824>.

Fleckenstein, Timo, Soohyun Christine Lee, and Samuel Mohun Himmelweit. “Labour market dualization, permanent insecurity and fertility: The case of ultra-low fertility in South Korea.” *Economy and Society* 52, no. 2 (2023): 298–324. <https://doi.org/10.1080/03085147.2023.2175449>.

Friedhoff, Karl. “No Silver Bullet: Addressing Population Decline in Japan and South Korea.” *Chicago Council on Global Affairs*, 2018. <http://www.jstor.org/stable/resrep21263>.

Hwang, Seong-uk [Sung Wook Hwang], and Byeong-hye Lee [Byung Hye Lee]. “Jeochulsan isyu-e daehan eollon-ui hyeonsil guseong: bosu dae jinbosinmun-ui peureim bigyoyeongu [Framing of Low-Birth Rate Issue: Comparing the Frames of Conservative and Progressive Newspapers].” *Korean Journal of Communication Studies* 18, no. 2 (2010): 27–58. <https://www.riss.kr/link?id=A82295960>.

Jeon, Seran, Myounghoon Lee, and Kim Seiyong. “Factors Influencing Fertility Intentions of Newlyweds in South Korea: Focus on Demographics, Socioeconomics, Housing Situation, Residential Satisfaction, and Housing Expectation.” *Sustainability* 13, no. 3 (2021): 1534. <https://doi.org/10.3390/su13031534>.

- Jung, Haeil, and Miyeun Jung. "The impact of college education on women's fertility: evidence from a natural experiment in South Korea." *Asian Population Studies* 18, no. 3 (2022): 257–74. <https://doi.org/10.1080/17441730.2021.1986253>.
- Kan, Man-Yee, and Ekaterina Hertog. "Domestic division of labour and fertility preference in China, Japan, South Korea, and Taiwan." *Demographic Research* 36 (2017): 557–88. <https://doi.org/10.4054/DemRes.2017.36.18>.
- Kim, Erin Hye-Won. "Division of Domestic Labour and Lowest-Low Fertility in South Korea." *Demographic Research* 37 (2017): 743–68. <http://www.jstor.org/stable/26332211>.
- Kim, Erin Hye-Won. "Low fertility and gender inequity in developed Asian countries." *Asian Population Studies* 14, no. 2 (2018): 113–15. <https://doi.org/10.1080/17441730.2018.1463667>.
- Kim, Ik Ki. "Demographic transition and population aging in Korea." *Korea Journal of Population and Development* 25, no. 1 (1996): 27–40. <http://www.jstor.org/stable/43783475>.
- Kim, Ja-yeon. "President Yoon's government policies for enhancing child-rearing." *KICCE policy brief* 23, (2022): 1–8. <https://repo.kicce.re.kr/handle/2019.oak/5335>.
- Kim, Taewook. "The impact of working hours on pregnancy intention in childbearing-age women in Korea, the country with the world's lowest fertility rate." *PLOS ONE* 18, no. 7 (2023): e0288697. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0288697>.
- Kim, Yeon-gwon. "Jeochulsane daehan sinmun damnon bunseok [An Analysis of the Newspaper Discourse on Issue of the Low Fertility]." *Citizen and Humanities* 36 (2019): 43–100. <https://www.riss.kr/link?id=A106051827>.
- Korea Press Foundation. *2023 eollonsuyongja josa [Media Users in Korea 2023]*. Seoul: Korea Press Foundation, 2023. ISSN 2799-7715.
- Kwon, Tai-Hwan. "Demographic Trends and Their Social Implications." *Social Indicators Research* 62/63 (2003): 17–38. <http://www.jstor.org/stable/27527084>.
- Lee, Bun Song, Jennifer Klein, Mark Wohar, and Sangsin Kim. "Factors delaying marriage in Korea: an analysis of the Korean population census data for 1990–2010." *Asian Population Studies* 17, no. 1 (2021): 71–93. <https://doi.org/10.1080/17441730.2020.1781380>.
- Lee, Hae-Young. "Demographic transition in Korea." *Bulletin of the Population and Development Studies Center* 8/9 (1980): 5–18. <http://www.jstor.org/stable/43798515>.

Lee, Ji-yeong [Lee Ji Young]. “Sinmunsaseor-ui jeochulsan hyeonsang haegyedamnon-e daehan bipanjeog damnonbunseok [Critical discourse analysis on the solutions to the low birth rate in newspaper editorials].” *The Journal of Korea Open Association for Early Childhood Education* 22, no. 2 (2017): 135–58. <https://www.riss.kr/link?id=A103625856>.

Lee, Sang-ho, and Sang-heon Lee. “Jeochulsan · ingugoryeonghwa-ui wonin: gyeolhongyeoljeong-ui gyeongjejeok yoin-eul jungsim-euro [A Cause Analysis of Low Fertility and Population Aging in Korea: Evidence from Economic Factors in Marriage Determination].” *Economic Analysis* 17, no. 3 (2011): 131–66. <http://www.riss.kr/link?id=A60268121>.

Lim, Sojung. “Socioeconomic Differentials in Fertility in South Korea.” *Demographic Research* 44 (2021): 941–78. <https://www.jstor.org/stable/27032941>.

Ma, Li. *Female Employment and Fertility Change in South Korea*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis, US-AB, 2014.

Mahmoudi, Kooros M. “Rapid Decline of Fertility Rate in South Korea: Causes and Consequences.” *Open Journal of Social Sciences* 5, no. 7 (2017): 42–55. <https://doi.org/10.4236/jss.2017.57004>.

Nam, Jeong-eun [Jeong Eun Nam], and Jeong-hui Jeong [Chung Hee Chung]. “Janyeoyangyung yangsang-eul tonghae bon jeochulsan munje-ui ihae – 1980nyeondae jungban ~ 2000nyeondae sinmungisa bunseog-eul jungsim-euro [A study on low fertility through child rearing based on articles from the mid of 1980s to the 2000s].” *Yuagyoyugyeongu* 33, no. 2 (2013): 53–78. <https://www.riss.kr/link?id=A99667662>.

Park, Keong-suk. “A Few Thoughts on Low Birthrate, Aging Societies: Reflections on Demographic Transition and Modernity in Korea.” *Journal of Asian Sociology* 48, no. 4 (2019): 459–90. <https://www.jstor.org/stable/26868272>.

Park, Seo-yeon. “Sinhonbubu-ui chulsangyeoheg-e yeonghyang-eul michineun yoin-e gwanhan yeongu – HLM-eul hwaryonghan sinhonbubu-ui jugeoteukseong-gwa jiyekteukseong-eul jungsim-euro [A Study on the Factors Affecting Newlyweds' Birth Plan – Focused on Newlyweds' housing and residential area characteristics using HLM].” *Journal of the Korean Regional Science Association* 35, no. 1 (2019): 59–72. <https://doi.org/10.22669/krsa.2019.35.1.059>.

Tsuya, Noriko O., Minja Kim Choe, and Feng Wang. *Convergence to Very Low Fertility in East Asia: Processes, Causes, and Implications*. Tokyo: Springer, 2019.

Yang, Yeon-hui. “Jeoneollijeum-ui jeochulsan damnon-gwa geu ham-ui: <Joseonilbo>wa <Hangyeoresinmun>ui bigyobunseog-eul jungsim-euro [A critical discourse analysis on reporting of the low fertility phenomenon in Korean newspapers].” Master’s Thesis, Yonsei University, 2008. <https://www.riss.kr/link?id=T11215478>.

Yoon, Soo-Yeon. “Is gender inequality a barrier to realizing fertility intentions? Fertility aspirations and realizations in South Korea.” *Asian Population Studies* 12, no. 2 (2016): 203–19. <https://doi.org/10.1080/17441730.2016.1163873>.

Seznam internetových zdrojů

Ahn, Chloe Jae-kyung. “Merciless words... ‘Women born lucky’ and ‘mom-chungs’.” *Ildaro*, November 28, 2016. <https://www.ildaro.com/9419>

Choe, Ha-yan. “Seoul apateu jeonsega, 9gaewol mane pyeongdang 2300manwon neomeo [Seoul apartment jeonse rentals exceed KRW 23 million per pyeong in 9 months].” *Hankyoreh*, December 10, 2023. https://www.hani.co.kr/arti/economy/economy_general/1119773.html

Choi, Jong-hoon. “Average Korean would have to save 15 years’ worth of income to afford a home in Seoul.” *Hankyoreh*, December 28, 2023. https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_business/1122087

KOSIS. “Hakgyogeup mit teukseongbyeol haksaeung lindang sagyoyuk chamyeosigan (judang pyeonggyun) [Hours of tutoring per student by school level and characteristics (average per week)].” Accessed March 21, 2024. https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1PE103&conn_path=I2

KOSIS. “Hakgyogeup mit teukseongbyeol sagyoyuk chamyeyul [Private education participation rates by school level and characteristics].” Accessed March 21, 2024. https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1PE102&conn_path=I2

KOSIS. “Ingudongtaegeonsu mit dongtaeyul chui (chulsaeng, samang, honin, ihon) [Population trends (births, deaths, marriages, divorces)].” Accessed March 19, 2024. https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1B8000F&conn_path=I3.

KOSIS. “Sido/chulsansunwibyeol moui pyeonggyun chulsanyeollyeong [Average age of mothers at birth by city/province/birth order].” Accessed March 9, 2024. https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1B81A20&conn_path=I2.

KOSIS. “Sido/sigungubyeol pyeonggyunchohon yeollyeong [Average age at first marriage by province/city].” Accessed March 19, 2024. https://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=DT_1B83A09&conn_path=I3.

KOSTAT. “2023nyeon chulsaeng, samangtonggye (jamjeong) [Birth and death statistics for 2023 (provisional)].” Accessed February 28, 2024. <https://kostat.go.kr/synap/skin/doc.html?fn=c1591a0bf97cb76a621a9547b0e843036ab4a4bcb77bb8974d90701972494e6f&rs=/synap/preview/board/204/>.

Namu Wiki. “Gimchinyeo [Kimchi girl].” Accessed March 13, 2024. <https://namu.wiki/w/%EA%B9%80%EC%B9%98%EB%85%80>

Naver DataLab. “2018-2023 geomsaegoteurendeou – jeochulsan [2018-2023 Search word trends – Declining birthrate,].” Accessed February 2, 2024. https://datalab.naver.com/keyword/trendResult.naver?hashKey=N_eeafa5dd0ac7bcd77b74eac66afa5aa6.

Naver DataLab. “2018-2023 geomsaegoteurendeou – korona [2018-2023 Search word trends – Coronavirus].” Accessed February 2, 2024. https://datalab.naver.com/keyword/trendResult.naver?hashKey=N_a61c6cb84725688fb42ecd40cddd67.

OECD Data. “Temporary employment.” Accessed March 18, 2024. <https://data.oecd.org/emp/temporary-employment.htm#indicator-chart>

OECD iLibrary. “Rejuvenating Korea: Policies for a Changing Society.” Accessed March 10, 2024. <https://www.oecd-ilibrary.org//sites/9f4be568-en/index.html?itemId=/content/component/9f4be568-en#>.

O, Seung-jun. “Seoul apateu walse, pyeonggyun 100manwon neomeo [Seoul apartment rents average over 1 million won].” *Dong-a Ilbo*, December 12, 2023. <https://www.donga.com/news/Economy/article/all/20231211/122581627/1>

Paek, James. "Jeonse Fraud: A Housing Crisis in South Korea and the Path Forward." *Medium*, June 6, 2023. <https://jamespaek.medium.com/jeonse-fraud-a-housing-crisis-in-south-korea-and-the-path-forward-a713d9b4affb>

Park, Hyong-ki. "Female population with higher education increases." *The Korea Times*, February 28, 2017. <https://www.koreatimes.co.kr/www2/common/viewpage.asp?newsIdx=224746&categoryCode=602>

Park, Sang-yong, and Young-yeon Kang. "Private education spending in S.Korea hits new record high." *The Korea Economic Daily*, March 15, 2024. <https://www.kedglobal.com/economy/newsView/ked202403150009>

Park, Stephanie Seohoi. "Parasite Moms' Vs. 'Meat Shields': A Novel Prompts an Online Spat." *Korea Exposé*, April 4, 2017. <https://koreaexpose.com/parasite-moms-meat-shields-gender-online/>

Ramstad, Evan, and Elizabeth Hervey Stephen. "South Korea's Demographic Troubles." *CSIS: Center for Strategic & International Studies*. March 21, 2019. <https://www.csis.org/analysis/south-koreas-demographic-troubles>.

Son, Jeong-na. "Pyeonggyun walse 64manwon... seoul opiseutel wolsetgap deo oreunda [Average monthly rent 640,000 won... Seoul officetel rent is going up again]." *GyeongjemanLAB*, January 25, 2024. <https://www.10000-lab.co.kr/news/articleView.html?idxno=2371>

Sussman, Anna. "The Real Reason South Koreans Aren't Having Babies." *Pulitzer Center*, March 21, 2023. <https://pulitzercenter.org/stories/real-reason-south-koreans-arent-having-babies>

The Korea Times. "Revised law to boost parental leave benefits to maximum \$29,963." *The Korea Times*, December 19, 2023. https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2024/03/113_365371.html

The World Bank: Data. "Birth rate, crude (per 1,000 people) - Korea, Rep." Accessed February 15, 2024. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CBRT.IN?locations=KR&view=chart>.

The World Bank: Data. "Fertility rate, total (births per woman) - Korea, Rep." Accessed February 15, 2024. <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN?locations=KR>.

The World Bank: Data. “School enrollment, tertiary, female (% gross) – Korea, Rep.” Accessed March 3, 2024. <https://data.worldbank.org/indicator/SE.TER.ENRR.FE?end=2021&locations=KR&start=1971&view=chart>.

Wikipedia. “N-po generation.” Accessed March 10, 2024. https://en.wikipedia.org/wiki/N-po_generation#cite_note-:0-1.

Yoo, Cheong-mo. “1 in 3 young students felt suicidal due to academic burden: poll.” *Yonhap News*, April 19, 2021. <https://en.yna.co.kr/view/AEN20210419007000315>

Yu, Gyu-sang. “Jeonsegeum mongttang tteilla... charari wol6manwon ‘jiokgo’seo salgeyo [I'll take all your jeonse money...I'd rather live in a 'hellhole' for 560 thousand won a month].” *Seoulsinmun*, August 22, 2023. <https://www.seoul.co.kr/news/plan/debt11/2023/08/23/20230823002001>

Seznam analyzovaných novinových článků

Chosun Ilbo:

Články těchto novin byly zpřístupněny v období od 14. do 16.1.2024.

Bae, Jun-yong. “Ppippoppippo yuga seonsaeng-ui sseunsoori... on gajok dongwondoeneun yaktaryuga-neun geuman [Bitter words from a beep beep parenting teacher... no more predatory parenting that involves the whole family].” *Chosun Ilbo*, July 2, 2022. <https://www.chosun.com/national/weekend/2022/07/02/KGGGZSWGCLBGFBIJ3NX6IIC4FM/>.

Bang, Hyeon-cheol. “Imin munho yeolmyeon mujogeon mollyeoolgeora saenggakaneunde... maengtang doel su itda [I think that if we open the immigration door, people will flock in droves... it can be a mess].” *Chosun Ilbo*, November 14, 2023. https://www.chosun.com/economy/economy_general/2023/11/14/BVNSKNDHCNGZJCGC5KIEZH6SII/.

Chosun Ilbo. “Chulsan gipineun michin jipgap·chwieomnan tat, donman pundago ai nakenna [Avoidance of childbirth is due to crazy housing prices and lack of employment. Would you

rather have a child just for the money].” *Chosun Ilbo*, August 16, 2021. <https://www.chosun.com/opinion/editorial/2021/08/16/5ZZ474NIPFEBLJNJ5LWAY6JB4M/>.

Chosun Ilbo. “Gukga jollip geollin ingu gamso sijak yunanhi gwansim eomneun jeongbu [The government is particularly uninterested as population decline begins and national existence is at stake].” *Chosun Ilbo*, January 5, 2021. <https://www.chosun.com/opinion/editorial/2021/01/05/CA3EYBET7BBHTI7WJF2GH5BRHY/>.

Chosun Ilbo. “Gyeolguk samangja-ga chulsaenga chuwol, tto hana-ui haekpoktan teojigi sijak [Deaths eventually overtake births, another nuclear bomb goes off].” *Chosun Ilbo*, March 1, 2018. https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2018/02/28/2018022802597.html.

Chosun Ilbo. “Yuga jeonjaeng-i chulsan gipi juwonin, jeoimgeum oegugin doumi geomtohaebol man [Childcare war is the main cause of childbirth avoidance, low-paid foreign helpers are worth considering].” *Chosun Ilbo*, March 22, 2023. <https://www.chosun.com/opinion/editorial/2023/03/22/UQKUEI6K3ZDEDALJIF74L6TIHU/>.

Chosun Ilbo. “50nyeon dwi ingu 3600man-e jeolban-i 65se isang, nara-ga anida [In 50 years, half of the population of 36 million will be over 65 years old, this will not be a country].” *Chosun Ilbo*, December 15, 2023. <https://www.chosun.com/opinion/editorial/2023/12/15/5RJ332VFLBGDXJXQX2AZAGSLBQ/>.

Jang, Ji-yeon. “Jeolmeuni-deurui chulsan paeop... haeksim-eun don-gwa sigan munjeda [Young people’s birth strike... the key is money and time].” *Chosun Ilbo*, January 3, 2018. https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2018/01/03/2018010300186.html.

Jeong, Hui-won. “Sahoe-ga seongin daejeop haejuneun jungwi yeollyeong, ije-neun 30se-ga anira 45seda [The median age at which society treats you as an adult is now 45, not 30].” *Chosun Ilbo*, September 27, 2023. https://www.chosun.com/opinion/specialist_column/2023/09/27/WOD66ZJY3ZDS3MPRLXTL67LDAA/.

Jo, Yeong-tae. “Gyeolhon jache-reul an haneunde... 12nyeon-gan boyuk jiwon-eman orin [I’m not getting married... All-in on childcare support for 12 years].” *Chosun Ilbo*, January 5, 2018. https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2018/01/05/2018010500227.html.

Jo, Yeong-tae. “Heuteojyeoya nanneunda... sudogwon ingujipjung-i bureun chojeochulsan hanguk [Only by scattering are we born... ultra-low birth rate in Korea caused by population concentration in metropolitan area].” *Chosun Ilbo*, October 30, 2020. https://www.chosun.com/national/national_general/2020/10/30/TYNDVOBYAJEHNDTLWMDPXBUKIM/.

Kim, Dong-seop. “Chwieomnan haegyeol motamyeon jeochulsan jeongchaek baegyag-i muhyo [If the employment crisis is not resolved, the low birth rate policy will be invalid].” *Chosun Ilbo*, July 11, 2018. https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2018/07/10/2018071004123.html.

Kim, Hyeon-suk. “Jip itgo iljari isseoya ae nanneunda [You have to have a house and a job to have a child].” *Chosun Ilbo*, December 14, 2020. https://www.chosun.com/opinion/chosun_column/2020/12/14/ZIOWLLZHXBGFRADCQQLU4ON5LE/.

Kim, Min-cheol. “0.78myeong dae 1.26myeong, hanil chulsaengnyul gyeokcha eodiseo wanna [0.78 vs. 1.26, where does the gap in birth rates between Korea and Japan come from].” *Chosun Ilbo*, July 12, 2023. <https://www.chosun.com/opinion/taebyeongro/2023/07/12/X6TBVJPL75AP5H5PW7QOOY5AQA/>.

Kim, Yun-deok. “Jeochulsan haegyeolhagetdago yeoseonggwonik pogihana [Are we giving up women’s rights to solve the low birth rate].” *Chosun Ilbo*, April 8, 2022. https://www.chosun.com/opinion/chosun_column/2022/04/08/IEGCVI44EVC2JCDLZH27D6NCBI/.

Lee, Han-su. “Chiyeolhan gyeongjaengsaehoe hanguk... na-buteo saraya hani ae-reul an nachi [Korea is a fiercely competitive society... I don’t have children because I have to live first].” *Chosun Ilbo*, May 18, 2019. https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2019/05/18/2019051800027.html.

O, Jin-yeong. “Hakbeol jipchak sog-e heomanghage sarajin 300jowon [300 trillion won lost in vain due to obsession with academic background].” *Chosun Ilbo*, December 23, 2023. <https://www.chosun.com/opinion/espresso/2023/12/23/AHLG2674FBF43NQB2XVSC5IWB U/>.

Yu, Byeong-tae. “Ingu jeolbyeok daechaek, gyoyuk gachyeog-i choeseonida [Education reform is the best solution to the population cliff].” *Chosun Ilbo*, January 4, 2018. https://www.chosun.com/site/data/html_dir/2018/01/03/2018010303104.html.

Yun, Sang-jin. “Janyeo-ege joeun hwangyeong mandeureoya handaneun dongasia chemyeon uisik-i jeochulsan wonin [East Asia’s sense of face, which requires creating a good environment for children, is the cause of low birth rates].” *Chosun Ilbo*, October 25, 2023. <https://www.chosun.com/national/education/2023/10/25/6XSZBY7IKJEARG7G5CARSL2DDY/>.

JoongAng Ilbo:

Články těchto novin byly zpřístupněny v období od 17. do 18.1.2024.

Choe, Jin-ho. “Ingu jayeon gamso sijak, gukga jollip wigi sinhoda [Natural population decline begins, a sign of national existential crisis].” *JoongAng Ilbo*, February 22, 2021. <https://www.joongang.co.kr/article/23997689#home>.

Ha, Jeong-hun. “Chojeochulsan wigi-wa bangsong-ui yeonghyangnyeok [The ultra-low birthrate crisis and the power of broadcasting].” *JoongAng Ilbo*, December 4, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25212350#home>.

Hong, Seok-cheol. “Jeochulsan geukbok? Adong-gajok jiwon-buteo neullyeoya [Overcoming a declining birthrate? Start with child and family support].” *JoongAng Ilbo*, April 11, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25154380#home>.

Jo, Man-seok. “Ingugamso-jeoseongjang pullyeomyeon Seoulgonghwaguk kkeuneoya [To solve population decline and low growth, we need to end Republic of Seoul].” *JoongAng Ilbo*, December 11, 2022. <https://www.joongang.co.kr/article/25124904#home>.

Jo, Yeong-tae. “Cheongnyeon-deurui seoul sollim haesohaeya jeochulsan hyeonsang haegyeoldoenda [The low birth rate phenomenon can only be resolved by resolving the concentration of young people in Seoul].” *JoongAng Ilbo*, January 13, 2019. <https://www.joongang.co.kr/article/23286500#home>.

JoongAng Ilbo. “Don peojugisigeuron ingu jeolbyeok mot mangneunda [You can’t prevent a population cliff just by handing out money].” *JoongAng Ilbo*, March 1, 2018. <https://www.joongang.co.kr/article/22407367#home>.

JoongAng Ilbo. “Hangug-ui hyeonjae-do, mirae-do jilsiksikil gwadohan sagyoyuk budam [Excessive private education burden choking South Korea’s present and future].” *JoongAng Ilbo*, June 25, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25172437#home>.

JoongAng Ilbo. “Ingu pokjeung gyeongharyeodeon ingu-ui nar-e someol geokjeonghaneun hanguk [South Korea fears extinction on Population Day, which was meant to warn of population explosion].” *JoongAng Ilbo*, July 11, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25176641#home>.

JoongAng Ilbo. “Jeochulsan buchugineun jubeom, sagyoyukbi budam [Paying for private education is a major contributor to low birthrates].” *JoongAng Ilbo*, March 7, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25145457#home>.

Kim, Byeong-yeon. “Chulsanyur-eul kkeureollil se gae-ui yeolsoe [Three keys to boosting fertility rates].” *JoongAng Ilbo*, August 16, 2022. <https://www.joongang.co.kr/article/25094843#home>.

Lee, E-seu-deo. “Segye yuil 0myeongdae chulsanyul chamsa...sijag-eun 80nyeondae choeumpa geomjin [The world’s only zero birth rate disaster...starting with ultrasounds in the 80’s].” *JoongAng Ilbo*, November 29, 2019. <https://www.joongang.co.kr/article/23645495#home>.

Lee, Jong-hwa. “Ai-ga eomneun chogoryeongsahoe-ui bigeug-eul mageuryeomyeon [To prevent the tragedy of a childless super-aging society].” *JoongAng Ilbo*, March 14, 2018. <https://www.joongang.co.kr/article/22442746#home>.

Lee, Seung-ho. “Gongpo maketing apseun jeongbu jeochulsan daechaek [Fear marketing is the government’s answer to a declining birthrate].” *JoongAng Ilbo*, October 25, 2018. <https://www.joongang.co.kr/article/23067127#home>.

Park, Hyeong-su. “Saengjonbonneung-gwa jeochulsan [Survival instinct and low fertility].” *JoongAng Ilbo*, June 14, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25169983#home>.

Sin, Hyeon-ho. “Gajog-eun poyongida [Family is inclusion].” *JoongAng Ilbo*, January 11, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25133033#home>.

Sin, Pil-gyun. “Chulsanyul 0.98myeong syokeu... ingu bisangsatae seonpohara [Shocking birth rate of 0.98 people... declare a population emergency].” *JoongAng Ilbo*, March 18, 2019. <https://www.joongang.co.kr/article/23414603#home>.

Sin, Pil-gyun. “Seuweden-cheoreom pogwaljeok sahoe gaehyeongman-i inguwigi haebeobida [Only comprehensive social reforms like Sweden’s will solve the population crisis].” *JoongAng Ilbo*, November 26, 2023. <https://www.joongang.co.kr/article/25210246#home>.

Son, Hae-yong. “Imin hwakdae·bihon chulsan-eul heohara [Expand immigration and allow unmarried childbirth].” *JoongAng Ilbo*, November 22, 2020. <https://www.joongang.co.kr/article/23927229#home>.

Son, Hae-yong, and Seong-bin Im. “Ingu buchongni kkok piryo... jeongnyeonyeonjanghago, cheongnyeon jugeobokji hwakdae [Deputy prime minister for population is absolutely necessary... extend the retirement age and expand housing welfare for youth].” *JoongAng Ilbo*, October 5, 2021. <https://www.joongang.co.kr/article/25012630#home>.

Yeo, Seong-guk. “Chulsanhal gyeolsim [Decision to give birth].” *JoongAng Ilbo*, August 28, 2022. <https://www.joongang.co.kr/article/25097677#home>.

Yun, Hong-sik. “Chojeochulsan daechaek, seuweden-cheoreom salm-ui jil-buteo gaeseonhaeya [To address ultra-low birth rates, quality of life must be improved first, like in Sweden].” *JoongAng Ilbo*, March 2, 2018. <https://www.joongang.co.kr/article/22410173#home>.

Yun, Yeong-ho. “Imsin·yuga-ga wigi-raneun cheongnyeoncheung... yugagongdongche hwaksan-eul [Young people who find pregnancy and childcare a crisis... spreading the childcare community].” *JoongAng Ilbo*, December 28, 2022. <https://www.joongang.co.kr/article/25129686#home>.

Dong-a Ilbo:

Články těchto novin byly zpřístupněny v období od 22. do 23.1.2024.

Dong-a Ilbo. “Hakgyo an eorinjip, jeochulsan geukbok wihan gongjon-ui cheotgeoreum [Daycare centers in schools, the first step toward coexistence to overcome low birth rates].” *Dong-a Ilbo*, February 2, 2018. <https://www.donga.com/news/article/all/20180201/88476452/1>.

Dong-a Ilbo. “Sagyoyukbi budam→jeochulsan→sagyoyukbi jeungga-ui aksunhwan [Vicious circle of private education costs→low birthrate→higher private education costs].” *Dong-a Ilbo*, March 16, 2018. <https://www.donga.com/news/article/all/20180315/89126178/1>.

Dong-a Ilbo. “Yesang ttwieoneomneun jeochulsan sokdo... ingujeolbyeok badag-i an boinda [Declining birth rate exceeds expectations... no population cliff bottom in sight].” *Dong-a Ilbo*, October 26, 2023. <https://www.donga.com/news/article/all/20231025/121849416/1>.

Jeon, Ho-hwan. “Daebyeondong-ui sidae: sudogwon jipjunghwa kkaetteuryeoya koriahosunhang ganeung [An era of upheaval: Korea can cruise only by breaking the concentration in the metropolitan area].” *Dong-a Ilbo*, July 30, 2020. <https://www.donga.com/news/article/all/20200729/102205094/1>.

Jeon, Yeong-su. “Jibang-eneun meogi-ga eopgo, Seour-eneun dungji-ga eopda [There is no food in the countryside, and there is no nest in Seoul].” *Dong-a Ilbo*, January 18, 2023. <https://www.donga.com/news/article/all/20230117/117484820/1>.

Jo, Geon-hui. “Hanguk, jigeum-i jeochulsan haegyeolhal goldeuntaim [Korea, now is the golden time to solve the low birth rate].” *Dong-a Ilbo*, October 25, 2023. <https://www.donga.com/news/article/all/20231025/121830152/1>.

Jo, Heung-sik. “Wae agi-reul nachi aneulkka [Why won’t I have a baby].” *Dong-a Ilbo*, January 18, 2020. <https://www.donga.com/news/article/all/20200118/99276087/1>.

Kim, Do-yeon. “Wiheom-e cheohan gukga, geurigo gyoyukgaehyeok [A nation in danger and education reform].” *Dong-a Ilbo*, November 1, 2023. <https://www.donga.com/news/article/all/20231101/121980608/1>.

Kim, Eun-gyeong. “Chulsanyul kkeureollil myochaek junbidwaenna [Are we ready for the silver bullet to raise the birth rate].” *Dong-a Ilbo*, May 27, 2020. <https://www.donga.com/news/article/all/20200527/101228327/1>.

Kim, Seok-ho. “Cheongnyeongjeongchaeg-i jeochulsan daechaeg-ui sijagida [Youth policy is the beginning of measures against low birth rate].” *Dong-a Ilbo*, February 1, 2021. <https://www.donga.com/news/article/all/20210201/105206654/1>.

Kim, Seok-ho. “Inguhag-e gir-eul mutda [Asking demographics for directions].” *Dong-a Ilbo*, April 29, 2019. <https://www.donga.com/news/article/all/20190429/95292324/1>.

Kim, Yun-jong. “Himdeulsurok gibon-euro doragaja [The harder it gets, the more we go back to the basics].” *Dong-a Ilbo*, November 21, 2018. <https://www.donga.com/news/article/all/20181121/92956417/1>.

Kim, Yun-jong, and Eun-ji Wi. “Inyeon naenae yugadoumi-appa yugahaldang... chulsan-boyuk inpeura guchug-i dap [Childcare assistant-dad childcare assignment throughout the year... building childbirth-childcare infrastructure is the answer].” *Dong-a Ilbo*, September 7, 2019. <https://www.donga.com/news/article/all/20190906/97318084/1>.

Lee, Cheol-u. “Eodi saldeun haengbokan daehanmingugigi-reul [I hope Korea is a happy place no matter where you live].” *Dong-a Ilbo*, July 11, 2022. <https://www.donga.com/news/article/all/20220711/114382364/1>.

Lee, Geon-hyeok. “Daechaek... daechaek... daechaek, geuraedo jeochulsan [Measures... measures... measures, still low birth rate].” *Dong-a Ilbo*, May 11, 2018. <https://www.donga.com/news/article/all/20180511/90026818/1>.

Lee, In-won. “Jeochulsan idaero-neun an doenda [Low birth rate cannot continue like this].” *Dong-a Ilbo*, January 13, 2021. <https://www.donga.com/news/article/all/20210113/104894247/1>.

Lee, Jin-yeong. “EU chulsanyul 1wiguk sagyoyuk chamyeyur-eun 15%inde... [The EU's top fertility country has a 15% participation rate in private education...].” *Dong-a Ilbo*, March 8, 2023. <https://www.donga.com/news/article/all/20230308/118239843/1>.

Lee, Sam-sik. “Geukjeochulsan wigi, jeongchaekbyeonhwa-wa hamkke sahoebyeonhwa-ga piryohada [Extreme demographic crisis requires social change alongside policy change].” *Dong-a Ilbo*, September 20, 2023. <https://www.donga.com/news/article/all/20230920/121282014/1>.

Park, Chun-geun. “Jeochulsan daechaek sigeupada [There is an urgent need to address the low birth rate].” *Dong-a Ilbo*, October 30, 2019. <https://www.donga.com/news/article/all/20191030/98130426/1>.

Park, Jin-gyeong. “Chojeochulsansidae, seongpyeongdeung-eseo gir-eul chatda [Finding a path to gender equality in an era of ultra-low birthrates].” *Dong-a Ilbo*, December 19, 2019. <https://www.donga.com/news/article/all/20191219/98867796/1>.

Hankyoreh:

Články těchto novin byly zpřístupněny v období od 19. do 20.1.2024.

Bae, Un-gi. “Jeolmeun sedae apbag-eun jurigo yongmang-eun doesallyeoya [Reduce youth pressure, reignite desire].” *Hankyoreh*, May 10, 2023. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/because/1091296.html>.

Fleckenstein, Timo, and Soo-hyun Lee. “Daehanminguk chojeochulsan, gongjeonghan nodongsijang eopsi haegyeol eoryeopda [South Korea’s ultra-low birthrate is hard to solve without a fair labor market].” *Hankyoreh*, May 11, 2020. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/because/944499.html>.

Hankyoreh. “Ingu wigi gyeonggo keoganeun jeochulsaeng, jeongchaek geunbon dorabwaya [Population crisis warning, growing low birthrate, policy fundamentals need to be revisited].” *Hankyoreh*, December 4, 2023. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/editorial/1119026.html>.

Hankyoreh. “Jeochulsan daechaek, salm-ui jil-gwa seongpyeongdeung-i gwangeonida [Declining birthrates, quality of life and gender equality are key].” *Hankyoreh*, July 5, 2018. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/editorial/852095.html>.

Hankyoreh. “Jeochulsan-eun bihon·manhon-boda sahoejeok yanggeukwa tat jumok [Focus on low birth rate due to social polarization rather than non-marriage or late marriage].” *Hankyoreh*, June 7, 2019. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/editorial/897065.html>.

Hwang, Bo-yeon. “Chulsanyul 0.7myeongdae-neun yet dongdok sujun... gyeolhonhaedo an naa [The birth rate of 0.7 people is the same as the old East Germany... even if I get married, I won’t have children].” *Hankyoreh*, February 25, 2023. https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/1081155.html.

Kim, Chang-yeop. “Jeochulsan·goryeongsahoe daechaeg-e geoneun jogeonbu himang [Conditional hope in response to low birth rate and aging society].” *Hankyoreh*, February 7, 2018. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/column/831274.html>.

Kim, Dong-chun. “Jeochulsan, chongchejeok gukgasilpae-ui san gyogwaseo [Declining birthrates, a textbook case of total national failure].” *Hankyoreh*, August 14, 2018. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/column/857601.html>.

Kim, Yeong-hui. “Hapgyechulsanyur-i 0.5-ga doendago handeul [Let’s say the total birth rate is 0.5].” *Hankyoreh*, December 11, 2023. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/column/1119895.html>.

Kim, Yeong-tae. “Jeochulsanmunje dab-eun itda...geunbon haegyeor-eul anhal ppun [There are answers to the birthrate problem...we’re just not addressing the root causes].” *Hankyoreh*, February 6, 2023. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/because/1078535.html>.

Lee, Mi-gyeong, Åsa Regnér, and Hyeok-cheol Kwon. “Yangseongpyeongdeung-eun pyeonghwa·ingwon-ui haeksimuije. Yeoseongingwon jinjeonhaesseodo byeog-eun mot neomeo [Gender equality is a core agenda for peace and human rights. Even though we have made progress in women’s human rights, we cannot overcome the wall].” *Hankyoreh*, September 19, 2018. <https://www.hani.co.kr/arti/politics/diplomacy/862865.html>.

Mun, Yu-gyeong. “Jeochulsan sidae saeroun gil, seongpyeongdeung [Gender equality, a new path in the age of declining birthrates].” *Hankyoreh*, December 30, 2020. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/because/976626.html>.

O, Se-jin. “Seongpyeongdeung ppaen jeochulsaeng daechaek soyongeopseo, yeoseong salm-ui bulhwaksilseong juryeoya [Low birthrate measures are useless without gender equality; we need to reduce uncertainty in women’s lives].” *Hankyoreh*, March 29, 2023. <https://www.hani.co.kr/arti/society/women/1085711.html>.

Park, Gi-nam. “Ilteo seongpyeongdeung-i jeochulsan haebeob-ui sijak [Gender equality in the workplace is the beginning of the solution to low birthrates].” *Hankyoreh*, December 21, 2020. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/because/975259.html>.

Seo, Hyeong-su, Yeong-tae Jo, Dae-seon Hong, and Eun-jae Sin. “Ingugeupbyeon daebihal majimak 10nyeon...sinjungnyeon hwaryakal gil teoya [Last 10 years to prepare for rapid population change... it is a path to be active in the new age].” *Hankyoreh*, November 9, 2020. https://www.hani.co.kr/arti/economy/heri_review/969099.html.

Song, Jin-yeong. “Jeochulsan haegyeolhaneun geon chulsan jangnyeo jeongchaeg-i anira bopyeonjeok bokjicheje [The solution to low birthrates is universal welfare, not pro-choice policies].” *Hankyoreh*, April 10, 2018. <https://www.hani.co.kr/arti/society/rights/839917.html>.

Yun, Hong-sik. “Mworagoyo. Ae-reul naeuragoyo? [What, you want me to have a baby?].” *Hankyoreh*, July 16, 2023. <https://www.hani.co.kr/arti/opinion/column/1100361.html>.